

36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2023. április 18-20.
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

**A rendészeti utánpótlás helyzete a koronavírus-járvány alatt,
avagy a 2020-as alapfelkészítés nehézségei**

Jelige: „*Vigyázzunk egymásra!*”

Pályamunka lezárásának időpontja: 2021. november

2023.

Tartalom- és ábrajegyzék

1. BEVEZETÉS	4
2. A RENDÉSZETI FELSŐOKTATÁSRÓL NAPJAINKBAN.....	8
3. A KORONAVÍRUS HATÁSA A RENDÉSZETI KÉPZÉSRE.....	13
4. TISZTJELÖLTI JOGVISZONY ÉS AZ ÖSZTÖNDÍJSZERZŐDÉS	18
5. A RENDÉSZETI ALAPFELKÉSZÍTÉS SAJÁTOSSÁGAI	22
6. A KUTATÁS CÉLJA ÉS MÓDSZERTANI HÁTTERE.....	28
7. A 2020-AS KÉPZÉST MEGELŐZŐ IDŐSZAK.....	33
7.1. A MAGATARTÁSTUDOMÁNYI SZAKEMBEREK SZEMSZÖGE.....	34
7.2. FELVETT HALLGATÓK AZ ALAPFELKÉSZÍTÉST MEGELŐZŐEN	44
7.3. A HIVATÁSOS ÉS HALLGATÓI KIKÉPZŐK ELŐZETES MEGLÁTÁSAI	49
7.4. AZ OKTATÓK PREDIKCIÓI.....	53
8. A 2020-AS ALAPFELKÉSZÍTÉS „INTENZÍV” SZAKASZA	56
8.1. ELSŐS HALLGATÓK AZ ALAPFELKÉSZÍTÉS SORÁN	57
8.2. HIVATÁSOS ÉS HALLGATÓI KIKÉPZŐK AZ ALAPFELKÉSZÍTÉS ALATT	72
8.3. AZ OKTATÓK TAPASZTALATAI AZ ALAPFELKÉSZÍTÉS SORÁN	77
9. A 2020-AS „INTENZÍV” SZAKASZ LEZÁRÁSÁT KÖVETŐEN	80
9.1. AZ „INTENZÍV” SZAKASZT TELJESÍTETT ELSŐS HALLGATÓK.....	82
9.2. HIVATÁSOS ÉS HALLGATÓI KIKÉPZŐK AZ 5 HETET KÖVETŐEN	85
9.3. AZ OKTATÓK MEGLÁTÁSAI A „KIKÉPZÉS” UTÁN	89
10. BEFEJEZÉS	92
11. IRODALOMJEGYZÉK.....	96
11.1. VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK.....	96
11.2. RENDELKEZÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK.....	97
11.3. FELHASZNÁLT IRODALOM	99

1. ábra: Az NKE RTK tisztjelölti jogviszonyban folytatható, nappali munkarendű képzéseire jelentkezők és a képzéseket első helyen megjelölők számának alakulása (2012–2020).	10
2. ábra: Koronavírus fertőzéssel/tünetek jelentkezésével érintettek a 2020-as alapfelkészítést megelőzően (Forrás: saját szerkesztés)	45
3. ábra: A bevett felvételi eljárások elmaradásának hatása a felvételizők előzetes felkészülésére (Forrás: saját szerkesztés).....	46
4. ábra: A felvett hallgatók fizikai alkalmasságának alakulása a képzés elején felmért eredményeik alapján (Forrás: saját szerkesztés)	58
5. ábra: A járványügyi korlátozások és szabályozások hatása az elsősök képzésére és a tananyag elsajátítására (Forrás: saját szerkesztés)	61
6. ábra: Az alapfelkészítés menete és a hallgatók fizikai tulajdonságainak aránya (Forrás: saját szerkesztés).....	65
7. ábra: Az alapfelkészítés menete és a hallgatók egészségügyi tulajdonságainak aránya (Forrás: saját szerkesztés)	66
8. ábra: Az alapfelkészítés menete és a hallgatók pszichológiai tulajdonságainak aránya (Forrás: saját szerkesztés)	67
9. ábra: Az elsős hallgatók gondolatai családjuk, barátaik egészségének kockáztatásáról (Forrás: saját szerkesztés).....	68
10. ábra: Az alapfelkészítés "intenzív" szakasza során keletkezett sérülések a megnövelt fizikai és pszichés terhelés miatt (Forrás: saját szerkesztés)	69
11. ábra: Koronavírus fertőzéssel/tünetek jelentkezésével érintettek a 2020-as alapfelkészítés során (Forrás: saját szerkesztés).....	82
12. ábra: A járványügyi korlátozások, szabályozások betartásának, betartatásának mértéke (Forrás: saját szerkesztés).....	83
13. ábra: Eszébe jutott-e az elsős hallgatóknak a leszerelés gondolata az alapfelkészítés folyamán (Forrás: saját szerkesztés).....	84
14. ábra : A rendészeti alapfelkészítés intenzív szakaszában (alapkiképzés) leszerelő tisztjelöltek aránya a bevonulók számához viszonyítva %-ban (2016–2020)	93

1. BEVEZETÉS

Dolgozatomban azt vizsgáltam, miként hatott az új típusú koronavírus-járvány és az emiatt bevezetett változások, szabályozások, korlátozások a rendészeti utánpótlásra, a felvételt nyert, elsős állomány működésére, valamint a rendészeti alapfelkészítésre, amely a tiszti hivatásos pályára lépés első komoly lépcsőfokának tekinthető. Céлом volt feltárni, milyen változásokat kellett eszközölnie a Nemzeti Közszerológati Egyetem és a Rendészettudományi Kar vezetésének, hallgatóinak, dolgozóinak ahhoz, hogy a 2020-ban megrendezésre került rendészeti alapfelkészítés, így a tiszti utánpótlás biztosítása eredményesen zárulhasson. Eközben rávilágítottam azokra a mindennapos kihívásokra és nehézségekre, amelyekkel az „intenzív” szakasz előtt, alatt, majd annak lezárultával is szembe kellett néznünk.

Idén, 2021-ben lesz a harmadik – és a négyéves képzésem lejártaól adódóan utolsó – alkalom, hogy aktív résztvevője leszek a rendészeti alapfelkészítés „intenzív” szakaszának, mint hallgatói kiképző. Mindhárom alkalommal szakaszparancsnoki beosztásba nyertem felvételt. Első évemben a bűnügyi, második és harmadik évemben pedig a kiberyomozói szakaszokat segítettem, irányítottam. Úgy gondolom, a szakaszparancsnokok munkája kiemelkedő fontosságú, az egyik legtöbb kihívással járó feladat. Az ilyen hallgatói kiképző egy 10-15 főből álló szakaszt irányít. Az alapfelkészítés első 5 hetében ő az „apjuk, anyjuk, a legjobb barátjuk és szövetségeseük”, de ha kell, a legnagyobb „ellenségük” is egyben. Ez a feladat hatalmas kihívást jelent, hiszen felelős a szakasz tagjaiért, azok testi-lelki épségéért. Magasfokú stresszkezelő, problémamegoldó és kommunikációs készséggel kell rendelkeznie, mivel folyamatosan közvetlen kapcsolatot kell tartania a szakasz tagjaival, a velük foglalkozó egyetemi oktatókkal, munkatársakkal és a többi hallgatói kiképzővel. Ez a kapcsolat olyannyira folyamatos, hogy a szakasz tagjaival a reggel 6 órai ébresztőtől kezdve a 22 óras takarodóig szinte folyamatosan együtt vannak a hallgatói kiképzők.

A dolgozatomat főként interjúkra, egy kérdőívre és a saját, személyes tapasztalataimra építettem fel. Mint eddig minden évben, a 2020-as alapfelkészítésen részt venni kívánó felsőbb éves hallgatóknak hónapokkal előre jelezni kellett az erre irányuló szándékukat. Ekkor a koronavírus-járvány még csak egy távoli szóbeszédként keringett a mi kis egyetemi közösségünkben. Akik jelentkeztek, majd később felvételt nyertek az 5 hét valamely hallgatói kiképzői beosztására, sosem gondolták volna, hogy minden eddig bevett és működő tervüket, céljaikat, módszereiket gyökeresen meg kell változtatniuk a pandémia miatt. Az első törést talán az a hír jelentette, amikor megtudtuk, a frissen bevonuló elsős állomány bevett felvételi eljárása

elmarad, helyette egy ún. előszűrésen kell részt venniük, amely az eljárások minden ágán mást jelentett. Fizikai alkalmassági helyett a tanulók középiskolai évének utolsó testnevelés tantárgyból szerzett jegyét vették figyelembe. A sikerhez ötös érdemjegy volt szükséges. Az egészségügyi résznél ugyan be kellett szerezni a szokásos papírokat, - ilyen például a tüdőszűrő, hallás, látás lelet és a vérkép – azonban rendőrségnél dolgozó orvos nem vizsgálta meg őket személyesen. Ezen kívül nekik és házi orvosuknak kellett kitölteni egy nyilatkozatot, amelyben a fizikai terhelhetőségüket igazolják és az esetleges korábbi vagy most is fennálló sérülésüket, megbetegedésüket és azok mértékét jelzik. Mindezt megküldték az egyetem illetékeseinek, akik a papírokon feltüntetett adatok alapján döntöttek az alkalmasságról. A pszichológiai felvételi eddig bevett pontjai, azaz a figyelem- és IQ teszt, a személyiségteszt és a szakemberrel való személyes beszélgetés teljesen elmaradtak. Ennek elbírálása szintén egy általuk kitöltött nyilatkozat formájában történt. A pályaorientációs beszélgetés egy motivációs levél beküldésében mutatkozott meg. Ha a megküldött papírok alapján az illetékesek mindent megfelelőnek találtak, továbbá az adott ponthatárokat is elérték, felvételt nyerhettek a Rendészettudományi Karra. Az általam leírt eljárást előszűrésnek nevezték el, ennek oka, hogy a döntéshozók felismerték, miszerint ez a későbbiekben nem lesz elég, így a képzés során, amikor lehetőség nyílik rá, meg akarták szervezni az eddig bevett alkalmasságit is, azonban a képzés ekkorra már javában zajlott volna. Ez az információ nagyon sok kérdést vetett fel bennem. A saját otthoni, általuk ismert orvoson kívül nem látta őket semmilyen illetékes egészségügyi dolgozó, de még pszichológus sem. Bár a felvételizőknek és házi orvosuknak is nyilatkoznia kellett, hogy terhelhetők és egészségesek, de egy objektív, szakmabeli dolgozó előtt meglehet, hogy a gyakorlatban teljesen más eredményeket produkált volna, esetleg felfedett volna olyan eltitkolt testi akadályokat, amik kizáró tényezőként állhattak. A felvételizők fizikai alkalmasságát az a tény jelentette, miszerint a középiskolai utolsó évük ötös érdemjeggyel zárták. Úgy gondolom, innentől bármilyen nemű szubjektív ok közrejátszhatott a jelentkező alkalmasságának vagy esetleges alkalmatlanságának megállapításában, mely irányulhatott a diáktól, de a tanártól is, nem feltétlenül a felvételiző reális fizikai állapotát mutatva. Szerintem a legnagyobb probléma mégsem feltétlen ebben az alkalmassági szakaszban volt keresendő. Az aggodalmam sokkal inkább az egészségügyi és a pszichológiai vizsgálatok elmaradása felé irányult. A fizikum viszonylag könnyen fejleszthető, szemben a testi és lelki egészséggel. Ez egy jóval komplexebb tényező, melyet ugyan lehet tanítani, de kizárólag az adott személyen múlik annak ápolása és állapota. Az alapfelkészítésen, melyet egy későbbi tartalomponthoz kívánok részletezni, egy hirtelen megemelt fizikai és pszichológiai terhelést kapnak a felvételt nyert hallgatók. Olyan szintű nyomás alá helyezzük őket, mely során

mindenképp kikerülnek a saját komfortzónájukból, legyen szó akár élsportolókról is. Ha pedig mindezt nem képesek a helyén kezelni, bármi megtörténhet. Kifakadhatnak, de akár magukba is fordulhatnak, vagy kiújulhatnak, jelentkezhetnek olyan megbetegedések, melyeket addig eltitkoltak vagy ők sem tudtak a létezésükről. Nem beszélve az ötödik héten foganatósítandó éles lövészetről. Egy töltött fegyvert kapnak a kezükbe, mely során – természetesen felügyelet mellett – különböző pozíciókban kell célba löniük. Ám úgy gondolom, nincs az a szintű elővigyázatosság, amely igazán hatékony és alkalmas lenne arra, hogy megelőzze az esetleges problémákat, mely egy lélektanilag megvizsgálatlan állomány esetén áll fent. Amikor először tudomást szereztem erről, azonnal félelmek és negatívumok kezdtek keringeni a gondolataimban. A felvételi eljárás hiánya és annak eredményei azonban csak egy tényező a sok közül. Gondot okozott továbbá az újonnan megjelent, mindenki számára eddig teljesen ismeretlen koronavírus is. Tudtuk, hogy vannak szabályozások, melyeknek feltétlenül meg kell felelnünk, hogy hatékonyan biztosíthassuk mind a friss elsős állomány biztonságát, mind a saját egészségünket. Itt azonban ismereteink a végéhez is értek. Nem tudhattuk, hogyan fog ez kinézni a gyakorlatban, sőt, még csak elméletben sem, kizárólag az aktuális jogszabályi háttérrel ismertük. Az alapfelkészítés előtt úgy gondoltam, hogy egy ilyen méretű pandémiás helyzet idején összeereszteni ekkora mennyiségű embercsoportot az ország minden tájáról, jelentősen növelheti a megbetegedések kockázatát, ugyanakkor nekünk meg kellett felelnünk annak a célnak, hogy egy hatékony és eredményes alapfelkészítést bonyolítsunk le.

Ez alapján merült fel bennem dolgozatomban alapkérdése is: vajon hogyan alakította az új típusú koronavírus-járvány a rendvédelmi szervek tiszti utánpótlásának első nagyobb állomását, a rendészeti alapfelkészítést? Ez a kérdés hozta magával a következőket is. Ha én, mint hallgatói kiképző, így látom a helyzetet, akkor vajon miként élte meg mindezt a többi, felsőbb éves hallgatótársam, egy hivatásos dolgozó, egy testnevelő tanár? Miként vélekedik a helyzetről egy kommunikációtudománnyal foglalkozó szakember, egy pszichológus végzettségű szakember, aki a pszichológiai alkalmassági vizsgálatokért felel vagy akár egy frissen bevonuló elsős, akinek szintén óriási szerepe van egy alapfelkészítés sikeres lebonyolításában? Mennyire voltunk felkészültek egy eredményes képzés és a rendészeti utánpótlás biztosításának véghezviteléhez amellest, hogy a koronavírus elleni védelmet is kellőképpen biztosítsuk? Mik voltak azok a tényleges változások, amiket eszközölni kellett, kihívások, amelyekkel naponta szembe kellett nézni, és vajon miként tudtuk leküzdeni, kezelni azokat, ha ez egyáltalán sikerült? Az imént említett kérdésekre kerestem, és találtam meg a válaszokat, melyek sok esetben meglepőnek bizonyultak.

A dolgozat első részében a rendészeti felsőoktatásról írok, majd az új típusú koronavírus hatásait vizsgálom meg, melyet a rendészeti felsőoktatásra gyakorolt. Ezt követően a tisztjelölti jogviszonyt és az ösztöndíjszerződést ismertetem, valamint kitérek a rendészeti alapfelkészítésre és annak sajátosságaira. A dolgozat második nagy részében arra a kutatásra térek ki, melyet a 2020 őszen lezajló „alapkiképzés” jellegzetességeinek feltárása érdekében készítettem. Kutatásomban a hallgatói kiképzői, hivatásos kiképzői, tanári, oktatói munkakörben tevékenykedő személyek 2020-as alapfelkészítéssel kapcsolatos tapasztalatait igyekszem feltárni, a lélektani sajátosságokról két szakembert is megkérdezek, valamint a frissen bevonuló elsős állománnyal készített kérdőíves kutatás és egy hallgatóval készített interjú eredményeit taglalom. Dolgozatomban az alapfelkészítés folyamán kialakult helyzetet, nehézségeket, kihívásokat veszem górcső alá hallgatói, hivatásos kiképzői, oktatói, lélektani, valamint frissen bevonuló, elsős hallgatói szemszögből.

2. A RENDÉSZETI FELSOÓKTATÁSRÓL NAPJAINKBAN

Magyarországon jelenleg egyetlen intézmény foglalkozik a rendvédelmi szervek hivatásos állományának felsőfokú képesítésével, mely a Nemzeti Közsolgálati Egyetem, az 1971-ben alakult Rendőrtiszti Főiskola 2012-es jogutódja. Szintén itt történik a honvédek továbbképzése is, ám dolgozatom témájából, valamint abból adódóan, hogy az ő campusuk és alapfelkészítésük Budapest teljesen más részén található, nem kívánok szót ejteni.

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara a hazai felsőoktatás egyetlen létesítménye, ahol egyből az érettségi megszerzését követően, nappali tagozatos hallgatóként tiszti rendfokozatot és kinevezést szerezhethet a felvételt nyert jelölt. *„A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara – a jogelőd Rendőrtiszti Főiskolához hasonlóan – a hazai felsőoktatásban egyedülként folytat rendészeti képzést. A diplomás pályakövetési rendszer szerint az itt végzett hallgatók 98%-a el tud helyezkedni. Ennek oka, hogy a tisztjelölt hallgatók – a rendőr, a pénzügyőr és a katasztrófavédelmi tisztjelölt – tanulmányi ösztöndíjszerződés birtokában tanul, azaz a szerződést aláíró szerv vállalja, hogy a diploma megszerzését követően alkalmazza a végzettet.”*¹ A lehetőségek tárháza szerteágazó, mely abból adódik, hogy a felvételiző kvázi maga dönti el, hogy melyik rendvédelmi szervhez, így a Rendőrséghez, Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz, Országos Katasztrófavédelemi Főigazgatósághoz, avagy a büntetés-végrehajtás kötelékéhez szeretne csatlakozni és diplomát szerezni.

A rendészeti felsőoktatás jellemzőinek bemutatása előtt fontosnak tartom annak fogalmát tisztázni, melyre nagy segítséget nyújt a 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közsolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról. A preambulumban e törvény jól meghatározza, mit is értünk rendészeti felsőoktatás alatt, miszerint: *„A magyar felsőoktatási rendszer részeként a közigazgatási, rendészeti és katonai képzést folytató Nemzeti Közsolgálati Egyetem tevékenységének célja a közigazgatást, a hon- és rendvédelmet érintő tevékenységet végző szakemberek képzése, a hon- és rendvédelmi szervek tiszti utánpótlásának biztosítása, valamint az egységesülő közsolgálati életpályák közti átjárhatóság megteremtése. Az intézménynek a tiszti utánpótlás képzése során tekintettel kell lennie a Magyar Honvédség és a rendészeti szervek feladataira, sajátos szolgálati és*

¹ Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Szabó Andrea (2019): Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. Magyar Rendészettudományi Társaság, 89. oldal
https://www.researchgate.net/publication/334307668_Uj_generacio_a_rendeszeti_felsooktatásban Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

*életviszonyaira, valamint az egyes hivatásrendek képzési és kiképzési rendszereiben előzetesen megszerzett ismeretekre is.”*² A rendészeti felsőoktatás fogalmának megértéséhez segítséget nyújt továbbá az a tény is, hogy a Rendészettudományi Kar honlapján fellelhető az intézmény bemutatkozása, mely elolvasásakor megismerhető, hogy a rendészeti felsőoktatás, így a Kar célja, hogy az egységes egyetemi oktatás keretei között hozzájáruljon különböző közszolgálati szakemberek képzéséhez, valamint továbbképzéséhez.³

Fontosnak tartom megemlíteni, hogy egy úgynevezett félkatonai rendszerű intézményről beszélünk. Ez abban nyilvánul meg, hogy más jogok illetnek meg minket, mint az egyéb felsőoktatási intézményben tanuló hallgatókat, azonban más kötelezettségek is terhelnek. Nekünk nemcsak tanáraink, hanem előljáróink is vannak, akik több esetben oktatói feladatokat is ellátnak. Irányukba feltétlenül be kell tartani a rendészeti alapfelkészítésen megtanult szolgálati érintkezés szabályait, jelentési, kérelmezési kötelezettséget. Tisztában kell lenni az alaki és öltözködési szabályokkal, továbbá a magánéletben is rendőr tisztjelölti mivoltunk figyelembevételével kell tevékenykedni, tilos züllött, kicsapongó életmódot folytatni és a közösségi oldalakon való megjelenésünkben is elővigyázatossággal kell cselekedni. Magam is fontosnak tartom, hogy ezek az ismeretek már a jelölt egyetemi évei alatt elsajátításra kerüljenek. Annak fontosságát, miszerint a hallgatók már az egyetemi vagy más iskolai tanulmányaik során elkezdjék a rendészeti szocializálódásukat, a militarizálódásra vezetem vissza. Kerezsi Klára tanulmánya megpróbálja definiálni a militarizálódás fogalmát. Szerinte *„a rendőrség militarizálása a katonai stílusok, felszerelések és taktikák és értékek elfogadását jelenti.”*⁴ A katonaságnál is megfigyelhető alaki, jelentési és egyéb kötelezettségek a rendészetben is tetten érhetőek.

A rendészeti felsőoktatás iránti érdeklődés az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat.⁵

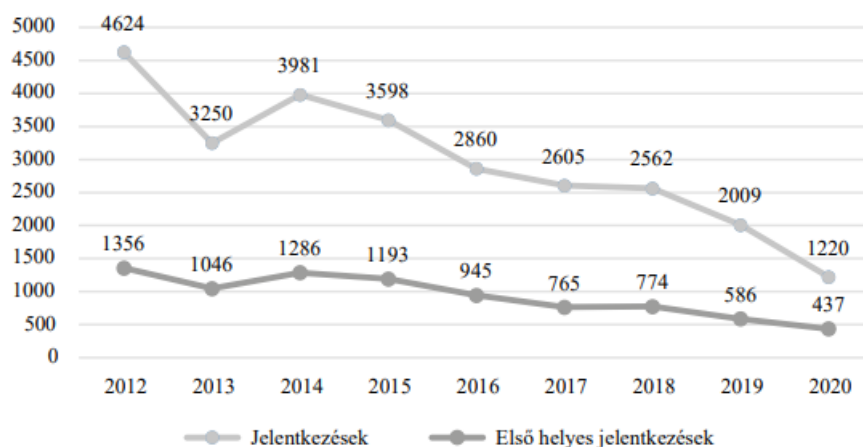
² 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról (preambulum)

³ Dr. Kovács Gábor (2021): Dékáni köszöntő

<https://rtk.uni-nke.hu/karunkrol/bemutakozas> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

⁴ Kerezsi Klára (2020): A rendőrség militarizálódása: áldás vagy átok? Magyar Rendészet, 20(3), 150. oldal
http://real.mtak.hu/117839/1/MR_2020_3_09_Kerezsi.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

⁵ Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12), 11-42. oldal
<https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

1. ábra: Az NKE RTK tisztjelölti jogviszonyban folytatható, nappali munkarendű képzéseire jelentkezők és a képzéseket első helyen megjelölők számának alakulása (2012–2020).⁶

A Rendészettudományi Kar tisztjelölti jogállással járó, nappali munkarendben zajló szakirányaira 2012-es adatokhoz képest 72,3%-kal csökkent a jelentkező személyek száma. Azok pedig, akik a képzés szakjait első helyen jelölték meg, 2020-ra kevesebb, mint felére csökkentek. Ez a csökkenés ugyan más felsőoktatási intézmények esetében is megfigyelhető, de korán sem ilyen jelentős szám adatok mutatkoznak náluk.⁷ Ebből adódóan az egyetem egyik legfontosabb feladata a hallgatók toborzása, megtartása, ehhez pedig alapvetően szükséges az igényekre való reagálás, a megváltozott szükségletekre való reflektálás. A 21. század középpontjában a gyorsaság és az internetre való támaszkodás dominál, amely miatt a felsőoktatási igények is gyökeresen megváltoztak. Ennek megoldására szolgál a 4C modell, mely a hangsúlyt nem a tanulás eredményeire, hanem a megváltozott képesítési szükségletekre helyezi. A modellt Robert Lauterborn mutatta be 1990-ben, melyet ő még a kereskedelemre és a marketingre hegyezett ki.⁸ 2006-ban Zhi-wei és Zhichun kutatásukat a modellre alapozták, mely során a szerzők a nagy vállalatok, cégek elengedhetetlen feltételnek nevezték a 4C-be foglalt pontok alkalmazását ahhoz, hogy a kereskedelem környezetében lehessenek.⁹ 2012-ben

⁶ Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12), 11-42. oldal <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

⁷ Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12), 11-42. oldal <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

⁸ Londhe B. R. (2014): Marketing Mix for Next Generation Marketing. Procedia Economics and Finance 11, 335-340. oldal https://www.researchgate.net/publication/263931048_Marketing_Mix_for_Next_Generation_Marketing Utolsó letöltés: 2021. 07. 11.

⁹ Ghayth Jarad (2020): Application of the 4Cs marketing mix in the digital environment. International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24(10), 2113-2122. oldal https://www.researchgate.net/publication/341457089_Application_of_the_4Cs_marketing_mix_in_the_digital_environment Utolsó letöltés: 2021. 07. 10.

a kutatók (Binkley, Erstad, Herman, Raizen, Ripley, Miller-Ricci, Rumble) átértelmezték a 4C modellt, hogy a 21. század tanulóinak segítséget nyújtsanak a sikeres tanulmányi boldoguláshoz, amelyhez négy elsajátítandó kompetenciát fogalmaztak meg.¹⁰ Ezek a kritikai gondolkodás, kommunikáció, kollaboráció és a kreativitás.¹¹ Az angolszász források ezt kiegészítik még a személyiségfejlesztéssel és az állampolgári ismeretekkel. Úgy gondolom, a felsorolás mind a hat pontja elengedhetetlen a hatékony és eredményes rendvédelmi képzéshez. Borszéki Judit tanulmánya is felismeri a 4C modell által megfogalmazott készségek jelentőségét. Szerinte *„fejlesztésüknek feltétlenül helye van a rendészeti felkészítésben is, hiszen ez egy olyan terület számára képez szakembereket, amelyben fontos szerepet kap például az elemző-értékelő munka.”*¹²

A rendészeti felsőoktatásnak elsősorban tematikáján kellene változtatnia egy eredményesebb képzés érdekében, amelyhez a 4C modellt kellene alapul vennie. Azonban mi lehet az oka ennek a nagymértékű, megváltozott igényrendszernek? Meglehetősen kevés szakember (lásd például Magasvári Adrienn, Erdős Ákos, Szabó Andrea) foglalkozott a témával, de mindannyian körülbelül egyező állásponton vannak, miszerint a legfőbb problémát a rendőrség jelenlegi helyzete, beállítottsága és a Z generáció tulajdonságai között megjelenő aránytalanság okozza.

A különböző generációk ismérveiről, tulajdonságairól számos tanulmány (lásd például Buda András, Róbert Péter, Valuch Tibor, Császár Tibor Imréné, Gárdián Lajos, Szikszai Katalin tanulmányai) áll a rendelkezésünkre. Császár Tibor Imréné szerzőtársaival együtt írt írásában röviden értelmezi a fogalmakat, eszerint *„az Y nemzedéket a Z generáció követi, amelyet az 1995 és 2009 között születettek alkotnak. Ők a művész archetípusba tartoznak. Globális net generációnak is hívják őket, ugyanis ők azok, akik életük első percétől kezdve az infokommunikációs technológia világában élnek. Folyamatos online jelenlét jellemző rájuk, tagjai a különböző internetes közösségeknek, a számítógépek és okos telefonok segítségével kommunikálnak egymással és másokkal. Rendkívül jó intellektussal és problémamegoldó képességekkel bírnak, technikai érzékük kimagasló, figyelemmegosztás és multitasking terén*

¹⁰ Tóth Krisztina - Hódi Ágnes (2013): A mérőeszköz-bővítéstől a tesztelési folyamat vizsgálatáig: számítógépes tesztelés nagymintás nemzetközi vizsgálatokban. Iskolakultúra, 23(9), 75-88. oldal
<https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/iskolakultura/article/view/21422/21212> Utolsó letöltés: 2021. 07. 10.

¹¹ Borszéki Judit (2021): Képzési és kimeneteli követelmények (KKK), tanulási eredmény alapú tantervfejlesztés, 21. századi kompetenciák a rendészeti felsőoktatásban. Belügyi Szemle, 69(5), 751-780. oldal
<https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/6133/4802> Utolsó letöltés: 2021. 06. 26.

¹² Borszéki Judit (2021): Képzési és kimeneteli követelmények (KKK), tanulási eredmény alapú tantervfejlesztés, 21. századi kompetenciák a rendészeti felsőoktatásban. Belügyi Szemle, 69(5), 770. oldal
<https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/6133/4802> Utolsó letöltés: 2021. 06. 26.

szinte utolérhetetlenek, a feladatokhoz való gyakorlatias hozzáállásuk szinte bámulatba ejtő. A folyamatos online jelenlét miatt azonban hajlamosak a környezetüktől való elidegenedésre, amely azt eredményezi, hogy konfliktuskezelési készségeik, valamint indulatkezelési technikáik nem fejlődnek ki kellő mértékben.”¹³ A Z generáció sajátosságainak megfogalmazásából jól kivehető, miszerint ezek az emberek már sokkal inkább az internet világát használják az emberi kapcsolataik fenntartására, mintsem a személyes jelenlétüket. Ebből adódóan konfliktuskezelési és indulatkezelési készségeik sem fejlődnek kellőképpen. Pedig a rendvédelmi szervek állományában az előbb említett tényezők és a jó kommunikációs tulajdonságok elengedhetetlenek.

A felvételt nyert személy a képzés megkezdését követően szembesül a reál háruló feladatokkal és megterhelésekkel. Az élete előző szakaszaiban ezidáig sosem találkozott olyan konfliktus- és döntési helyzetekkel, melyekben most a gyors és hibátlan megoldást várják el tőle. Gyakran rájön, hogy kommunikációs és stresszkezelési készsége nincs megfelelő szinten a választott pályához. Véleményem szerint mindez megoldható lenne, ha a rendőrségi kommunikáció segítségével a felvételiző jobban tisztában lenne a követelményekkel és elvárásokkal, így kevesebb eséllyel fog pályát téveszteni. Erdős Ákos és Christián László közös tanulmányában nagyon jól kifejezi a rendészeti felsőoktatás felelősségét ezen a téren. „*A rendészeti felsőoktatás intézményének kiemelt felelőssége van abban, hogy a pályaválasztás előtt álló fiatalok megfelelő formában és kommunikációs csatornákon keresztül naprakész, lényegre törő információkhoz juthassanak az itt folyó képzésekről és a kimenetelt követően várható szervezeti elvárásokról. Megfelelő pályaismeret hiányában a fiataloktól nem várható realitásokon nyugvó döntés meghozatala.*”¹⁴

A Z generáció egyik további sajátossága a hierarchiával való negatív viszony. Márpedig tudjuk, hogy a rendészet talán társadalmunk legjelentősebb alá-fölé rendeltségű szervezete. Ez a lehető legszigorúbb parancsuralmi rendszer, amely feltétlen engedelmisséget követel meg. Felépítése piramisszerű, a szakmai siker elérésének legfontosabb mérőszáma a minél magasabb posztok betöltésének elérése. Lényegében a katonai hivatásrenddel egyenlő. A szervezetbe való belépés alapvető feltétele a civil élettel való szakítás és a választott szervezeti kultúrával való

¹³ Császár Tibor Imréné – Gárdián Lajos – Szikszai Katalin (2020): Z generáció és a rendvédelem aspektusai. Rendőrségi Tanulmányok, 2020, 4. 10-11. oldal

https://www.bm-tt.hu/rtt/assets/letolt/rt/202004/01_csaszar_gardian_szikszai.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 24.

¹⁴ Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12), 29. oldal <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

teljes azonosulás.¹⁵ A Z generációt viszont sokkal inkább az autonómia motiválja. Stabil anyagi megélhetést szeretnének, de a többség elutasítja a másoktól való függést, valamint többségük nem tud megfelelő mértékben azonosulni a hierarchikus viszonyokkal, nem is hisznek benne.¹⁶ Ez természetesen nem az ő hibájuk. A hiba a generációváltás és a rendőrség aktuális álláspontja közötti szakadék mértékében keresendő, a megoldás pedig az említett szakadék csökkentésében rejlik.

3. A KORONAVÍRUS HATÁSA A RENDÉSZETI KÉPZÉSRE

Mint minden más felsőoktatási intézmény, így a Nemzeti Közzolgálati Egyetem sem mentesült a koronavírus-járvány okozta gyökeres változások alól. Az alábbiakban kifejtem, hogyan hatott pontosan Magyarország egyetlen rendészeti felsőoktatási intézményére a pandémiás helyzet megjelenése, melybe az elsősök helyzetén túl a felsőbb éves hallgatókat is belefoglalom, mivel a kutatás nem róluk szól ugyan, de ők is a rendészeti utánpótlás részét képezik.

A WHO adatai alapján, a megbetegedés legjellemzőbb tünete a láz, a köhögés és a fáradékonyság, de étvágytalanság, légszomj és izomfájdalom is kialakulhat. Egyes esetekben torokfájást, orrdugulást, fejfájást, hasmenést, valamint hányingert és hányást is tapasztaltak. A tünetek megjelenése előtt néhányan szag- és ízérzékelés csökkenésről vagy annak teljes elvesztéséről számoltak be.¹⁷ A koronavírus terjedési tulajdonságai szintén fontos tényező. A vírus leginkább cseppfertőzéssel, és fertőzött váladékokkal való direkt vagy indirekt érintkezés folyamán terjed emberről-emberre.¹⁸ Ezért is elengedhetetlen a maszk, a védőtávolság, egyes esetekben pedig, akár a steril gumikesztyű és a védőszemüveg használata is. A rendészeti képzés számára az egyik legnagyobb problémát a vírus bizonytalan lappangási ideje jelentette, melynek folyamán a beteg tünetmentes, de aktívan fertőzőképes. A WHO szerint a betegség

¹⁵ Finszter Géza – Korinek László (2021): A tények makacs dolgok... Annál rosszabb a tényeknek?! Belügyi Szemle, 69(4), 683-694. oldal

<https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5775/4522> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

¹⁶ Christján László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12), 11-42. oldal
<https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

¹⁷ A 2020. évben azonosított új koronavírus (SARS-CoV-2) okozta fertőzések (COVID-19) megelőzésének és terápiájának kézikönyve. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2020. 4-15. oldal
<https://mdosz.hu/hun/wp-content/uploads/2021/01/magyar-koronavirus-kezikonyv-20-12-18.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 28.

¹⁸ A 2020. évben azonosított új koronavírus (SARS-CoV-2) okozta fertőzések (COVID-19) megelőzésének és terápiájának kézikönyve. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2020. 4-15. oldal
<https://mdosz.hu/hun/wp-content/uploads/2021/01/magyar-koronavirus-kezikonyv-20-12-18.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 28.

lappangása egytől egészen tizennégy napig is kiterjedhet.¹⁹ Ez azt is jelenti, miszerint ha a hallgató a mindössze 5 hetes alapfelkészítés „intenzív” szakasza folyamán megbetegszik és tüneteket produkál, hatalmas mennyiségű tudásanyagtól esik el önhibáján kívül, hiszen – a betegség lefolyásának súlyosságától függően – a kollégiumi szobájában el kell különíteni, gyakorlatias oktatásra ezen a helyen pedig nincs lehetőség.

A koronavírus tüneteinek jelentkezése esetén alkalmazandó intézkedések is hatást gyakoroltak az alapfelkészítés „intenzív” szakaszára. A személyek azonnali elkülönítése kötelező lett, legyen az gyanús vagy megerősített eset. Határozattal történő hatósági intézkedésre pozitív antigén gyorseszteszt vagy PCR laboratóriumi vizsgálat után kerülhetett sor. Az elkülönítés időtartama a vizsgálatkérés feladásának vagy a mintavétel napjának kezdő időpontjától számított 10 nap.²⁰ Fontos megemlíteni, hogy az első hullám idején aktuális intézkedések szerint, ez az intervallum 14 nap volt.²¹

Nagyon hamar, már a 2020-as év elején egyértelművé vált Magyarországon is, hogy a koronavírus terjedését minden lehetséges eszközzel akadályozni és lassítani kell. A koronavírus gócpontjának Kína számított. Innen akár csak pár órás repülőúttal akármelyik ország, így Magyarország is elérhető. Ezért élesedett a helyzet a határokon, fontossá vált azok lezárása, a határforgalom-ellenőrzés visszaállítása a „belső határokon” egyaránt.²² Az új típusú koronavírus végül 2020 márciusában a magyar felsőoktatást is elérte. A Nemzeti Közszerződési Egyetemen például Dr. Koltay András rektor 2020. március 10-én létrehozta a Járványügyi Operatív Törzset, amelynek feladata az új vírus megjelenése miatti feladatok koordinálása, friss tájékoztatások nyomon követése, naprakész intézményi akciótervek, szükséges intézkedések kidolgozása, valamint döntések meghozatala volt, mindez természetesen az egyetem rektorának folyamatos tájékoztatása mellett.²³ Első körben más intézményekről hallottunk információkat,

¹⁹ A 2020. évben azonosított új koronavírus (SARS-CoV-2) okozta fertőzések (COVID-19) megelőzésének és terápiájának kézikönyve. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2020. 4-15. oldal
<https://mdosz.hu/hun/wp-content/uploads/2021/01/magyar-koronavirus-kezikonyv-20-12-18.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 28.

²⁰ Közlemény az országos tisztifőorvos által kiadott, a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos járványügyi és infekciókontroll szabályokról szóló eljárásrendről. Hivatalos Értesítő, 2021, 22. 2251-2302. oldal
<https://www.nnk.gov.hu/attachments/article/567/Elja%CC%81ra%CC%81srend%20a%202020.%20e%CC%81vben%20azonosi%CC%81tott%20u%CC%81j%20koronavi%CC%81russal%20kapcsolatban.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 28.

²¹ Hunyadi Bulcsú - Molnár Csaba (2020): A koronavírus-járvány gazdasági és társadalmi következményei Józsefvárosban. Friedrich-Ebert-Stiftung – Political Capital, 4-15. oldal
<http://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/16522.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

²² Skorka Tamás (2020): Rendőrség a koronavírus ellen. Magyar Rendészet, 20(4), 173-192. oldal
http://real.mtak.hu/123235/1/MR_2020_4-13_Skorka_173-192.pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

²³ Dr. Koltay András (2020): Koronavírus: intézkedések az NKE-n 1-3. oldal

miszerint határozatlan időre szüneteltetik az oktatást²⁴, valamint a kollégiumokat azonnali hatállyal el kell hagynia a hallgatóknak²⁵. Ez minden egyetemen, így nálunk is komoly szervezési nehézséget okozott. Egyikünk sem mehetett haza, de információt sem szolgáltatnak, hiszen a vezetőség is döntésre várt, ami két nap után, március 12-én meg is született.

Péntek reggel ugyanis, egy sorakozó alkalmával kihirdették, hogy a Készenléti Rendőrség állományához lettünk vezényelve, és Győr városa melletti Hegyeshalomnál, valamint Körmeny környékében elhelyezkedő kisebb-nagyobb határátkelőhelyeknél fogunk 12 órás, egyenruhás szolgálatot ellátni, amely során feladatunk a Készenléti Rendőrség hivatásos munkatársainak segítése, az éppen aktuális jogszabályi rendelkezések betartatása és a határok rendjének, forgalmának biztosítása. Minden tisztjelölt nevében mondhatom, hogy ez a teljesen új és váratlan változás egyetemi éveink talán legnehezebb időszakát jelentette, amely összesen három hónapig tartott. Három nagy csoportra osztva, 80 fős turnusokban jártunk a határokról, 3 napot tartózkodtunk a szolgálati helyünkön, amit 5 nap otthoni pihenő követett, így ismétlődött egymás után. Szerencsére kiderült, hogy valós segítséget tudunk nyújtani a Készenléti Rendőrség állományának, hiszen nyelvtudásunk és elektronikai eszközök kezeléséhez való készségünk – generációnk sajátosságaiból, valamint nyelvvizsgakötelezettségünkéből kifolyólag – gyakran magasabb szinten volt, mint a hivatásos kollégáké. Az említett időszak feladatairól és menetéről jól kivehető képet ad Lőrincz Kornél r. alezredes, a Rendészettudományi Kar honlapjára írt cikke.²⁶

Eközben online módon folytatódott az oktatás, de tanóránk a szolgálatellátás miatt nem lehetett. A tanárok interneten keresztül küldték meg az elsajátítandó anyagot, így azt saját időbeosztásunk szerint kellett megtanulnunk. A félév végét lezáró vizsgák szintén online módon, a Moodle rendszeren keresztül vagy beadandó dolgozat formájában kerültek lebonyolításra, amelyről szintén Dr. Koltay András rektor intézkedett. *„Hallgatói jelenléti igénylő tanóra, vizsgaesemény vagy egyéb tanulmányi kötelezettség – a jelenléti írásbeli*

https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/Rektori%20T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%A1s_%C3%BAj%20koronav%C3%ADrus_2020.03.10.pdf
Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

²⁴ ELTE járványügyi operatív koordináló testület tájékoztatója a korona-vírus járvány terjedése miatti kormányzati intézkedések végrehajtásáról (2020) 1. oldal 1. és 6. pont

<https://www.elte.hu/dstore/document/4605/ELTE-JOKT-2020-03-11.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

²⁵ ELTE járványügyi operatív koordináló testület tájékoztatója a korona-vírus járvány terjedése miatti kormányzati intézkedések végrehajtásáról (2020) 2. oldal 10. pont

<https://www.elte.hu/dstore/document/4605/ELTE-JOKT-2020-03-11.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

²⁶ Lőrincz Kornél (2020): Tisztjelöltek a határvédelemben

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/04/20/tisztjeloltek-a-hatarvedelemben> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

záróvizsgák és a doktori iskolai műhelyviták, védések és komplex vizsgák kivételével – továbbra sem szervezhető.”²⁷

Ez alapján a rendészeti felsőoktatás is felismerte, hogy az online térben tartott foglalkozások alkalmával korán sem lehet olyan tudásanyaghoz jutni, ami elegendő lenne a teljes értékű záróvizsgák letételéhez. A végzősök sok elméleti és gyakorlati tudástól elbuktak, hiszen számos ismeretet, készséget nehezen lehetett az online térben közvetíteni, fejleszteni.

Már a koronavírus első hullámának eleje is jelentős hatással volt a rendészeti képzésre. A gyakorlati foglalkozások teljesen elmaradtak, az elméleti anyagot tanítás és tanórák hiányában pedig lehetetlen volt a szükséges mértékben elsajátítani. Nagy hátrányt képezett még, miszerint a határrendvédelmet elfogadták nyári szakmai gyakorlatként, amelyet Dr. Koltay András 2020. április 20-ai tájékoztatójában fogalmazott meg. *„A rendészeti tisztjelölt és a büntetés-végrehajtási kettős jogállású hallgatók, valamint a migrációs szakirányú hallgatók esetében a szakmai gyakorlat a rendkívüli szolgálat ellátásának beszámításával kerül értékelésre.”²⁸* Júliusban az elsős hallgatók a Balaton és a Velencei-tó környékén teljesítettek volna járőri feladatokat, a felsőbb évesek pedig szakirányuk szerint mentek volna az imént említett környék rendőrkapitányságaira, összesen egy hónapig. Ennek ténye szintén negatívumot jelentett, hiszen nem láthattunk bele – a határrendészeti szakirányos hallgatótársaink kivételével – jövődöbéli szakmánk rejtelseibe, tényleges menetébe.

Az imént említett gyakorlati és elméleti hiányosságok a jelenléti oktatás újraindulását követően mutatkoztak meg igazán. A félév nem a soron következő ismeretanyagok leadásával kezdődött, hanem a lemaradás felhozásával. Ez jelentős mértékben lassította az eredményes képzés megszokott menetét. Május 18-án jelent meg Dr. Koltay András rektor újabb tájékoztatója, az egyetemet érintő járványügyi intézkedések enyhítéséről, melyben leírta, hogy a 2019/2020. tanév második féléve is távoktatásban telik el.²⁹ Azonban a 2020-as rendészeti

²⁷ Dr. Koltay András (2020): Rektori intézkedés az egyetemi járványügyi védelmi korlátozások 2020. május 18. napjától hatályos enyhítéséről 1. oldal 4. pont

https://koronavirusinfo.uni-nke.hu/document/koronavirusinfo-uni-nke-hu/Rektori%20int%C3%A9zked%C3%A9s_0518_hallgat%C3%B3i.pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

²⁸ Dr. Koltay András (2020): Tájékoztató a vizsgák, záróvizsgák, szakmai gyakorlatok, szakdolgozat-értékelések rendjéről 3. oldal

https://koronavirusinfo.uni-nke.hu/document/koronavirusinfo-uni-nke-hu/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3_vizsga_z%C3%A1r%C3%B3vizsga_szakdolgozat_2020.04.20..pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

²⁹ Dr. Koltay András (2020): Rektori intézkedés az egyetemi járványügyi védelmi korlátozások 2020. május 18. napjától hatályos enyhítéséről 1. oldal 2. pont

https://koronavirusinfo.uni-nke.hu/document/koronavirusinfo-uni-nke-hu/Rektori%20int%C3%A9zked%C3%A9s_0518_hallgat%C3%B3i.pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

alapfelkészítés augusztus 24-én mégis megindulhatott, jelenléti oktatási módon. Ezt megmagyarázza a 2020. szeptember 1-én megjelent rektori intézkedés, mely engedélyezte a 2020/2021-es tanév őszi, első félévének jelenléti megindulását, amelynek elején olvasható, hogy tudatában vannak annak, miszerint néhány hivatásrendnek eltér a képzési és kiképzési szabályrendszere, mely miatt rájuk nézve több esetben is más szabályokat kellett alkalmazniuk.³⁰ Az intézkedéseket egyelőre nem szigorították, így augusztus 24-én a rendészeti alapfelkészítés – természetesen a hatályban lévő rendelkezések szigorú betartásával – megindulhatott, azonban az ezt megelőző, bevett felvételi eljárás foganatosítására a korlátozások miatt nem volt lehetőség.

Ezáltal jött képbe az első, és egyik legsúlyosabb hátrány, ha a rendészeti utánpótlás biztosítására, egy eredményes alapfelkészítés lebonyolítására gondolunk. Mint az bevezetésemben jól olvasható, a felvételizőknek egyik szakaszban sem kellett fizikálisan megjelenni. A gólyatábor is elmaradt, így a felsőbb éves Hallgatói Önkormányzatos hallgatók és mentorok sem találkoztak a leendő jelöltekkel. Szó szerint semmilyen információnk nem volt róluk. Biztosan tudtuk, hogy jönnek, valamint, hogy augusztus 24-én megkezdődik a rendészeti alapfelkészítésük, de azt, hogy milyen tulajdonságú, állapotú, terhelhetőségű hallgatókra számítsunk, továbbra is homály fedte. Azonban ez a tudatlanság fordított esetben, a tanulóikat megkezdeni kívánó elsősök részéről is fennállt. Fogalmuk sem lehetett arról, hogy mi az, amit elvárunk majd tőlük, mennyire kell felkészültnek lenniük és milyen tulajdonságokkal kell rendelkezniük.

³⁰ Dr. Koltay András (2020): Raktori intézkedés az Egyetem 2020/2021. tanév őszi félévének működési és képzési rendjével kapcsolatban (2020. szeptember 1-jei állapot)
<https://digioktatas.uni-nke.hu/2020/09/01/rektori-intezkedes-az-egyetem-2020-2021-tanev-oszi-felevenek-mukodesi-es-kepzesi-rendjevel-kapcsolatban-2020-szeptember-1-jei-allapot/> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

4. TISZTJELÖLTI JOGVISZONY ÉS AZ ÖSZTÖNDÍJSZERZŐDÉS

Ebben a fejezetben a tisztjelölti jogállással foglalkozok. Az említett jogviszony 2016. július 1-jével került bevezetésre a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karán. Ezt megelőzően a tisztjelölt kifejezés mindenki számára ismeretlen volt. Az egyetemen tanuló személyek kizárólag hallgatói jogviszonyban álltak az intézménnyel. A csökkenő létszám kezelésére vezették be az úgynevezett tisztjelölti jogviszonyt, melyet a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény XXVII. fejezete, 284-287/B §-a szabályozza. Az e paragrafusokhoz fűzött miniszteri indoklásokból is jól kiderül az általam fentebb már említett célkitűzés. „*A tisztjelölti jogviszony új jogintézmény, célja, hogy a hallgatók jogviszonyba helyezésével garanciákat nyújtson, és anyagilag is ösztönző módon támogassa őket.*”³¹ Erdős Ákos és Christián László szintén felismerik a helyzetet, szerintük „*a tisztjelölti jogállás bevezetésének egyik meghatározó jogalkotói célkitűzése tehát a fiatalok rendvédelmi pálya iránti motivációjának kialakítása és a jogviszonyba kerülők megtartása, anyagi elismerése volt. Ezen túl egy olyan újszerű státusz született, amely az általános egyetemi hallgatói jogviszonyhoz képest különleges jogokat és kötelezettségeket hordoz magában, ezáltal képez sajátos átmenetet a hallgatói és a hivatásos szolgálati jogviszony között.*”³² Az utolsó idézett mondat alapján viszem tovább a jogállás ismertetését.

A tisztjelöltség egy kettős jogi státuszt feltételez. Egyik részről megmaradt a Nemzeti Közszerológati Egyetemen létesített hallgatói jogviszony, másik részről azonban bevezetésre került az Országos Rendőr-főkapitánysággal, a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal vagy az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal kötött ösztöndíjszerződés is. Ennek segítségével teljesen újszerű, szerteágazó jogosultságokhoz jutottak az itt tanuló személyek, azonban ezzel különböző kötelezettségek is terhelni kezdték őket, melyeket a későbbiekben részletesen is kifejtek. A tisztjelölt fogalmával a 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 284. § (1) bekezdése foglalkozik. „*284. § (1) A tisztjelölt tisztjelölti szolgálati jogviszonyban (a továbbiakban: tisztjelölti jogviszony) teljesít szolgálatot, amelyben őt és a vele ösztöndíj*

³¹ T/3783. számú törvényjavaslat a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról (2015), 222. oldal
<https://www.parlament.hu/irom40/03783/03783.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

³² Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12), 12. oldal
<https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

*szerződést kötő rendvédelmi szervet a jogszabályban és az ösztöndíj szerződésben meghatározott kötelezettségek terhelik, és jogosultságok illetik meg. A tisztjelölt elsődleges szolgálati kötelezettsége a rendvédelmi szervnél a tiszti besorolási osztályba tartozó szolgálati beosztásban történő szolgálatteljesítésre való felkészülés.”*³³ Ha magamnak kellene megfogalmaznom e különleges státuszt, melyben már harmadik évemet töltöm, azt mondanám, hogy a jogviszony félúton van egy hivatásos szolgálati és egy hallgatói jogállás között. Fontosnak tartom kiemelni, hogy nem vagyunk teljes értékű rendőrök, például az első félév végén sikeresen letett tisztjelölti vizsga után fegyverviselésre jogosultak vagyunk ugyan, de önálló intézkedésre nem. Ámbár hallgatók is csak részben vagyunk, hiszen nagyon sok más jogosultság megillet minket, ugyanakkor több kötelezettség is terhel, mint egyéb felsőoktatási intézmények tanulóit.

„A rendészeti felsőoktatásról napjainkban” című tartalompontom alatt megemlítettem a büntetés-végrehajtás kötelékében dolgozókat, valamint, hogy ők kissé eltérnek a tisztjelöltek jogviszonyától. Ennek oka az, hogy velük ilyen szerződést nem létesítenek, ám mégis kettős jogállásúként folytatják tanulmányaikat. A Nemzeti Közsolgálati Egyetemen hallgatói jogviszonyban állnak, viszont emellett a saját rendvédelmi szervükönél már korábban is fennálló hivatásos szolgálati jogviszony is megmarad. Így ők nem tartoznak a tisztjelöltség kategóriájába. Ehhez hasonló helyzetben vannak a nappali tagozaton tanuló tiszthelyettes hallgatók is.

Az alábbiakban az ösztöndíjszerződésről kívánok részleteiben szót ejteni. Ehhez első körben a 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról a tisztjelöltséget érintő szakaszait hívom segítségül, és a jogviszony létesítésének tudnivalóival kezdem. A törvény 285. § (1) bekezdése szerint, az a személy, aki felvételt nyer a rendészeti alapképzés nappali tagozatára, ösztöndíjszerződést köt a rendvédelmi szervvel, így annak tisztjelölti állományába kerül. E jogviszonnyal kapcsolatos ügyeinek intézését, valamint személyügyi nyilvántartását a rendvédelmi szerv feladata elvégezni. A munkáltatói jogkört annak a rendvédelmi szervnek a vezetője gyakorolja, amellyel a hallgató ösztöndíjszerződést kötött. Ösztöndíjszerződés megkötése nélkül hallgatói jogviszony sem létesíthető, továbbá nem is tartható fent. Ám hallgatói jogviszonyt kizáró körülmény sem állhat fenn a hallgatóval szemben, mivel így tisztjelölti jogviszony sem létesíthető. Akivel szemben kizárás fenytés jogerős kiszabása, jogviszonyról való lemondás,

³³ 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 284. § 1. bekezdés

tanulmányi kötelezettség önhibából történő elmulasztása vagy méltatlanság jogerős megállapítása áll fent, és ez miatt tisztjelölti vagy hallgatói jogviszonya megszűnt, ösztöndíjszerződés nem létesíthető.³⁴ Az említett részből jól kiderül, hogy a két – azaz a hallgatói és tisztjelölti – jogállás feltételezi egymást. Egyik sem létesíthető, és nem is tartható fent a másik megléte nélkül. A jogosultságok és kötelezettségek eredményes megállapításához az egyetem honlapján fellelhető 2020-as ösztöndíjszerződés tervezetét használtam. Ez alapján a tisztjelölt kötelessége a tanulmányi- és vizsgakövetelményeknek a tőle elvárható legjobb tudása szerint eleget tenni, minden tanulmányi félévét legalább 3,00 átlaggal zárni, a rendészeti alapfelkészítés és a próbaidő leteltével „Tisztjelölt” vizsgát, majd esküt tenni. Tanulmányainak befejezése után 30 napon belül a kijelölt szervezeti egységnél hivatásos szolgálati jogviszonyt létesítenie, és azt nyolc évig fenntartania. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem előírásait, rendjét, fegyelmét betartania, a vezetők, oktatók rendelkezéseinek eleget tesz. Nem veszélyeztetheti a Rendészettudományi Kar és a Rendőrség működésébe vetett közbizalmat, jó hírnevét mindenkor meg kell őriznie.³⁵ Mint olvasható, megjelenik az egyik talán leginkább vitatott szabályozás is, mely kötelezően előírja a képzési idő kétszeresének megfelelő időtartam teljesítését az adott rendvédelmi szervnél. Ha a képzési időt is beleszámítjuk, ez esetünkben tizenkét évet jelent, melyet a tervezetben nevesítenek is. Vitatottsága leginkább a felvételizők körében ismert, mely szerint, amikor aláírják a szerződést, még ők maguk sincsenek eléggé tisztában ennek súlyával. Ez nem is az átolvasáskor és aláíráskor, hanem sokkal inkább az alapfelkészítés első pár hetében észrevehető. Akadnak olyan hallgatók, akik csak ekkor realizálják, mire is vállalkoztak pontosan. Korábbi hallgatói kiképzői tapasztalataimból adódóan tudom, hogy ez már nem egy embernél jelentette a leszerelés okát, amelyet teljesen megérttek. A jogviszony létesítésének időpontja az alapfelkészítés első napja. Ilyenkor a felvételt nyert hallgatók még egy teljesen új környezet hatása alatt állnak, és el kell telnie néhány napnak ahhoz, hogy le tudják tisztázni magukban a gondolataikat és a céljaikat. Aki pedig arra eszmél rá, hogy a szerződés aláírása hiba volt, indoklás nélkül, azonnali hatállyal felbonthatja azt, felelősségre vonás nélkül. Sokkal előnyösebb, ha ezt még ekkor megteszi, hiszen az idő múlásával a jelölt képzési költsége is egyre magasabb lesz, melyben az önhibából történő leszereléskor visszafizetési kötelezettség terheli. Az imént említett leszerelés egyenlő a jogviszony megszüntetésével, amely után a tisztjelölt köteles a vele szerződést kötő

³⁴ 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 285. § 1-2. bekezdés

³⁵ Ösztöndíjszerződés tervezet 2020. 2. oldal 13. bekezdés

http://www.police.hu/sites/default/files/03_ostondijszerzodes_tervezet.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

rendvédelmi szervnél elszámolni. Ha a jogviszony neki felróható okból szűnik meg, - márpedig a leszerelés pontosan ilyen – a képzésének költségeit miniszteri rendeletben meghatározottak alapján köteles megtéríteni a szolgálati viszony megszűnésének napját követően.³⁶ A hivatkozott bekezdések hiánypótlásként is tekintendők, mivel itt szerepel a korábban már említett visszafizetési kötelezettség ténye is.

Dolgozatom szempontjából érdemesnek tartom még kiemelni a tisztjelölt szolgálati kötelezettségeit. Ezen szolgálatok során a tisztjelölt éles, töltött lőfegyverrel az oldalán végzi munkáját, mely leginkább később, a pszichológiai tényezők és a felvételi eljárás hiányánál kap nem elhanyagolható szerepet. A Rendvédelmi Tagozat tisztjelöltjei egyben az állományilletékes rendvédelmi szerv tartalékát is képezik, amely az Országos Rendőr-főkapitányság. Kötelékben és különleges jogrendi helyzetekben igénybe vehetők, gyakoroltathatók. A szolgálatteljesítés során önálló intézkedésre nem jogosult, de szolgálati lőfegyvert és felszerelést meghatározott szabályok szerint viselhet és használhat.³⁷ A tartalompont zárásaként a tisztjelölteket megillető jogosultságokról szeretnék szót ejteni. Ehhez ismét a 2020-as ösztöndíjszerződés tervezetét használom. A beiratkozást követően egészen a képzés meghatározott végéig a tisztjelölt pénzbeli juttatásra jogosult ösztöndíj formájában, amelyet az Országos Rendőr-főkapitányság minden hónap ötödik napjáig a hallgató által megadott bankszámlaszámra utal. A tisztjelölt első évének lezárásáig ingyenes kollégiumi elhelyezésre jogosult, melynek igénybevétele az említett időszak végéig kötelező. Igény szerint jogosult a további lakhatásra, képzési időnek nem minősülő napokon. Az első évben napi háromszori (reggeli, ebéd, vacsora) ételmezés biztosítása is megilleti. A második év kezdetétől egészen a képzési idő végéig a kollégium már csak költségtérítés folyamán vehető igénybe, de a bentlakás többé nem kötelező. Kivételt képeznek ez alól a szakasziparancsnoki vagy rajparancsnoki beosztásban lévő hallgatók, nekik a kollégiumi elhelyezés továbbra is ingyenes marad. A naponta járó ételmezés száma egy ebédre csökken. A pénzbeli és természetbeni juttatásokon túl, a tisztjelölt jogosult még ruházati ellátásra, tanszertámogatásra, költségtérítésre, szociális juttatásra, valamint csoportos élet- és balesetbiztosításra.³⁸ Véleményem szerint az ismertetett jogok és kötelezettségek meglehetősen jó arányban állnak egymással. Korábban úgy gondoltam, hogy az állomány növelésére és megtartására létrehozott

³⁶ 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 286. § 4-6. bekezdés

³⁷ 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 287. § 1-3. bekezdés

³⁸ Ösztöndíjszerződés tervezet 2020. 2. oldal 7-11. bekezdés

http://www.police.hu/sites/default/files/03_ostondijszerzodes_tervezet.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

tisztjelölti státusz sikeres, azonban a számadatok, amelyeket fentebb Erdős Ákos és Christián László statisztikai adatai alapján ismertettem, ezt mégsem támasztják alá, hiszen a felvételizők és a felvettek száma is folyamatosan csökken.

5. A RENDÉSZETI ALAPFELKÉSZÍTÉS SAJÁTOSSÁGAI

Dolgozatomban egyetemi éveim talán legkedvesebb időszakához, az alapfelkészítéshez érkeztünk, melynek első 5 hetét „alapkiképzésnek” és „kiképzésnek” is szokás nevezni, ám ezeket a kifejezéseket jómagam nem igazán preferálom. Az alapfelkészítés – annak szerteágazóságából és összetettségéből adódóan – sokkal több, mint egy ún. kiképzés, amelyet gyakran filmbeli élmények, sztereotípiák alapján akarva-akaratlanul egy egyszerű, megszorításokkal és ordibálással teli táborként képzelnek el. Nagyon kevés ismeretanyag és tanulmány (lásd Lestár József 2019-es Tudományos Diákköri Konferenciára írt dolgozatát, Erdős Ákos és Christián László közös tanulmányát³⁹, valamint Erdős Ákos publikációját⁴⁰) áll rendelkezésre a témával kapcsolatosan, így a következőkben az alapfelkészítés sajátosságait ismertetem.

Erről az egyébként hat hónapos időszakról kizárólag egy jogszabály, a 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 285. § 4-5. bekezdése rendelkezik. Olyan szinten érintőleges megfogalmazásról beszélünk, melyet dolgozatomban nem kívánok idézni, de lényegét összefoglalom. A tisztjelölt rendészeti képzés első hat hónapját nevezzük alapfelkészítésnek, mely az ún. tisztjelölti vizsgával zárul. Erre az időszakra próbaidőt kell kikötni, amely során bármelyik fél, bármilyen okból indoklás nélkül, azonnali hatállyal felbonthatja a megkötött szerződést. Lehet az önhibából eredő, de a kifogástalan életvitel körülményeinek nem megfelelés is. Sajnos itt véget is ér a jogszabály erre vonatkozó része, pedig az alapfelkészítés fontossága

³⁹ Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12) <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

⁴⁰ Erdős Ákos (2019): A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. Új Pedagógiai Szemle, 69(1-2) http://real.mtak.hu/117077/1/Erdos_Arendeszetitizsttevalaselsonehezsegei2019.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 26.

megkérdőjelezhetetlen. Nincs annál fontosabb, mint a rendészeti szocializáció minél gyorsabb és hatékonyabb megalapozása a tisztjelöltek esetében. Pontosan ehhez nyújt segítséget az alapfelkészítés első öthetes időszaka, melyet „intenzív szakasznak” is szokás nevezni. Intenzitása annak gyorsaságából és az elsajátítandó gyakorlati és elméleti tudásanyag mértékéből adódik. Erőteljesen megnövelt fizikai és pszichológiai terhelés jellemzi, melyet egy szigorú és pontos napirend foglal magába. Erdős Ákos nagyon jól megfogalmazza az első 5 hét rendeltetését. *„Az alapfelkészítés első öt hete az úgynevezett intenzív képzési szakasz (más néven alapkiképzés). Az alapkiképzés során a tisztjelöltek megismerkednek a rendészeti hivatás legfontosabb jellegzetességeivel, mint az egyenruha, a szigorú hierarchikus rend, a parancsuralmi rendszer, vagy az alaki és szervezeti szabályok előírásai. Az első öt hétben tehát szigorúan szabályozott, zárt rendben zajlik a képzés, azzal a további megkötéssel, hogy az állomány az első hétvégét is köteles az intézményben tölteni.”*⁴¹ Az alapfelkészítés „intenzív” szakaszában elengedhetetlen szerepe van a hallgatói kiképzőknek is, akiknek a gyakoroltatás mellett a napirend betartatása az egyik legfőbb feladatuk.

Ugyan már említettem, de a „kiképzés” szóval nem értek egyet. Ennek oka nem csak az, miszerint a laikus hajlamos egy fenyítéssel teli táborra asszociálni, hanem azért, mert ez már rég nem erről szól. Az elmúlt évek alapfelkészítésének tematikája gyökeresen megváltozott. Alkalmazkodni kezdett a Z generáció jellegzetességeihez, amely meglátszik a pályaelhagyók számának csökkenésén is. Erre egy nagyon jó példával tudok szolgálni, amely szemlélteti az állításomat. 2018-ban került sor a saját alapfelkészítésem lebonyolítására. Itt még én is, mint elsős hallgató voltam jelen. A nap folyamán soha, valamint az este 22 órás takarodó után sem használhattuk a mobiltelefonunkat. Ebből adódott, hogy nem tudtunk kommunikálni a családukkal, barátainkkal, akik arra lettek volna hivatottak, hogy tartsák bennünk a lelket e nehéz időszak lefolyása alatt. Ehhez képest, csupán egy évvel később, valamint a 2020-as képzésen is, a telefonok használata megengedett volt az adott napirendi pontok teljesítése után. Míg a saját kiképzésemen 38 volt a leszerelők száma, a következő két évben csupán a 20-as számot súrolta. Természetesen nem állítom, hogy kizárólag ez volt a pályaelhagyók számának csökkenésének oka, de saját tapasztalatom alapján nagy szerepet játszhatott a hallgatók lemorzsolódásában.

⁴¹ Erdős Ákos (2019): A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. Új Pedagógiai Szemle, 69(1-2), 90. oldal
http://real.mtak.hu/117077/1/Erdos_Arendeszetitizttelevalaselsonehezsegei2019.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 26.

Elsőkörben a már említett szoros napirendi pontok ismertetésével szeretnék foglalkozni, így tisztább képet kaphatunk annak lefolyásáról. Reggel 6 óra 00 perckor kerül sor az ébresztőre, amely inkább csak egy ajánlásnak tekintendő, a hallgatók maguk döntenek el, hogy mikor kelnek fel, viszont ennél később nem igazán tudnak, hiszen a következő napirendi pont a reggeli testnevelés foglalkozás, mely 6 óra 05 perctől 6 óra 25 percig tart. Ezután felmehetnek a kollégiumi szobáikba, letusolhatnak, átöltözhetnek egyenruhába, és kezdődik a 7 óra 00 perctől 7 óra 20 percig tartó reggeli az Oktatási Épület éttermében. 7 óra 30 perctől veszi kezdetét a reggeli sorakozó és eligazítás, amely az alapfelkészítés lezárulta után sem változik. Itt az aktuális évfolyamparancsnok is megjelenik, aki ismerteti a napi feladatokat és programokat. Ezután 8 óra 00 perckor megkezdődnek a délelőtti tanítási órák, melyek 13 óra 45 percig tartanak, köztük 15 perces szünetekkel, de az adott oktató ettől természetesen eltérhet. Az órákat általában egyben tartják, így azok végeztével több ideje lesz a hallgatóknak pihenni és felkészülni a következőre. Az ebédszünet ezután 15 óra 00 percig tart. Ezután kezdődnek a délutáni foglalkozások és tanórák, melyek időtartama akár naponként is eltérő lehet az éppen aktuális órák számából kifolyólag. A vacsora ideje 18 óra 30 perckor esedékes, és 19 óra 30 percig tart. Ezután következik ugyanis az úgynevezett irányított szabadidő. Ennek során a hallgatókkal hivatásos vagy hallgatói kiképzők foglalkoznak. Irányulhat ez az eddig leadott tudásanyag kiegészítésére, alaki és fizikai foglalkozásokra vagy felzárkóztatásra, de akár a pihenésre is. 21 óra 00 perctől a takarodóra felkészülés következik, itt felmehetnek a kollégiumi körleteikbe és kitakaríthatják azokat, amelynek menetét és fontos mozzanatait az alapfelkészítés első estéjén előre meghatározzunk nekik. 21 óra 30 perc a szobaszemle időpontja. Ezt általában a hallgatói kiképzők végzik, ők ellenőrzik a szobák rendjét, a közös vizesblokkok állapotát és a körletek tisztaságát. Ha hibát észlelnek, felhívják a figyelmet rá, és annak a következő alkalommal való pótlását, javítását kérik. 22 óra 00 perctől végül a takarodó veszi kezdetét. Ilyenkor már a szobát el nem hagyva pihenhetnek, tanulhatnak és az új szabályok szerint kommunikálhatnak a számukra fontos hozzátartozókkal, barátaikkal.

A leírtak alapján jól látható, hogy egy kötött és szoros napirendről beszélhetünk. Habár a megkötések a korábbi évek alapfelkészítéseihez képest kissé enyhültek, - alkalmazkodva ezáltal a Z generáció sajátosságaihoz - még mindig egy erőteljesen szabályozott, feszes napirendről beszélhetünk.

Azonban nem feltétlenül szükséges elhagynunk katonai mivoltunkat ahhoz, hogy a jelentkezések száma és az állománymegtartó hatás pozitív irányba változzon. A hagyománynak tekinthető beállítottság és módszertan nem kizárólag a rendőrség, de a hallgatók érdekeit is

szolgálja. Ezt pedig a rendőrség militarizálódására vezetem vissza, amely fogalom a szakirodalomban nincs konkrétan meghatározva, de nagyvonalakban a katonai felszerelések, technikák, fogások, értékrendek és szervezetek rendőrség általi átvételének folyamatát jelenti, amelyet a drogprobléma, a terrorizmus és a kelet-közép-európai országokban megjelenő migráció hívott életre.⁴² Kerecsi Klára publikációja is észreveszi a rendészeti felsőoktatás és a rendőrség militarizációja közötti aránytalanságot. Kerecsi szerint a téma iránti érzéketlenség legfőbb oka az, hogy a hazai rendőri képzésből hiányzik a társadalomismereti felkészítés. Ez alatt inkább szakterületük alapvető technikai, valamint elméleti összefüggéseinek és azok tendenciáinak megismerésére gondol. A társadalomtudományi ismereteken túl ezek segítik megismerni a politikai és szociális mintákat, ezen felül pedig készségeket is bemutatnak. Ha ezek az ismeretek hiányoznak, a hallgató nem fogja megismerni azt a társadalmi közeget, amellyel hivatásának gyakorlása során találkozni fog, nem lesz tudatában a saját elfogultságának, de akár rasszizmusának sem.⁴³ Itt jön képbe az alapfelkészítés, és az „intenzív” szakasz fontossága. Az 5 hét nagyon rövid idő, de a szoros napirendben a gyakorlatiasság dominál. Ebben az időszakban a célunk nem csak a rendészeti alapvetések elsajátíttatása, hanem egy jól kivehető, tiszta kép kialakítása a frissen beérkezett hallgatók fejében a rendvédelmi munka sajátosságairól, a szükséges készségekről és a politikai, szociális mintákról. Erre való nem csak a hivatásos, de a hallgatói kiképzők is. Felsőbb éves mivoltukból és a koronavírus-járványból fakadóan már számos közterületi és határrendészeti gyakorlaton részt vettünk. Ezáltal viszonylag jól beleláthattunk a rendszer működésébe, annak esetleges hiányosságaiba és pozitívumaiba. Az elsős hallgatók nem csak elméleti információhoz jutnak általunk, de a gyakorlatban is kipróbálhatják magukat. Vezetői, problémamegoldó feladatokat rovatunk rájuk a választott szakirány munkaköre szerint, melyhez elengedhetetlenek az alapvető rendőri kompetenciák. A jelöltek így megtapasztalhatják, mi az, amiben jók, és mi az, amiben még fejlődésre szorulnak, amelyet az alapfelkészítés további szakaszaiban és a négyéves képzés alatt még csiszolni tudnak. Az említett foglalkozásokat és ismeretterjesztést leginkább a tanórákon kívül és az irányított szabadidő napirendi pont keretei között tudjuk biztosítani a hallgatóknak.

Végezetül az alapfelkészítés „intenzív” szakaszának tantárgyairól és azok óraszámairól ejtek szót, valamint az általam fontosabbnak tartott tárgyakat kicsit részletesebben mutatom be, a rendelkezésre álló, pontos meghatározások alapján, amely a Rendészettudományi Kar

⁴² Kerecsi Klára (2020): A rendőrség militarizálódása: áldás vagy átok? Magyar Rendészet, 20(3), 147-162. oldal http://real.mtak.hu/117839/1/MR_2020_3_09_Kerecsi.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

⁴³ Kerecsi Klára (2020): A rendőrség militarizálódása: áldás vagy átok? Magyar Rendészet, 20(3), 147-162. oldal http://real.mtak.hu/117839/1/MR_2020_3_09_Kerecsi.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

honlapján található. Az első nagy szakasz, az Általános szolgálati ismeretek, amelyet összesen 60 órában kell teljesíteni. Ez az óraszám az alábbiak szerint épül fel. 6 óra Irat és ügykezelés, titoktartás, 18 óra Munka-, környezet-, tűzvédelmi és egészségügyi alapok, 12 óra Szolgálati alapismeretek, valamint 24 óra Alaki és öltözködési szabályok, amely során a hallgatók megtanulhatják az egyéni alakítás alapjait, például a rendfokozatokat és az alárendelt-elöljáró közötti alá-fölé rendeltségi viszonyt. Megismerkednek továbbá a szolgálati érintkezés szabályaival és annak gyakorlati alkalmazásával, a helységbe való ki- és belépés rendjével. Tanulnak még a sorakoztatásról, az alapalakzatokról, az állóhelyben történő fordulatokról, valamint a „vigyázz és pihenj” állásról is. Elsajátítják az alegységek megindításának, mozgatásának, megállításának ismereteit. Megtanulják az egyéni tiszteletadást, az alakzathoz való kilépést és az előljáróhoz menetelt. Egyéni és kötelékben történő fegyverfogásokat is górcső alá vesznek, nem beszélve a kötelékben történő díszmenetről, majd végül ide tartozik az alaki szemle bemutatása is.⁴⁴ A következő nagy, és talán egyik legfontosabb szakasz a Lőkiképzés, összesen 52 órában. Az említett tantárgy a ballisztika és annak ágaiból, a Rendőrségnél rendszeresített fegyverek felépítésének, működési elvének megismeréséből, a lőszer anyagszerkezetéből és hatásaiból, a fegyverek szét- és összeszereléséből, fogásmódjaiból, a célzás ismérveiből és hibáiból, azok javításából áll. Ide tartozik továbbá a lövészet foglalkozások során előforduló akadályok elhárításának lehetőségei, a rendszeresített fegyverek karbantartása, a betartandó biztonsági rendszabályok, valamint a védőeszközök és a lövedékálló mellény megismerése, bemutatása. Végül pedig e tantárgy keretein belül kerül sor a rendszeresített lőfegyverekkel való lögyakorlatok végrehajtására is, 7-15 méteres körzeten belül.⁴⁵

Mint látható, ennek végén jelenik meg az éles lögyakorlat, amelynek később jelentősége lesz, hiszen a hivatásos és hallgatói kiképzők, oktatók legnagyobb aggályát ez jelentette. Ezen kívül 30 óra Közrendvédelmi ismereteken vesznek részt, amely több elemből épül fel. Ilyen, a Szolgálati alapismeretek II. és a Szolgálati feladatok ellátásának rendje, 12-12 órában, valamint ide kapcsolódik a Közrendvédelmi integrált gyakorlat is 6 órában, melynek a legnagyobb szerepe van a Lőkiképzés mellett. A hallgatók itt elsajátíthatják a rendőri intézkedést befolyásoló tényezőkkel kapcsolatos ismereteket, az intézkedés helyes helyszínmegválasztását, az intézkedő állás mibenlétét, a biztonsági távolságot és a biztonsági alakzatot. Sor kerül

⁴⁴ A rendészeti alapfelkészítés intenzív szakaszának tantárgyai és óraszámai 1. oldal 1.1 alpont <https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/alapkikepzes-1.original.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 27.

⁴⁵ A rendészeti alapfelkészítés intenzív szakaszának tantárgyai és óraszámai 1. oldal 1.1 alpont <https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/alapkikepzes-1.original.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 27.

továbbá az intézkedés alá vont személlyel történő kommunikáció sajátosságainak megismerésére is, valamint a csomag és a ruházat átvizsgálás gyakorlati végrehajtására is.⁴⁶ Végül pedig szót kell ejteni a Rendőri testnevelés és önvédelemről, amely összesen 54 óra. Két szakaszra oszlik, ezek a Fizikai állóképesség fejlesztés 26 órában és az Önvédelem alapjai 28 órában.

⁴⁶ A rendészeti alpfelkészítés intenzív szakaszának tantárgyai és óraszámai 2. oldal 3. pont 3.3. alpont <https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/alapkikepzes-1.original.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 27.

6. A KUTATÁS CÉLJA ÉS MÓDSZERTANI HÁTTERE

Korábban már említésre került dolgozatom alapkérdése, amely azt hivatott vizsgálni, miként hatott az új típusú koronavírus-járvány a rendészeti, azon belül is leginkább az alapfelkészítés „intenzív” szakaszának módszereire, a képzés és az állomány minőségére. Az alapkérdés meghatározása más, szerteágazó kérdésköröket is felvetett bennem. Hallgatói kiképzői tapasztalataimból adódóan voltak előfeltevéseim a 2020-as rendészeti alapfelkészítésre vonatkozóan, de nagyon fontosnak tartottam mások megkérdezését is, hiszen nagyon sok más, fontos szereplője is van egy alapfelkészítésnek, ilyenek az oktatók, a szakemberek, a hivatásos és hallgatói kiképzők, a vezetőség, nem utolsósorban pedig a frissen bevonuló, elsős hallgatók. Kérdésként merült fel bennem, ők vajon miként élték meg a koronavírus-járvány okozta helyzetet, a változásokat és a sok szabályozást, korlátozást, hogyan tudtak túllendülni az eléjük állított akadályokon. Mennyire volt felkészülve a Nemzeti Közszerződési Egyetem vezetősége, és a rendészeti alapfelkészítésen aktívan tevékenykedő dolgozói és a hallgatói állomány a rendvédelmi tisztai utánpótlás biztosítására a koronavírus elleni eredményes védekezés mellett?

Amikor megtudtam, hogy a 2020-as alapfelkészítésre is felvételt nyertem, mint hallgatói kiképző, valamint, hogy a bevett felvételi eljárások teljesen elmaradnak, úgy gondoltam, hogy a 2020-ban bevonuló tisztjelölti utánpótlás eredményes és hatékony biztosítása kivitelezhetetlen. Korábbi véleményem szerint a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak, de a tisztjelölteknek is elengedhetetlenek az előzetes szűrések abból a szempontból, hogy kellő biztonsággal megkezdhesék a rendészeti alapfelkészítést, melyen, mint említettem, egy fizikailag és szellemileg egyaránt erőteljesen megemelt terhelést tapasztalnak az első 5 hét során. Feltételezésem szerint, ennek a „rizikónak” a beállalása túl nagy kockázatot jelent nem csak az elsősökre, de az egyetem dolgozóira egyaránt, legyen szó itt akár az éles lövészetéről vagy a hallgatók ép mentálhigiénés és fizikai állapotának potenciális romlási lehetőségéről. Nem voltam más véleményen az alapfelkészítés megindulása után sem. A koronavírus-helyzet az ősz beköszöntöttével egyre inkább fokozódott. Úgy gondoltam, hogy egy ilyen nagy létszámú csoportot összeereszteni egy ennyire új, ismeretlen pandémiás időszak alatt egyenlő az „öngyilkossággal”, mely az elsős állomány és a dolgozók jelentős részének megbetegedésével, egészségük károsodásával és végül a képzés idő előtti megszüntetésével járt volna. Mindezt összevetve azt képzeltem, hogy így nem csak a rendészeti utánpótlás biztosítása kivitelezhetetlen, de a dolgozókat, felsőbb éves hallgatókat is valós, fenyegető veszélynek tesszük ki, mely akár visszafordíthatatlan negatívumokat is eredményezhet.

Dolgozatomat saját, hallgatói kiképzői beosztásomból fakadó tapasztalataimra, egy, az elsős hallgatók által kitöltött kérdőívre, valamint olyan személyekkel készített interjúkra építettem fel, akik közvetlen kapcsolatban állnak a hallgatókkal, fontos munkát végeznek a rendészeti alapképzéseken, az azokat megelőző felvételi eljáráson és az „intenzív” szakaszt követő pedagógiai és felkészítő tevékenységeken. Az alábbiakban feltüntetett interjúszövegekben dőlt betűvel emeltem ki azokat a szavakat, kifejezéseket, mondatokat, amelyek saját véleményem szerint legrelevánsabbnak számítanak az adott beszélgetés során, így könnyebben felismerhetővé téve a megkérdezett személyek mondanivalóját, amelyek az élő szóban vagy online felvett beszélgetések során jól kivehetők voltak, ám az olvasónak nem biztos, hogy ilyen nyilvánvalók.

Kutatásom során összesen 18 darab interjút készítettem. Azonban terjedelmi korlátok miatt ezeket nem mellékletben csatoltam, helyette a Google Drive felületére töltöttem fel őket, kettő darab hozzájárulási nyilatkozattal és az elsős hallgatók elé támasztott kérdőívvel kiegészítve.⁴⁷ Először egy pszichológiával, valamint egy kommunikációtudománnyal foglalkozó szakemberrel készítettem féligstrukturált interjút. Az első megkérdezett személy végzettségét tekintve pszichológus, főtanácsadó a Belügyminisztérium Személyügyi Helyettes Államtitkárságának Közszolgálat-fejlesztési és Stratégiai Főosztályán, valamint az ő nevéhez fűződik például az új típusú alkalmassági vizsgarendszer kidolgozása, amely tavaly jelent meg, és 2021. január 1-én lépett hatályba, ez a 45/2020. (XII. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél foglalkoztatott hivatásos állomány és rendvédelmi igazgatási alkalmazotti állomány alkalmasságvizsgálatáról. Ez alapján jól kivehető, hogy jelentős szerepet tölt be a vizsgált témában, valamint első kézből van belemélyedve abba.

Első kérdésem az volt, miért is fontosak a pszichológiai alkalmassági vizsgálatok a rendvédelmi szervek hivatásos állományának tekintetében. Kíváncsi voltam, mit gondol, milyen tulajdonságokkal rendelkezik a pszichológiailag felkészült, terhelhető jelölt, valamint, mint pszichológus, milyen elvárásai vannak az irányukba. Érdekelt továbbá az is, hogy mit gondol a szűrővizsgálat hiányából adódó veszélyekről, valamint arról a tényről, miszerint 2020-ban ezek az említett vizsgálatok elmaradtak, helyettük egy ún. előszűrést vezettek be.

⁴⁷ Interjúk és hozzájáruló nyilatkozatok (2021)

https://drive.google.com/drive/folders/1dZ4Zs5zu6CTT6EL4Wdu_1E1XMqzOwP4p?usp=sharing

A Rendészeti Magatartástudományi Tanszék oktatóját, egy kommunikációtudománnyal foglalkozó szakembert arról kérdeztem, hogy mik azok a kommunikációs és erkölcsi készségek, amelyek elvárhatók egy frissen bevonuló hallgatótól, valamint tapasztalatai szerint, az elmúlt években mennyire felelnek meg az említett készségeknek. Ez után arról kérdeztem második interjúalanyomat, hogy szerintem mennyire elegendőek a pszichológiai felvételi eljárás vizsgálatai a személyek eredményes megszűrésére, valamint ennek elmaradása milyen veszélyekkel járhat a képzés szemszögéből. Továbbiakban arról is beszélgettünk, mi volt az előzetes véleménye, amikor megtudta, hogy a 2020-ban bevonuló állománynak csak egy ún. előszűrésen kell átesnie. Mindkét interjúalanyomnál kíváncsi voltam arra, hogy mit gondol a mentális megterhelésről, amelyet a „kiképzés” során tapasztalnak a felvett hallgatók.

A magatartástudományi szakembereken túl beszélgettem a Testnevelési és Küzdősportok Tanszék vezetőjével, valamint egyik oktatójával is. Beosztásuk alapján mindenkinek más, feladatára jellemző kérdéseket állítottam össze, azonban az alapkoncepció végig ugyanaz maradt, valamint több helyen – főként a magasabb relevanciával bíró részeknél, azok könnyebb összehasonlításából eredően - hasonló kérdések is fellelhetők. Kérdéseim sorrendje párhuzamosan halad az alapfelkészítés idővonalával. Először a bevonulást megelőző predikciókra, gondolatokra, esetleges félelmekre voltam kíváncsi, valamint arra, hogy kaptak-e bármilyen felkészítést az újonnan bejött szabályozások és korlátozások betartására vonatkozóan. Kitértem továbbá a felvételi eljárások fontosságának és azok hiányából adódó lehetséges következmények kifejtésére is. A fizikai felvételi eljárást a Testnevelési és Küzdősportok Tanszék bonyolítja le, így e tanszék munkatársaival folytatott beszélgetés során részletesebben ki tudtam térni azok elmaradására és okaira. Ezután a 2020-as rendészeti alapfelkészítés alatti tapasztalatokra, szükséges változtatásokra, konkrét ismeretekre, a koronavírus elleni védekezés gyakorlati végrehajtására, annak sikerességére, sérülésekre, megbetegedésekre, tünetek jelentkezésére és a munkát nehezítő mindennapos kihívásokra kérdeztem rá. Végül az alapfelkészítést lezáró gondolatokra, megítélésekre, kialakult képekre, tapasztaltakra voltam kíváncsi, valamint arra, hogy pontosan mi történt ez után, mi nehezítette meg mégjobban a próbaidős tisztjelöltek eredményes képzésének folytatását.

A szakembereken túl a kiképzők véleményére is kíváncsi voltam, így egy hivatásos kiképzőt, valamint közel az összes hallgatói kiképzőt meghallgattam saját tapasztalataikról, amelyet dolgozatom során három részre bontottam. Ezek a 2020-as képzést megelőző, az alapfelkészítés „intenzív” szakasza közbeni, majd azt követő tapasztalatok, vélemények,

meglátások. Végül egy elsős hallgatót kérdeztem meg ugyan ilyen séma szerint haladva, hiszen fontosnak tartottam, hogy a hallgatók véleménye is helyet kapjon.

Az interjú mellett egy általam készített kérdőívet is kitölttettem a 2020-as rendészeti alapfelkészítés lezárulta után, az elsős hallgatókkal. Kérdőívemben nemcsak az „intenzív” szakaszt vettem górcső alá, hanem az azt megelőző és követő helyzetet, további munkálatokat is vizsgálni kívántam. Szándékosan nem tértem ki a nemek és a szakirányok alakulására, mivel a kérdőív néhol érzékenyebb témaköröket is feszeget, ezáltal könnyebb lett volna egymás beazonosítása, amit mindenképp el szerettem volna kerülni. Érdekes megemlíteni még a kérdőívet kitöltő hallgatók létszámának alakulását és annak okait. Az alapfelkészítés „intenzív” szakaszát teljesített állomány összlétszáma 92 fő volt, amely adatról az elsős évfolyam hallgatói parancsnoka tájékoztatót. Az űrlapot azonban csak 66 fő töltötte ki közülük. Ennek oka az lehet, hogy 2020. november 10-én megjelent a Kormány 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelete a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről. Eszerint a főiskoláknak és egyetemeknek kötelező lett a digitális munkarendre való átállás. A kollégiumok bezárnak, ez alól kizárólag az adott egyetem rektora állapíthatott meg kivételt.⁴⁸ Természetesen a helyzet a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet is érintette, így a tisztjelöltek jelenléti tanulmányai így újra megszakadtak. Mint már említettem, a kérdőívet kicsivel a rendészeti alapfelkészítés tisztjelölti vizsgával való lezárása után küldtem ki, márciusban. Novembertől számítva ez egy nagyon hosszú időszak a távoktatásban, amely elegendő volt ahhoz, hogy az egyébként megszokott, összetartó hallgatói közeg és a tanulmányokkal kapcsolatos motiváció megkopjon. Úgy gondolom, hogy erre az okra vezethető vissza az űrlapot kitöltő elsősök létszáma is. Ettől függetlenül mégis sikerült jól kivehető képet kapnom arról, miként élték meg ezt az időszakot, amely az alábbiakban ismertetésre is kerül.

A kérdőívbe foglalt kérdéskörök először az alapfelkészítést megelőző eseményekre összpontosítanak, melyekből kizárólag azokat kívánom ismertetni, amikre releváns válasz érkezett. Kíváncsi voltam, voltak-e igazoltan fertőzöttek, vagy jelentkeztek-e rajtuk koronavírusra utaló tünetek a bevonulást megelőzően, valamint arra, hogy milyen módon és mértékben hatott ki a felkészülésükre annak a ténynek a megismerése, miszerint nem kerül sor a bevett felvételi eljárásokra. Ezután már az alapfelkészítés menete alatti tapasztalataikra voltam kíváncsi. Az alapfelkészítés elején a Testnevelési és Küzdősportok Tanszék felmérte az

⁴⁸ 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről. Magyar Közlöny, 2020, 242. 7662-7671. oldal
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/e35363d964683da1d1a8b57aa9220fe36dfb5f7f/megtekintes> Utolsó letöltés: 2021. 07. 11.

évfolyam fizikai állapotát a bevett alkalmassági vizsgálattal, melynek eredményeit közölték velük, így kérdőívemben megkérdeztem, ha mindez felvételük előtt lebonyolításra kerül, alkalmas vagy nem alkalmas minősítést szereztek volna. A következőkben felsoroltam néhány új korlátozást és szabályozást, melyeknél arra voltam kíváncsi, melyik és milyen mértékben okozott nekik nehézséget a mindennapjaikban, valamint indoklást is kértem – nem kötelező jelleggel – tőlük. Az ez utáni három pontban külön vettem a pszichológiai, egészségügyi és fizikai állapotcsoportokat. Arra voltam kíváncsi, mennyire volt arányban az alapfelkészítés és az ő előzetes állapotuk a három csoport külön-külön vonatkozásában. A következőkben megkérdeztem, eszükbe jutott-e a képzés során a leszerelés gondolata, valamint az a tény, hogy megéri-e a saját maga, hozzátartozói és barátai egészségét kockáztatni a céljuk elérése érdekében. Továbbiakban visszatértem a megnövelt fizikai és pszichés terhelésre, melyet az alapfelkészítésen tapasztaltak a hallgatók. Arra voltam kíváncsi, szenvedtek-e bármilyen nemű sérülést, melyet az előbb említett két megpróbáltatás okozott.

7. A 2020-AS KÉPZÉST MEGELŐZŐ IDŐSZAK

Az alapfelkészítéseket minden esetben egy meglehetősen tág időszak előzi meg. Ebbe az időszakba tartozik a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának különböző szakirányaira való jelentkezés leadása a felvi.hu weboldalon keresztül, adott esetben a jelentkező fizikai és mentális felkészülése, a felvételi eljárások lebonyolítása, a kifogástalan életvitel ellenőrzése, a gólyatábor megrendezése és végül a szükséges papírok, okmányok beszerzése, elrendezése. Azonban nem csak a felvételizők készülnek a képzés megkezdésére, hanem az egyetemen tevékenykedő hallgatók, hivatásosok, oktatók, vezetők, szakemberek is. Kijelölésre kerül az új évfolyam parancsnoka és annak helyettese, megtörténik a hallgatói kiképzők kiválasztása motivációs levelek és teljesítmény alapján, elkészül az „intenzív” szakasz óratervezete, melyet a Rendvédelmi Tagozat parancsnoka ellenőriz és elfogad vagy visszaküld javításra. Lezajlik a hallgatói és hivatásos kiképzők előzetes felkészítése, figyelembe véve az adott év aktuális jogszabályi hátterét.

Mint olvasható, az alapfelkészítést megelőző teendők tárháza nagyon szerteágazó. 2020-ban azonban ez a megszokott és bevált rendszer teljesen megváltozott, köszönhetően az új típusú koronavírus-járvány megjelenésének, és az azzal összefüggő korlátozásoknak, szabályozásoknak. Ahogy azt dolgozatomban bevezetésében már jeleztem, a bevett felvételi eljárás teljes reformon esett át, a gólyatáborok szintén elmaradtak, így a jelölteknek nem volt lehetősége összeismerkedni a felsőbb éves hallgatókkal vagy leendő évfolyamtársaikkal. Az első interakciójuk az alapfelkészítés augusztus 24-ei megkezdésével következett be, így elmondható, hogy egyből a „mély vízbe csöppentek.”

Azonban ez nem csak az elsősökről, hanem rólunk, az „intenzív” szakaszban aktívan tevékenykedőkről is elmondható volt. Eddig minden évben egy bevett, látszólag működő szűrés után kaptuk kézhez a következő év rendészeti utánpótlását. Mivel ez 2020-ban a pandémia miatt teljesen elmaradt, a sötétben tapogatóztunk a jelöltek fizikai, egészségügyi és pszichológiai sajátosságait illetően.

Kutatásom e szakaszában arra keresem a választ, miként élték meg a felvételt nyert jelentkezők, az egyetemi dolgozók és az alapfelkészítéseken aktívan résztvevők a 2020-as képzést megelőző időszakot, milyen előfeltevéseik, esetleges félelmeik voltak, valamint milyen hátrányokkal járt a koronavírus okozta pandémia a rendészeti utánpótlás területén.

7.1. A MAGATARTÁSTUDOMÁNYI SZAKEMBEREK SZEMSZÖGE

A megkérdezett személyek nagyrésze, valamint jómagam is azon az állásponton vagyok, hogy az összes lépcsőfok közül, a pszichológiai vizsgálat a legfontosabb, ha a rendvédelmi szervek alkalmasságát taglaljuk. Ezt több releváns pont is igazolja. A felvételt nyert hallgatók a képzésüket megkezdve azonnal löfegyvert fognak a kezükbe, szárazon gyakorolnak rajta, majd pár hét múlva már éles lőszerrel töltve tüzelnek a meghatározott célra. Ezen kívül ott van még az alapfelkészítés hirtelennek tekinthető, megnövelt terhelése, mind pszichés, mind fizikai szempontból. Ám nem elfelejtendő maga a konkrét munkakör, melyben kinevezésük után tevékenykedni fognak, hiszen ezek a hivatások köztudott, hogy akár mindennapos stresszel is járhatnak, mely egy fizikailag és szellemileg egyaránt megfelelő szinten lévő személyt kíván meg.

Ahogy azt már „Az alapfelkészítés sajátosságai” tartalompontra alatt kifejtettem, az öt-hetes „intenzív” szakasz folyamán egy megemelt fizikai és pszichés terhelés alá vannak vonva a frissen bekerült hallgatók. Ebben az időszakban tanúbizonyságot kell tenniük a terhelhetőségükről mindkét említett ágazatban egyaránt. Természetesen a többségnek ez nem, vagy csak elfogadható mértékben okoz nehézséget. Viszont mindig jelen van a másik, szerencsére kisebb számú csoport is, akik természetükből, szocializálódásukból adódóan nem képesek felvenni a lépést ezzel a hirtelen fellépő változással. Ők azok, akik „megtörnek”, nem akarnak részt venni a foglalkozásokon, hányásra, hányingerre, hasmenésre, akár sérülésre panaszkodnak, mely az esetek többségében nem valós. Néha viszonylag nehéz őket elkülöníteni a valóban fennálló tünetekkel rendelkező – például gyomorrontás, testnevelés órán bekövetkezett izomhúzódás - társaiktól, ám a hallgatói és hivatásos kiképzők előzetes felkészítésén ennek eredményes kiszűrésére is képzést kapnak. Azonban az említett panaszok pszichoszomatikus tünetként is megjelenhetnek főleg a mentálisan kevésbé terhelhető egyéneknél. Az emberi agy „harcol” a helyzet ellen, melybe belekerült, és ezt olyannyira teszi, hogy az már fizikai panaszokban jelentkezik, azonban ilyen elváltozás nem állapítható meg, az okokat minden esetben az emberi agyban kell keresni⁴⁹. Az előző években ilyen vagy hasonló hallgatókkal, sokkal kisebb mértékben kellett számolnunk. 2020-ban a szűrések elmaradásából adódóan viszont a sötétben tapogatóztunk. Egyikünk sem tudhatta, hány ilyen személy fog

⁴⁹ dr. Tamás Réka Borbála - dr. Perczel-Forintos Dóra - dr. Máté Orsolya - dr. Gyenge Zsuzsanna (2020): Szomatizációs zavarok kezelése gyermekkorban: bizonyítottan hatékony pszichoterápiás módszerek. Orvosi Hetilap, 161(25), 1050-1058. oldal
https://www.researchgate.net/publication/342078903_Szomatizacios_zavarok_kezelese_gyermekkorban_bizonyítottan_hatekony_pszichoterapias_modszerek Utolsó letöltés: 2021. 07. 18.

bekerülni a rendszerbe, és hogy mire lenne képes azért, hogy a számára túlzottan negatív szituációból, amelybe belecsöppent, minél előbb kiszabadulhasson. E témának pontosabb feltárására kerestem fel a Rendészettudományi Kar Rendészeti Magatartástudományi Tanszékének egyik kommunikációtudománnyal foglalkozó szakemberét, aki ugyan nem vesz részt a „kiképzés intenzív” szakaszában, ám az utána következő hónapokban – amely még mindig az alapfelkészítéshez tartozik – Társadalom és Kommunikációs Ismeretek tantárgy keretei között rendszeresen találkozunk velük. A tantárgy során nagyon sok pszichológiai kérdést is górcső alá vesznek, így az oktatónak lehetősége nyílik közvetlen betekintést nyerni a hallgatók mentális állapotába, sajátosságaiba. Felkerestem továbbá egy, a Belügyminisztériumban dolgozó, pszichológus végzettségű szakembert is, ahogy azt már korábban is említettem.

Fontosnak tartom tisztázni, hogy miért is fontosak a pszichológiai alkalmassági vizsgálatok a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak vonatkozásában, melyről a legutóbb említett szakembert kérdeztem. Válasza következőképp hangzott: „Az alkalmassági vizsgálatokat alapvetően azért találták ki, mert milliónyi vizsgálattal előzetesen bizonyították, hogy *a rendvédelmi munka fokozott stressz terheltséggel jár*, az összes többi, más munkához viszonyítva. Ebből kifolyólag nyilvánvalóan *nem mindenki felel meg* annak, hogy ezt a hivatást hosszú távon tudja csinálni. Az alkalmassági vizsgálatok két célt szolgálnak. Egyrészt, hogy a személy *képes legyen megcsinálni azokat a feladatokat*, amelyeket a rendvédelmi munkája során meghatároznak. Másrészt pedig azt is, hogy ezeket a feladatokat *hosszútávon úgy tudja végezni*, hogy a saját egészsége nem megy rá. Ennek a két célnak kell valamilyen módon megfelelni. Na, most az alkalmassági vizsgálatok úgy lettek kitalálva, – akár a pszichológiai, fizikai vagy egészségügyi – hogy *ezt a két célt tudják szolgálni*. Szerintem pszichológiai felmérés szempontjából kissé nehezebb helyzetben vagyunk, mert orvoshoz az ember mindig megy, azaz egészségügyi állapotunk folyamatos nyomon követés alatt van, a fizikai állapotunk szintén, hiszen kötelező testnevelés órára járni, így a mozgásfejlődést is figyelni tudják. Azonban *a pszichés fejlődés vizsgálata szinte sosem történik meg*, csak akkor, ha valakinél azt jelzi az óvónéni, tanárnéni, az iskola vagy bárki más, hogy valami gond van, valamilyen negatív lélektani jellemző merül fel a személy esetében. Éppen ez miatt a kevés vizsgálat miatt, azt a kérdést, hogy pszichológiai szempontból bírná-e azt a strapát, amit a rendvédelmi munka okoz, *nem igazán lehet megtippegni az előtörténetből*. Ezen kívül a rendvédelmi munka olyan, amit nem nagyon lehet kipróbálni. Tehát ha az ember autószerelő akar lenni, akkor be tud állni az apja mellé és próbálgathatja a szerelést, viszont ha még rendőr is az apja, nem fogja elvinni

szolgálatba, hogy próbáld már ki fiam, hogy ez, hogy fog menni neked. Egyrészt *senki sem tudhatja*, hogy egy ilyen szituációban *hogyan fog reagálni*, másrészt pedig nem vizsgálják azt, hogy ezek a különböző helyzetek ténylegesen *milyen hatással lesznek az ő lelki fejlődésére*. Ezt a munkát nem lehet úgy végezni, hogy az embert ne éri negatív élmények. Jobb esetben 18 éves koráig, amíg érettségizik, azért olyan nagy katasztrófákkal a fiatalok többsége nem találkozhat. Ezáltal nem tudhatjuk, hogy a nagyobb traumákat hogyan tudják kezelni.”

A másik megkérdezett, azaz a kommunikációtudománnyal foglalkozó szakembert sokkal inkább a rendészeti felsőoktatásba felvételt nyert hallgatók vonatkozásában kérdeztem. Arra voltam kíváncsi, hogy a szakterületéhez kapcsolódóan mit gondol, mik azok a kommunikációs és erkölcsi készségek, amelyek elvárhatók egy frissen bevonuló hallgatótól, valamint tapasztalatai szerint, az elmúlt években mennyire felelnek meg az említett készségeknek. Válasza a következő volt: „Az, hogy a hallgató a kommunikációs készségében hol áll, teljesen más, mint, hogy az önismereti készségében hogy áll, ez máshol kezelendő. Szerintem a kommunikációs részben, például írás- és kifejezőkészség *nagyon nem jól állnak*. Nagyon sok a fejlesztendő terület itt, ami nekem egy nagy szívfájdalmam, mert szerintem fontos, hogy az ember igényesen tudja kifejezni magát írásban és szóban egyaránt, de azt tapasztalom, hogy valahogy *mégsem az elvárt készségek érkeznek meg*. Az egyetem nem ad teret annak, hogy ezeket effektíve fejleszteni tudjuk. Az egyetem nem arra van, hogy alapvető stilisztikai ismereteket nyújtson. Egyébként megjegyzem zárójelben, hogy én szeretnék egy ilyet, mert ha valaki elkezd szakdogát, TDK-t vagy akár csak egy öt oldalas beadandót írni, az nem lehet, hogy nem tud hivatkozni, nem tudja, hogy mi az eleje, mi a közepe és vége. Én azt látom, hogy ebben rosszabbak az elmúlt évekhez képest. Szóval szerintem tök jó lenne, hogyha *már lenne egy fix kommunikációs kifejező készség, tárház*. Nagyon sokszor érzem azt, hogy kérdezek valamit, és *nem tudják árnyalni az érzelmeiket*. Fontos, hogy az ember *tudja magát definiálni*, tehát, hogy mit érzek most. Dühöt érzek, frusztrációt érzek, mérges vagyok a kollégámra, és *ezt merjem is megélni*. Habár lehet, hogy megmeri élni, de *nem biztos, hogy be tudja azonosítani*, hogy ez most frusztráció vagy düh, egy gyilkos vágy vagy akármi. Saját magának a definiálása egy rettenetesen fontos állomás lenne. Ebben látok hiányosságokat. Ez *kommunikációs és önismereti szempontból is egy alapvetés*. Ezen kívül pedig, még tudnék ilyen banális példákat mondani, hogy legyen az *önuralma magas, stressztűrőképessége magas*. Én szeretem a vagány embereket, akik merik vállalni a véleményüket, ez tök jó, de meg kell tudni válogatni, akár egy egyetemi képzésnek az elején, hogy *mikor és meddig mehetek el, valamint kivel szemben*. Hosszútávon, a munkában is nagyon fontos, hogy tudjak uralkodni önmagamon,

és a stresszkezelési stratégiákat is ismerjem. Tudjam azt, hogy hogyan tudok a lehető legjobban leengedni, például elmegyek futni vagy a kutyámmal sétálni. Ez mind az *önismeret köré csoportosul*, illetve az *önreflexiónak a képessége* is ebben merül ki. Elsősorban az, hogy reagáljak magamra, mit miért csinálok, valamint, ha valamit elrontok, akkor ne hárítsam a felelősséget, hanem vállaljam és tudjam, hogy ebben a rontásban nekem van felelősségem. Nagyon fontos dolog, hogy *reflektív legyek a körülöttem lévő emberekre, helyzetekre, és saját magamra*. Tudni kell értelmezni ezeket a helyzeteket, lássam meg, hogy mi az, ami történik körülöttem és próbáljam meg értelmezni. Amikor találkozok a hallgatókkal van, aki *meglepően jól megugorja ezeket az elvárásokat*, de valakinél még *x év sem elég arra, hogy ez működjön*. Ez nyilván lehet az én hibám is vagy lehet annak is, hogy ez a hallgató másképpen gondolkodik, és nem találtuk meg a közös platformot. Röviden összefoglalva azt gondolom, hogy a *kommunikációs készség, érzelmek felismerése és árnyalása, sajátunké valamint másoké is. Önreflexivitás, stresszkezelés, önuralom*, így ezek, amik fontosak.”

Mint jól kivehető, a szakember az elmúlt években erősen növekvő hiányosságokat velt felfedezni a frissen bevonuló hallgatók kommunikációs és önismereti, önreflexiós képességei között. Meglátása nagyszerűen bizonyítja az általam fentebb már említett problémát, ami a Z generáció sajátosságaiban rejlik. A fiatalok – főként az internet hatására – elfelejtenek kommunikálni, önmaguk vagy akár mások érzéseivel foglalkozni. Miután jelentkeznek a Rendészettudományi Karra és elkezdődnek a felvételi eljárások, kapnak egy „hideg zuhanyt”. El kell kezdeniük interakciókat létesíteni más emberekkel, valamint a pszichológiai alkalmassági miatt önmagukkal is mélyebben meg kell ismerkedniük. Ha viszont ez elmarad, ahogy az 2020-ban történt, az első ilyen „hideg zuhanyt” az alapfelkészítés jelenti, amelynek során már feltételezve van a hallgatók minden irányú alkalmassága.

Erőteljes hasonlóság mutatkozik, amikor a Belügyminisztérium Személyügyi Helyettes Államtitkárságán dolgozó interjúalanyt kérdeztem, kvázi azonos témakörben. Hozzá a kérdésem úgy szólt, hogy mit gondol, milyen tulajdonságokkal rendelkezik a pszichológiailag felkészült, terhelhető jelölt, valamint, mint pszichológus, milyen elvárásai vannak az irányukba. Válaszát következőképpen fogalmazta meg: „Én szeretem nagyon leegyszerűsíteni ezeket a kérdéseket. A *motiváció* nagyon fontos, hiszen a motiváció egy csomó nehéz helyzeten át tudja őt segíteni és tudja őt sarkallni arra, hogy képezze, fejlessze magát bármilyen szempontból. Ami még emellett fontos, hogy *tudjon kommunikálni írásban, szóban, bármilyen módon*, tehát el tudja mondani azt, amit ő gondol, világosan, és megértse azt, amit a másik mond neki. Tehát *ha ez a kettő hiányzik, akkor nem tud intézkedni és meghalt az intézkedéssel történet, erre már*

nincs időnk az egyetemen tanítani. Ezt már nem tudjuk ott megtanítani, hogy hogyan kell jól beszélni. Ami másik nagyon fontos dolog, hogy *képes legyen a kudarcait jól kezelni.* Ha valami nehézséggel találkozunk, akkor legyenek neki válaszai, mit tud még megpróbálni, hogyan tud újra nekifutni annak a helyzetnek. Ne az elszaladás legyen a megoldási mód ezzel kapcsolatban. *A konfliktuskezelést lehet fejleszteni,* nagyon fontos dolog, hogy emberek közötti konfliktust jól tudjon kezelni, de azt még lehet jól helyzetbe rakni. Én régen kifejezetten mindig azt néztem, hogy valamiféle *önismerettel rendelkezzen.* Tehát az is nagyon fontos, hogy a tisztjelöltek legalább nagyjából *tisztában legyenek a saját erősségeikkel és a fejlesztendő területeikkel.* Rálássanak arra, hogy *miben jók és miben kell még előre menniük.* Nyilvánvalóan egy alkalmassági vizsgálaton éppen ezért *nem a buksisimogatás a lényeg.* Ott azért kicsit megfrusztráljuk a felvételizőket. Valahogy látnunk kell, hogy *egy feszültebb helyzetben hogyan tud reagálni,* például nem összeomlik, hanem valamilyen megoldási módja van az illetőnek.”

Látható, hogy a két szakember nagyon hasonló véleményen van a hallgatók elvárható tulajdonságaival kapcsolatban. Mindketten kiemelik a motiváció, a konfliktuskezelés, a kommunikáció, a megküzdés és az önismeret fontosságát.

Már olvashattuk, hogy pontosan miért is lettek kitalálva, miért fontosak a pszichológiai alkalmassági vizsgálatok a hivatásos állománynál. A Rendészeti Magatartástudományi Tanszék oktatóját kértem meg arra, mondja el a véleményét, elegendőek-e vajon ezek a vizsgálatok, azon belül is a pszichológiai felvételi eljárás, a személyek eredményes megszürése. „Az alapján, amit ezekről a tesztekéről tudok, azt tudom mondani, hogy *az egyetemre való bekerüléshez elegendő, a későbbi kinevezést megelőzően, viszont nem annyira.* Ahhoz, hogy rendőr tisztjelölt jogállásban végre tudja hajtani az elé támasztott elvárásokat, megfelelő. Nyilvánvalóan a kollégák leterheltsége és a személyek száma miatt *nincs lehetőség arra, hogy mindenkit teljesen átfogóan leszűrjenek.* Van egy protokoll, amit végig csinálnak, aki pedig ettől nem tér el jelentősen, felvételt nyerhet az egyetemre. *Másodfokra is van lehetőség,* ami – csakúgy, mint az elsőfok – egy pszichológussal való elbeszélgetést is magában hordoz. A kollégák kritizálása nélkül mondom, hogy *itt megjelenhetnek szubjektív elemek is.* Lehet, hogy az adott személy értékei eltérnek a megadottól, de végül a szakember dönt arról, hogy *mi fér még bele ebbe.* Innentől kezdve firtatható a pszichológus felelőssége is, miszerint mi az, amit bevállal és mi az, amit nem. Erre azért tértem ki, mert úgy gondolom, hogy *rengeteg egyéb feltétel van, amely közre játszhat a pszichológiai eljárással kapcsolatosan,* de az alapkérdésre a válaszem az, hogy *az egyetemi évek sikeres végig viteléhez elegendő.*”

Ez alapján kíváncsi voltam a szakember véleményére, miszerint milyen veszélyekkel járhat, ha a rendvédelmi szervek hallgatói állománya nincs megfelelő szűrővizsgálat alá vonva a képzést megelőzően, a következőt felelte: „Mindenféleképpen *elengedhetetlenek a pszichológiai szűrések* abból a szempontból, hogy kiderüljenek akár a családban fellelhető *rendellenességek*, ilyenek például a fellelhető pszichiátriai betegségek, melyek a gyerekek *megküzdését befolyásolhatják*. A szűrés mérhető képet alkot *a hallgató személyiségéről, elakadásairól*, viszont ez mellett a személy *önismeretének is egy fontos állomása lehet*. Akár ennek folyamán is kiderülhet a hallgató számára, hogy *nem biztos a pályára való alkalmasságában*. A legdurvább része az, ha kiderül, hogy bármilyen nemű *patológiás elváltozást hordoz magában a jelölt*, ezen túl viszont ott van még *a figyelemteszt, a türrőkéesség felmérése*. Bármilyen aprónak tűnő dolog, ami *befolyásolja egy rendőr közösségben való működését*. Nem újdonság, miszerint *ez egy stresszes munka*. Traumatikus eseményekkel is meg lehetős menyniséggel találkozhatnak a hivatásosok. *Koncentrációs képesség, együttműködésre való hajlam, kommunikációs képesség*. Ezek mind olyan dolgok, amik egyszerűnek számítanak pszichológiai szempontból, tehát nem a patológiák irányába megy. Viszont magában *a beilleszkedésben és a megküzdésben szerintem óriási szerepük van*. Arról pedig még nem is beszéltünk, hogy *az alapfelkészítés egy extrém fizikai és lélektani terhelést jelentő időszak, mely valószínűleg egészen odáig teljesen ismeretlen az adott személy életében*. 5 héten keresztül minden szempontból próbára van téve. Ha valaki ezt nem tudja megfelelően kezelni, elakadásai vannak, akkor igenis *fontos a határok előzetes belövése, mégpedig, hogy mennyire képes feldolgozni a helyzetet, valamint mennyire képes segítséget kérni, adott esetben*.”

A kommunikációtudománnyal foglalkozó szakember válaszában megjelenik a 4C modell elemeinek fontossága, valamint azok jelentős szerepe a megfelelő rendészeti szocializációhoz. Ez alapján, a modell által taglalt készségek bizonyos szintű megléte már a rendvédelmi hallgatók felvételét megelőzően elengedhetetlen. A rendészeti felsőoktatás e képességek fejlesztéséhez kell, hogy segítséget nyújtson, kialakítani azokat azonban nem feltétlen tudja egymaga. Fontos, hogy a hallgató már a felvételét megelőzően egy olyan közösség tagja legyen, úgy szocializálódjon, hogy a későbbi tanulmányai során ezek létrehozásával már ne kelljen foglalkozni. Mint ahogy eddig minden megkérdezett, így a szakember is aggodalmát fejezi ki a vizsgálatok elmaradására vonatkozóan. Válasza végén az egyén határainak előzetes belövésének fontosságáról beszél, valamint ő is megemlíti az alapfelkészítés első 5 hetének extrém fizikai és lélektani igénybevételét.

A témával kapcsolatban nem csak őt, hanem a Belügyminisztériumban dolgozó szakembert is megkérdeztem. A kérdés ugyanaz volt, azaz a megfelelő szűrővizsgálat hiányának veszélyei a frissen bevonuló rendvédelmi hallgatói állomány körében. Az alábbi választ adta: „Ha elmaradnak a pszichológiai alkalmassági vizsgálatok, ahogy az meg is történt, akkor *a pszichológusnak az eszköztára*, amellyel megpróbálja felmérni, hogy aktuálisan milyen állapotban van valaki, illetve, hogy milyen megküzdési mechanizmusokkal rendelkezik a különböző nehéz helyzetek elviselésére, *teljesen kimarad*. Így semmilyen információnk nincs arról, hogy *vajon ő hogyan fog egy ilyen szituációra reagálni, legyen szó akár a kiképzésről vagy később, majd a rendvédelmi munka gyakorlása közben. Ez egy „bungee jumping”*. Ugrunk, aztán majd meglátjuk, hogy a kötél megtart-e minket vagy nem. Ez így egy *nagyon veszélyes helyzet volt*. Annak idején, amikor 2020-ban ez lett a végeredmény, – hiszen *nincs értelmé online tesztelni*, mert a neten minden megtalálható, valamint a lélektani vizsgálatok nagyon fontos része *a személyesség*, tehát, hogy a pszichológussal személyesen hogyan tud viselkedni a felvételiző – inkább az lett a döntés, hogy egy *sokkal szigorúbb, későbbi vizsgálat kerül megtartásra a tisztjelölti vizsgát megelőzően*, valamint *jobban odafigyeltünk rájuk a kiképzés folyamán. Fokozatosan építjük fel*, hogy véletlenül se okozzunk azoknak a fiataloknak se plusz kárt, akiknek esetleg nem megy ez még annyira.” Az, hogy a 2020-as alapfelkészítés pontosan miként alakult, valamint a hallgatók végül milyen mértékben voltak képesek feldolgozni az adott helyzetet, megküzdni a kihívásokkal, a következő tartalompontokban kerül részletes kifejtésre, kutatásom alapján.

Fentiekben megismerkedhettünk a felvételi eljárások, azon belül is főként a pszichológiai alkalmassági miértjével, fontosságával. Ám mi történik akkor, ha ezek az előzetes meglátások és vélemények a gyakorlatban is megvalósulnak? Gondolok itt a 2020-as rendészeti alapfelkészítésre, mely során – mint azt már tudjuk – a vizsgálatok majdnem egészében elmaradtak. Ebből kifolyólag voltam kíváncsi mindkét említett szakember véleményére abban a kérdéskörben, miszerint mi volt a benyomásuk arról, hogy a felvételt nyert jelölteknek csak egy ún. előszűrésen kellett részt venni, a képzést megelőzően. Először a Rendészeti Magatartástudományi Tanszék oktatójának véleményét olvashatjuk. „Úgy gondolom, hogy a kollégáim nevében is mondhatom, hogy *meg voltunk ijedve*. Ez egy *szokatlan és ismeretlen gyakorlat volt*. Nyilván a pandémiás helyzet miatt lehet, hogy *ez volt az egyetlen járható út*. Habár nem feltétlenül, hiszen itt bejöhet a rendszer rugalmatlansága. Miért ne lehetne egy Microsoft Teams alkalmazáson keresztül, biztonsággal elvégezni ezeket a méréseket? Ennek a fontossága abban rejlik, hogy ha jól tudom, *az elsős hallgatók már az alapfelkészítés első öt*

hetében fegyverhez jutnak. Elenyészően, de előfordulhat, ha valaki egy kicsit rosszabb passzban van, és hajlamos rá, akkor ez egy veszélyt jelentő tényező lehet. Egy fegyveres szervbe való integrálás során, bármilyen szubjektív elem mellett is, ez egy elengedhetetlen folyamat. Nem lehet csak egy papír alapján azt mondani, hogy rendben, ő alkalmas. Ez mellett természetesen a fizikai és egészségügyi szűrések is pontosan ugyanilyen fontosak, a fizikai igénybevételt tekintve. Akár szóba kerülhet egy szív- és érrendszeri betegség is, mely ugyan egy népbetegség, és a fiatalok körében nem túl gyakori, de alapvetően egy kemény igénybevétel esetén nem egy elhanyagolható szempont. Sajnos láttuk azt is, hogy az elmúlt években elhunytak fiatal hallgatók hasonló betegségek miatt. Úgy gondolom, hogy ezek a szűrések megspórolhatatlan és kihagyhatatlan részek. A kommunikációs készség fejlesztendő. Viszont az, hogy a stresszkezelése, megküzdése és szívműködése megfelelő legyen, elengedhetetlen. Pandémiás helyzet ide vagy oda, ezekre nagyon erősen kellene fókuszálni.”

Azt a felmerült kérdést, hogy miért ne lehetne akár például Microsoft Teams keretei között lélektani vizsgálatokat tartani, a másik, belügyminisztériumi dolgozó fentebb jól megválaszolta azzal, hogy ezek a szűrések fizikai jelenlétet igényelnek, az esetleges csalások kiszűrésére és a felvételizők minden kétséget kizáró megvizsgálására.

Ehhez képest a második megkérdezett, a Közszoigálat Fejlesztési és Stratégiai Főosztály főtanácsadója kissé másképp vélekedett ugyanebben a kérdéskörben. „Nyilvánvalóan, ennek mindenki ismerte a rizikóját. A döntés úgy született, hogy tudtuk, ez rizikós. Ám pont ezért volt az a fokozott figyelem, amiről beszéltünk. Igazából ezt a költség-haszonelemzést muszáj volt végrehajtani. Akkoriban olyan erős volt a vírusveszélyeztetettség, hogy nem lehetett ezt a fajta kockázatot bevállalni, viszont azt azért lehetett tudni, hogy amikor már lehetőségünk van, rögtön megcsináljuk az alkalmassági vizsgálatokat, ez nem marad el, mert muszáj megcsinálni. Másrészt lehet egy fokozottabb odafigyeléssel, támogatással azért sok mindent ellensúlyozni. Nyilván az a jó, ha a szűrések megvannak, de azért meg lehet a másik oldalon is nagyon sok mindent tenni. Az új alkalmassági rendszerbe is ezt építettük bele. Fontos tudni, hogy a kiválasztás és a képzés csak akkor tud hatékony lenni, ha együtt halad előre. Azt mindenki tudja, hogy a felvételizők létszáma évről-évre csökken a tiszthelyetteseknél, de az NKE-n is, az alkalmas minősítést nyerteké meg még inkább. Ahhoz, hogy legyen elég utánpótlásunk, azt a fajta elvet kellett kövessük az alkalmassági vizsgálati rendszerben, hogy ahol lehet, ott engedjünk, viszont a képzésre sokkal nagyobb hangsúlyt fektetünk, hogy fejlesszük azokat a kompetenciákat, amivel az alkalmassági hiányosságok pótolhatók. Ennek a kettőnek a szoros

együtt járásával lehetett ezt ellensúlyozni, de nyilvánvalóan a jövőre nézve *ez nem opció, hogy ne legyen alkalmassági vizsgálat.*”

Az interjúalany jól elmagyarázza, miért is volt szükség ennek a lépésnek a meghozatalára, valamint elmondja, hogy az eljárások elmaradása ugyan korán sem egy pozitív helyzet, de ha a képzésen fokozott figyelmet fordítunk a hallgatók lélektani sajátosságaira, nagyon sok mindent tehetünk azért, hogy jobb irányba forduljon a dolog. A véleményük ugyan kissé eltérő, de mindenesetre mindkét szakember egyetért abban, hogy az alkalmassági vizsgálatok elmaradása nem opció a rendészeti utánpótlás további képzéseire nézve.

Megismerhettük, miként vélekedtek a szakemberek a 2020-as alkalmassági vizsgálatok elmaradásáról. Mindketten aggodalmukat fejezték ki ezzel kapcsolatban, hiszen interjúalanyaik szerint is komoly mentális megterhelést jelent az alapfelkészítés „intenzív” szakasza. Elsőként a Belügyminisztérium főtanácsadójával beszélgettem arról, mit gondol a mentális megterhelésről, amelyet a „kiképzés” során tapasztalnak a felvett hallgatók. Válasza a következő volt: „Ennek két oldala van. Azt hallom, hogy a hallgatók nagyon sok esetben *nehezen viselik*, a kiképzők meg azt mondják, hogy úgy bánnak a hallgatókkal, mint a hímes tojással. Maga a munka, amit a tisztjelölteknek később végre kell hajtaniuk a kinti, igazi terepmunka során, ahhoz képest szerintem *az alapkiképzés egy igazi üdülő övezet*. Nem könnyű feladat egy fiataalt, aki eddig a szabadságot és a demokratikus gondolatokat élvezte bevezetni egy olyan rendszerbe, ami parancsuralmi. Akárki akármit is mond itt, *azt kell csinálni, amit a másik mond*. Nem kérdez vissza, hiszen a másik ember élete múlhat azon, hogy én hogyan reagálok egy ilyen szituációra, mennyire követem az utasításokat. Ez nehéz feladat, nem könnyű a jó arányokat megtalálni, odafigyelni arra, hogy tényleg ne okozzunk feleslegesen kárt, de azért kellően felkészítsük a hallgatókat. Mert azért azt is megkapjuk, hogy *a tisztek közel nem annyira felkészítettek, mint a tiszthelyettesek* mondjuk az utcai munkára vagy azt, hogy az állampolgárokkal való kommunikációt, konfliktusokat hogyan tudja kezelni. Én azt gondolom, hogy valahol *a jó megoldás egy csapatmunka lenne*. Ahol a kiképzők, az alkalmassági vizsgálatot végző vagy támogató pszichológusok, a Magatartástudományi Tanszék kollégái *közösen figyelnek oda és kiszűrnék a hallgatókat*, valamint sokkal gyakrabban, *a kiképzés folyamatába beépítve is lennének csoportos visszajelző beszélgetések*. Sokan nem tudják, hogy egy pszichológust mikor érdemes megkeresni, de ha muszáj elmenni egy beszélgetésre, muszáj elmondani, hogy hogy érezted magad, hogyan reagálsz bizonyos helyzetekre, akkor már sokkal nagyobb esélye van annak, hogy *elkapjuk az ott felmerülő esetleges problémákat* vagy akiben már kezd megfogalmazódni, hogy szeretne elmenni, mert nem bírja, ott akkor úgy tudjunk

reagálni, hogy mégis csak itt maradjon és *át tudjuk ezen segíteni*. Nehéz feladat, éppen ezért valószínűleg a jövőben *egy szorosabb követésre lesz szükség* az alapfelkészítések során.”

A fentiek során kitűnik, hogy egy „igazi üdülő övezethez” hasonlítja a rendészeti alapfelkészítést, legalábbis ha a későbbi hivatásuk gyakorlását nézzük. Viszont azok a Z generációs fiatalok, akik megkezdik a képzésüket, ezt sokkal nehezebben élik meg. Már csak a napi rendszerességű telefonhasználat önmagában is egy óriási megpróbáltatást jelent számukra, hiszen mindannyian az internet világában nőttek fel. Egyetértve interjúalanyommal én is úgy gondolom, hogy a képzés során sokkal több kommunikációt fejlesztő tanórára, foglalkozásra lenne szükség. Nem csak azért, hogy a hallgatók könnyebben megnyíljanak, és jobban ki tudják fejezni érzéseiket, hanem, hogy a későbbiek során kommunikációs készségük egy olyan szintre kerüljön, ahol könnyedén, szorongás nélkül meg tudják értetni magukat az állampolgárokkal, az előjáróikkal és az alárendeltjeikkel egyaránt.

Ehhez képest nézzük meg, hogy mit gondol erről a másik interjúalany, a kommunikációtudománnyal foglalkozó szakember. A kérdés teljesen azonos volt, válasza pedig így hangzott: „Azt gondolom, hogy most már *mintha ez nem lenne annyira nehéz*. Nem tudom, hogy átalakulóban van-e eleve maga a rendszer, de én azt gondolom, hogy ez kb. 8 évvel ezelőtt *egészen másképp nézett ki mentálisan és fizikálisan is*, valószínűleg. Amikor jönnek a hallgatók az első Társadalom és Kommunikációs Ismeretek órára, szoktuk kérdezni, hogy ki mit hozott el az alapfelkészítésről, mit tanult magáról. Nyilván nem csak jókat, annak is kell helyet adni, ha valami nem tetszik, vagy ha valamit hurcolok magammal, akkor azt le tudjam tenni. Ez alapján egyre inkább azt tapasztalom az elmúlt pár évben, hogy *nem volt annyira brutálisan megterhelő*. Vannak, amiket kiemelnek, hogy nehéz volt, de úgy, én szerintem, minthogyha *nem terhelné meg őket* annyira. Ami fel szokott merülni, az a kollektív büntetésnek az intézménye, ami egy mentálisan nehezebben elfogadható dolog. Az, hogyha valaki nem biztos, hogy lustább, de például alacsonyabb a tűrőképessége vagy a fizikuma nem olyan jó, és ezért a 15 másik is ugyan úgy szív, és hogy ez vajon pozitív vagy negatív-e. Én úgy gondolom, hogy *ez ugyanúgy lehet pozitív, mint ahogyan polarizálhat egy csoportot*. Ebből azt is el lehet érni, hogy megértse azt, hogy miről szól az, hogy *együtt és egymásért vagyunk*, úgy, ahogy az is elérhető általa, hogy *kiközösítik azt az embert*, aki esetleg nem elég jó, melyre szintén volt példa. Ez a seb be tud gyógyulni, de lehet, hogy az az ember kiközösített marad, és az embernek el kell hagynia az iskolát, erre is volt példa, mert nem tud integrálódni. Ez *mentálisan biztos megterhelő tud lenni*. A rendészeti szocializációs sarokpontoknak azért vannak olyan, az addig civil ember számára nehezen felfogható része, hogy „ez most mi?!”. Ez

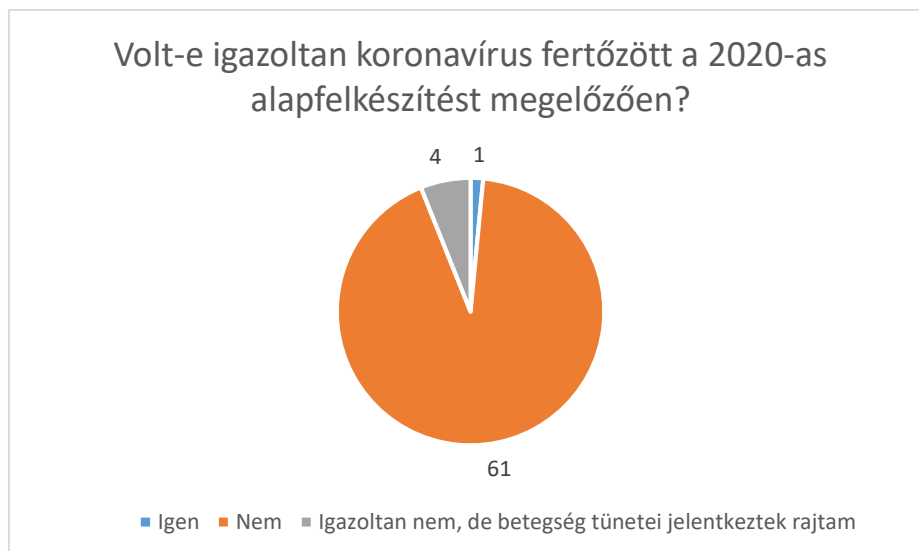
tényleg egy *másfajta mentalitást vagy alkalmazkodást igényel* az embertől. Azt gondolhatja a hallgató, hogy ez totál más, mint amit idáig megszoktam. Ha valaki olyan személyiségű, annak lehet, hogy tényleg megterhelő tud lenni. Azt gondolom, hogyha valaki megkapja a maximumot az első öt hétben, akkor már nem érheti akkora meglepi. Viszont, *ha valaki nem kap olyan brutál öt-hetet az elején, akkor utána történhet vele olyan sokk, hogy úristen, most itt akkor mi van velem.*”

Mindkét megkérdezett szakember azonos véleményen van, miszerint ezek az alapfelkészítések már nem olyan nehezek, nem arról szólnak, mint korábban. Ennek okait már részleteiben kifejtettem, a képzésnek alkalmazkodnia kellett a generációs változásokhoz, ami egy elengedhetetlen és nagyon pozitív irányú lépés volt, hiszen az eredményes utánpótlás biztosításhoz ezt a lépést szükséges volt megtenni.

Úgy gondolom, kimerítő válaszokat, tiszta képet kaptunk a felvételi eljárás fontosságáról, valamint annak elmaradásának veszélyeiről és az alapfelkészítésen tapasztalt mentális megterhelésről. A továbbiakban az elsős hallgatók, a hivatásos és hallgatói kiképzők, valamint az alapfelkészítésen aktívan részt vevő oktatók meglátásait taglalom, a képzést megelőző időszakról.

7.2. FELVETT HALLGATÓK AZ ALAPFELKÉSZÍTÉST MEGELŐZŐEN

Az elsős hallgatók által, márciusban kitöltött kérdőívben először arra voltam kíváncsi, elkapták-e az új típusú koronavírust a 2020-as képzést megelőzően, legyen az igazolt vagy akár csak a tünetek jelentkezése. A válaszok az alábbiak szerint alakultak:

2. ábra: Koronavírus fertőzéssel/tünetek jelentkezésével érintettek a 2020-as alapfelkészítést megelőzően (Forrás: saját szerkesztés)

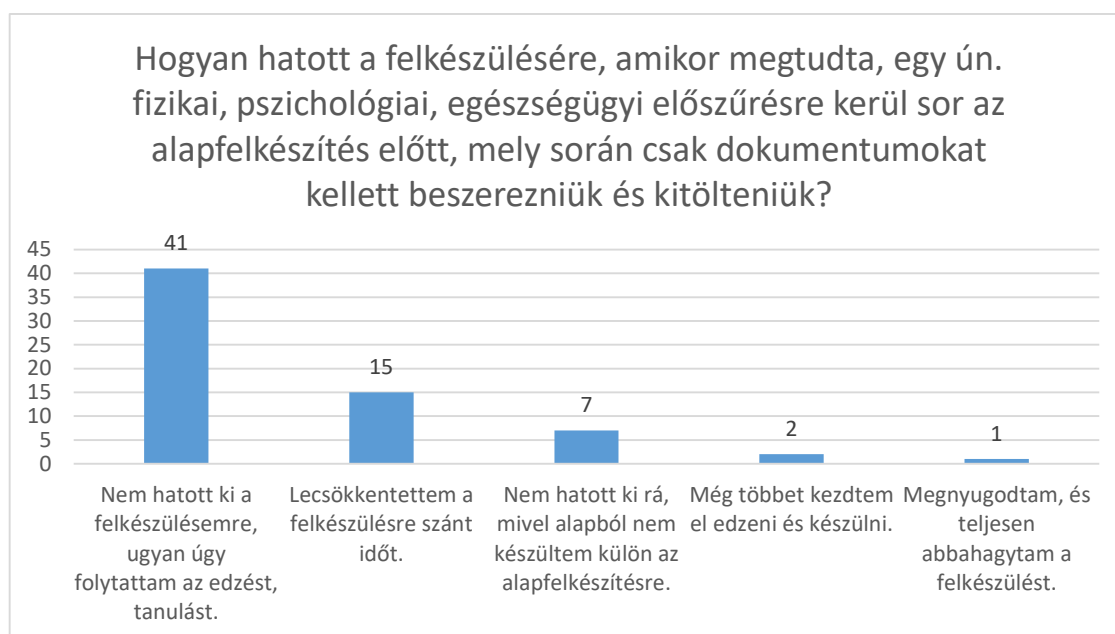
Mint látható, a válaszok pozitív eredményeket mutatnak. A 66 fő kitöltőből mindössze 1 személy volt igazoltan fertőzött, 4-en pedig csak a tünetek mutatkoztak. 61 személy azonban egészséges maradt, legalábbis, ami a koronavírust illeti. Fontosnak tartom megemlíteni, miszerint ez csupán a pandémia első hulláma alatti időszakot vizsgálja. Mostanra mindannyian tudjuk, hogy ekkor a vírus még korán sem élte annak virágkorát, szemben a második és harmadik hullámmal, így a diagram alakulása sem meglepő. Persze azt nem tudhatjuk, hogy a 61 főből hányan diagnosztizálták félre magukat.

A következő felmerült kérdéseim a bevett felvételi eljárások hiányából adódtak. Első körben kíváncsi voltam, miként vélekedik egy később sikeresen felvett hallgató a különböző eljárásokról, amik ahhoz kellene, hogy sikeresen felvételt nyerjen a képzésre. Hallgatói interjúalanyom - aki hozzájárult nevének közléséhez – Molnár Brigitta, a kibernetikai szakirány szakaszparancsnoka arra a kérdésemre, miszerint mi volt az előzetes benyomása, esetleges félelme a felvételi eljárással kapcsolatban, valamint milyen mértékben készült azokra, a következőt felelte: „A fizikai felvételtől tartottam a legjobban. Ez miatt nagyon sok erőnléti edzést végeztem a szabadidőmben felkészülés gyanánt. A pszichológiai és egészségügyi résztől nem féltem, nem gondoltam, hogy bármilyen probléma felmerülhetne velem kapcsolatban ezen a téren. Viszont, amit negatívumként meg kell említenem az az, hogy nagyon későn szóltak arról, hogy mégsem kerül megrendezésre a bevett alkalmassági vizsgálat. Ezáltal a sok készülésemet és izgalmaimat kissé hiábavalónak éreztem.”

Főként a fizikai résztől félt, ami teljesen érthető, hiszen bár a pszichés és az egészségügyi terület sokkal nehezebben fejleszthető, mint a fizikum, amit viszonylag egyszerű

feltornázni a megfelelő szintre, de még könnyebb elveszíteni azt. Válaszában elkezdett kitérni arra is, miszerint későn lett értesítve az eljárások elmaradásáról, így a motivációja is lecsökkent, ami a felkészülést illeti. A Nemzeti Közszerolálati Egyetem azonban nem hibáztatható ezért, hiszen mint minden más felsőoktatási intézmény, ebben az időszakban ők is a hatályos jogszabályok alapján alakították a képzéseik rendjét, tájékoztatást is csak ezek értelmezése után tudtak adni az érintetteknek.

Brigitta válaszának utolsó mondata szépen megalapozza az elsősök által kitöltött kérdőív következő pontját, mely során arra voltam kíváncsi, miként hatott a felvételi eljárások hiánya az előzetes felkészülésükre, ezt egy általam készített diagramon az alábbiakban kívánom szemléltetni.

3. ábra: A bevett felvételi eljárások elmaradásának hatása a felvételizők előzetes felkészülésére (Forrás: saját szerkesztés)

Összesen 41 személy nyilatkozta azt, miszerint egyáltalán nem hatott ki a bevett felvételi eljárások elmaradása és az előszűrés ténye a felkészülésére. Két ember még többet kezdett el edzeni, készülni, ami meglepő lehet, hiszen nem gondoltam volna, hogy valaki pont a megpróbáltatás hiányából merít motivációt. 15 ember azonban lecsökkentette a felkészülésre szánt időt, 7 személy pedig alából nem is készült az alapfelkészítésre, valamint akadt egy olyan jelentkező is, aki az eljárások elmaradásának hatására teljesen abbahagyta a felkészülést. Sajnos ezek az adatok az alapfelkészítés menete alatt is nagyon jól megmutatkoztak, mivel még a pandémiás helyzethez való alkalmazkodás, azaz a terhelés jelentős lecsökkentése mellett is erős fizikai elmaradás mutatkozott a jelöltek jelentős százalékánál. Brigitta kérdésekre adott válasza által, miszerint miként hatott az ő felkészülésére az eljárások elmaradása, meglehetősen jól

szemléltethető, miként gondolkodhattak a kiképzésen résztvevők: „Pozitívként említeném meg, hogy miután kiderült, végül csak előszűrően veszünk részt, *minden izgalmam elszállt*. Ezzel szemben viszont *a motivációm is köddé lett*, legalábbis, ami a fizikai felkészülést illeti. Nyár vége felé kezdtem el újra edzeni, de akkor *már nem sok fejlődést tudtam elérni* az alapfelkészítés kezdetéig.”

Minden évben akad egy kisszámú csoport, akik egyáltalán nem készülnek az alapfelkészítésre, esetünkben ez 7 fő volt. Ennek oka nem feltétlenül csak a nemtörődömség, hanem az elvárások megfelelő kommunikálásának hiánya. Az egyénnek nincs megfelelő viszonyítási alapja, így nem tudja, mire kell képesnek lennie az alapfelkészítésen való sikerességhez. Tisztább képet, több információt kell közölnünk a felvételizőkkel az alapfelkészítésre vonatkozóan, így ha nem is mindenkinél, de a többségnél pozitív irányba változhatna a felkészülés mértéke. A véleményem szemléltetése, bizonyítása végett újra az első hallgatóval készített interjút hívom segítségül. Megkérdeztem Brigittát, hallott-e előzetesen bármit is a rendészeti alapfelkészítésről. „Csak annyit, hogy *nagyon kemény lesz*, és nagyon sok mindenki *lemorzsolódik* az 5 hét alatt. Ettől függetlenül *egyáltalán nem számítottam arra a mértékű szigorra és nehézségekre*, amikkel végül szembe kellett néznünk.”

Ezután kíváncsi voltam, milyen arányban álltak az előzetes elképzelései azzal a képzéssel, amivel a gyakorlatban szembesült. „Nem gondoltam volna, hogy *minden percünk be lesz osztva*. Nehéz volt elfogadni azt a tudatot, hogy *az van, amit mások megmondanak*, és azt kell csinálni, amit ezek az emberek meghatároznak. Szerintem *többen ebből kifolyólag hagytak itt minket idő előtt*. Nem tudtak beilleszkedni egy olyan rendszerbe, ahol megmondják, mit csináljanak, mikor és hogyan.” Fentiekben már taglaltam a rendőrség és a rendészeti felsőoktatás parancsuralmi rendszerének sajátosságait, valamint annak militarizálódását, amely a válaszból is jól kitűnik. Jól láthatók a Z generáció és a rendészeti szervezeti kultúra közötti különbségek, mely több esetben korai pályaelhagyást eredményeznek, amelynek pontosabb adatairól a későbbiekben kívánok szót ejteni. Összességében elmondható, hogy a felvételi eljárások elmaradása negatívan befolyásolta a rendészeti utánpótlást, és annak minőségét.

A felvételt nyert hallgatók szemszögéből taglalt alapfelkészítést megelőző időszak utolsó számunkra releváns pontja a Nemzeti Közszerződési Egyetem kommunikációja a felvételizők felé, a járványhelyzet során betartandó és teljesítendő szabályozásokra vonatkozóan. Itt szintén a Brigittával készített interjúra tudtam támaszkodni, hiszen az első hallgatók vannak egyedül tisztában vele, milyen információkat kaptak a képzés kezdete előtt.

Megkérdeztem, kaptak-e előzetes tájékoztatást a koronavírus-járvány okozta szabályozásokról, korlátozásokról és változásokról. „Az igazat megvallva, nem rémlik, hogy kaptunk volna bármilyen előzetes tájékoztatást az újonnan bevezetett szabályozásokról és korlátozásokról. Augusztus 24-én, a bevonulás napján tették világossá számunkra, *mennyire más keretek között fog lezajlani ez az alapfelkészítés*, mint az előző években.” Ezt a tényt jómagam ismét arra vezetem vissza, miszerint az egyetem vezetése sem tudhatta, hogy mik lesznek az éppen aktuális jogszabályok a képzés kezdetén. Nagyon nehéz bármit is írásba foglalni, amikor szó szerint hetente jelennek meg az új járványügyi intézkedések, amelyek a rendészeti felsőoktatást egyaránt érintik.

Mint minden évben a rendészeti alapfelkészítés előtt, a jelentkezők levél formájában kaptak tájékoztatást arról, miket kell magukkal hozniuk a képzés kezdetén, így például nyilatkozatok, okiratok, papírok, kellékek. Pozitívum, hogy 2020-ban ez kiegészült még a védőmaszkkal, valamint a hordozható kézi fertőtlenítőszerrel, így ennek tényével nem a bevonulás napján kellett szembesülniük. Ugyan a hallgatók hoztak 1-2 váltás maszkot magukkal, de a mindennapos igénybevétel mellett ez korán sem volt megfelelő mennyiségű, hiszen azok elhasználnának, valamint egy adott ideig történő hordás után sem higiénikus annak visszavétele, főleg fizikai igénybevételt követően, hiszen nem minden esetben tartózkodtak a szabadlevegőn, így ilyenkor is rajtuk kellett maradjon.

A 2020-as képzést megelőző minden évben, az alkalmassági vizsgálatok lezárása és a felvételi ponthatárok kihirdetése után, a felvételt nyert hallgatóknak gólyatábor került megrendezésre, amely nem csupán egyetemi éveik első bulijának, hanem az összekovácsolódás, egy összetartó, segítőkész évfolyammá válás első lépcsőfokának is tekintendő. Azonban ahogy azt már említettem 2020-ban csakúgy, mint a bevett eljárások, ez a nagyszabású és fontos esemény is elmaradt, az új típusú koronavírus-járvány, valamint az ezzel járó korlátozásoknak köszönhetően. Interjúalanyom, Molnár Brigitta így vélekedik ennek hiányáról: „Nem tartották meg, ami nagy csalódásként ért engem. Egyedül jöttem az Egyetemre, senkit nem ismertem. Ezáltal *tartottam a beilleszkedésem sikerességétől* az alapfelkészítésen. Viszont idővel kiderült, hogy *ez a félelmem nem volt valós*, mert nagyon sok barátot sikerült szereznem az 5 hét alatt.”

A gólyatábor általában az egyetemisták életének meghatározó állomása. A mi esetünkben a rendészeti szocializáció itt ugyan még nem kezdődik meg, de a sikeres beilleszkedésben nagy szerepe lehet. Sokkal jobb érzés már egy kis csapatként nekiindulni az alapfelkészítésnek, de nem csak ebből a szempontból bír fontossággal. A Hallgatói

Önkormányzat, valamint a felsőbb éves mentorok elsőkézből ismerkednek meg a jelöltekkel, amely nekünk, kiképzőknek is segítségünkre lehet. Látják, hogy ki, hogyan viselkedik, és tudnak szólni az esetleges kirívó magatartásokról, melyből az alapfelkészítés során még akár probléma is származhat, főleg egy ilyen különleges évben, amikor a felvételt nyertek alkalmasságát nem lehetett kellően megállapítani. Megismerkednek az elsősökkel, így beszélgetéseik során fény derülhet olyan információkra, ami később nagyban megnehezítené az egyén képzésének eredményességét vagy akár meg tudhatnak olyat is, amely kizárja a felvett hallgató alkalmasságát. 2020-ban sajnos ezt a kis segítséget sem tudtuk igénybe venni. A gólyatábor teljesen elmaradt, és nem is került pótlásra. Azonban az említett negatív tényezők mellett pozitívum is fellelhető, miszerint a rendezvény meg nem tartásával a koronavírus jelöltek között való terjedésének lehetősége jelentősen csökkent, így augusztus 24-én az alapfelkészítés teljes létszámmal indulhatott meg.

7.3. A HIVATÁSOS ÉS HALLGATÓI KIKÉPZŐK ELŐZETES MEGLÁTÁSAI

Az alábbiakban a Rendészettudományi Kar egyik szakmailag elismert hivatásos kiképzőjének, valamint a 2020-ban hallgatói kiképzőként tevékenykedett állomány előzetes meglátásait hasonlítom össze a rendészeti alapfelkészítés előtti időszakról. Elsőkörben arra voltam kíváncsi, miként vélekedik egy régóta a szakmában lévő, tiszthelyettes hivatásos kiképző a tiszti felvételi rendszerről, elegendő-e az a szintű fizikai, pszichológiai, egészségügyi szűrés, amelyen a jelölteknek át kell esniük. Az alábbi választ kaptam kérdésemre: „Én mindig másképp tekintettem a tisztekre, mint a tiszthelyettesekre, legalábbis ilyen téren. Önök nem az „utca katonái” lesznek, hanem azok, akiknek ezek felett az emberek felett, majd át kell venni az irányítást, foglalkozniuk kell velük. Ehhez első körben *egy magas színvonalú pszichológiai szűrésre lenne szükség*. Ez után következne *az erőteljes fizikai alkalmassági*. Ez a két szempont egymást feltételezi, összekapcsolható. Ha az egyik hiányzik, az azt jelenti, hogy a személy nem terhelhető. Mint tudjuk, a felvételi eljárásokon nem túl magas sem a pszichológiai, sem a fizikai elvárások köre. Ezért kellene önöket, ha már ott nem, akkor *az alapfelkészítésen nyomás alá helyezni*. A tiszthelyetteseknek is sok elvárásnak kellene megfelelnie, de maguk az ő vezetőik lesznek, felelősséggel tartoznak majd értük, így személy szerint én mindenféleképpen az említett elvárásokat is megnövelném a tiszti képzés során.” A megkérdezett hivatásos kiképző szavaiból jól kivehető, miszerint egy átfogó felvételi eljárás nem csak elengedhetetlen a

rendészeti tisztképzésben, de nagyobb jelentősége is van, mint a tiszthelyettesi képzések folyamán, hiszen a Rendészettudományi Kar hallgatói az ő vezetőikké fognak válni.

Ebből adódik, hogy nagyon kíváncsivá tett, mi lehetett a benyomása a 2020-ban bevezetésre került rendszerről, azaz az előszűrésről, mely nagymértékben eltért az eddig bevett felvételi eljárásoktól. „*Ez egy nagyon veszélyes húzás volt.* Amikor elkezdődött az ilyen módon bekerült hallgatók alapképzése, kaptak egy nagyon minimális terhelést, mint az történni is szokott. Pár nappal ezután pedig megtörtént az az *ominózus eset*, ahol a hallgató még a saját társainak sem szólva bezárkózott a kollégiumi szobájának mosdójába. Azt hiszem, ez pont az Ön hallgatója volt, Paletta Úr. Nagy könyörgések árán kijött onnan, és folytatni akarta a képzést. Viszont egy ilyen mértékű eset után, ahol bármit csinálhatott volna saját magával, *senki nem vállalhatott érte felelősséget.* Neki távoznia kellett. Valamint volt például olyan eset is, ahol még csak egy munkavédelmi előadást kellett volna végig ülnie, de inkább felállt, és azt mondta, haza megy, *ő ezt a szigort nem bírja.* Ezért lett volna szükség egy átfogó pszichológiai alkalmassági vizsgálatra, hogy az ilyen ne történhessen meg. Fizikálisan sem más a helyzet. Az is bekerült, aki kettő fekvőtámaszt sem tud helyesen végrehajtani. Azért ebben az értelemben is kaptak egy minimális terhelést, de persze az több volt, mint két felülés vagy fekvőtámasz. Ekkor pedig *elkezdtek jelentkezni a különböző eltitkolt betegségek és sérülések.* Azok közül, akik ilyen módon bekerültek és itt maradtak, nem tudhatjuk, hányan fognak fegyverhez jutni a munkájuk során, milyen ember lesz belőlük, és mit fognak kezdeni a fegyveres testületeknél, amikor elvégzik az egyetemet. Amikor jön egy kis teher, például rosszul sül el egy intézkedés, kirúgják a munkahelyéről, megfenyítik, egy olyan személy, aki nem kapta meg a kellő mértékű pszichológiai, fizikai felmérőt és legalább egy minimális szintű alapfelkészítést lesz az, aki el fog vonulni a mosdóba, a gépjárműbe, vagy csak kiül a Duna-partra, és fejbe lövi magát. Nem tudtuk őt megszűrni, ami persze nem a mi hibánk lesz, hanem a rendszeré és a koronavírus okozta pandémiáé. Összességében azt gondolom, hogy *vírushelyzet ide vagy oda, nem kellett volna mindenkit felvenni.*” A megkérdezett hivatásos kiképző gondolatai ugyan radikálisnak tűnhetnek, valamint kissé előre szaladnak a kutatásban, de mégis nagyon jól szemléltetik azt a mértékű utánpótlásbeli fizikális, egészségügyi és mentális változást, amellyel szembe kellett néznünk. Az általa említett „ominózus eset” pedig valóban az én, kiberyomozói szakaszomban történt meg, amelyről dolgozatomban későbbi szakaszában, az alapfelkészítés során tapasztalt események taglalásánál foglalkozok. Mindenesetre az eset még inkább felnyitotta a szemünket arra vonatkozóan, mennyire óvatosan is kell bánnunk a 2020-ban beérkezett állománnyal.

Hallgatói kiképzőtársam, Herendi Krisztián, aki beleegyezett nevének feltüntetésébe, kérdésemre, miszerint mi volt az előzetes benyomása a 2020-ban beérkező első állományról, a következőt felelte: „Mielőtt elkezdődött a kiképzés, azt vettem észre, hogy bennem és a társaimban is *mérsékelt szintű félelem lakozik*. Az előzetes ismereteink alapján – ami nem feltétlenül jelenti a teljes igazságot – *egy tulajdonképpen szüretlen állományt kellett, hogy kiképezzünk*, melyben ott volt a *rizikó*, hisz az alapfelkészítés során *éles lövészet* is szerepel a végrehajtandó feladatok között. Ebből következik, hogy az ember nem szívesen ad töltött fegyvert a kezébe, nem szívesen áll be segíteni egy olyan ember mögé, akiben nem tud száz százalékosan megbízni. Szóval bennem mindenképpen *a félelem dominált*.” Az alapfelkészítést övező félelmeket jómagam is igazolni tudom. Krisztián jól rávilágít az említett félelem középpontjára, ami az éles lökiképzés tényét jelentette. Minden évben, minden biztonsági intézkedés teljes mértékben betartásra kerül a lögyakorlatok folyamán, ám ilyen méretű embercsoportoknál a teljes ellenőrzés alá vonás szinte lehetetlen. Lökiképzőink országunk talán legjobbjai, de elmondásuk alapján nekik is voltak fenntartásaik a 2020-as gyakorlati kivitelezésre vonatkozóan. Ennek ténye jól kivehető az előzőekben idézett hivatásos kiképző szavaiból is, valamint az alapfelkészítés folyamán tapasztaltakból, mellyel későbbiekben kívánok részletesebben foglalkozni.

Egy másik hallgatói kiképző az alábbiak szerint vélekedik a felvételi eljárások hiányáról: „Ezen szűrések hiánya *számtalan veszélyt* hordoz magában. Talán még a legcsekélyebb veszélyforrást a fizikai állóképesség felmérésének hiánya hordozhatja, mivel ha személyünk fizikailag alkalmatlan minősítést kap, olyan testi és erőbeli adottságokkal rendelkezhet, melyek alapján egy test a test elleni küzdelemben vagy egy intézkedéstaktikai elem végrehajtása közben alul maradhat az intézkedés alá vonttal szemben. Ez az alul maradás csak saját testi épségét veszélyeztetheti, ellenben a pszichológiai szűrés hiányával. Lehetőség nyílt a hallgatók számára, hogy bizonyos *negatív dolgokat eltitkoljanak*, azonban ezek *stressz hatására megmutatkoznak* és meg is mutatkoztak, gondolok itt a hallgatók stressz hatására történő leblokkolására, sírására stb. Elképzelhető, hogy egy adott hallgatónál stresszkezelési problémák, szorongás lép fel, másott elképzelhető, hogy valamilyen mentális betegség tünetei is fellelhetők. Találkoztam olyan hallgatóval, aki maga kérte a pszichológiai vizsgálatát, mert *nem volt meggyőződve arról, hogy mentálisan alkalmas*. Véleményem szerint, aki pszichológiailag nem alkalmas a fegyveres szolgálatra, az *veszélyforrást jelenthet maga, társa és az állampolgárok számára is*. Az egészségügyi előszűrésen történt esetleges betegségek

eltitkolása magában hordozza a további sérülésveszélyeket, amiknek a későbbiekben komolyabb következményei lehetnek.”

Fontos szót ejteni a hallgatói kiképzők előzetes felkészítéséről. Ez az ún. felkészítő hét mindig a rendészeti alapfelkészítés kezdete előtt egy héttel kerül lebonyolításra. A hét során az összes kiválasztott hallgatói kiképző beköltözik a kollégiumba, és hétfőtől egészen péntekig különböző ismétlő, pedagógiai és pszichológiai foglalkozásokon vesznek részt abból a célból, hogy a megszerzett tudásanyagokat minél pontosabban és hatékonyabban tudják majd átadni a beérkező állománynak. Ismétlő foglalkozás lehet például az intézkedéstaktika, azon belül is főként a fegyverkezelés és ismeret, az alaki foglalkozások vagy a testnevelés. A pedagógiai és pszichológiai órák célja megtanítani, hogyan adják át a szükséges ismereteket az elsősöknek, milyen módszereket alkalmazzanak, miként viszonyuljanak hozzájuk és generációs sajátosságaikhoz, mindezt azért, hogy a lehető legeredményesebb képzést tudják nyújtani az újdonsült jelölteknek. 2020-ban ezek a képzések kiegészültek még a hatályban lévő szabályozások ismertetésével, valamint érintőlegesen a végrehajtás módjával is. Herendi Krisztián így emlékszik vissza az említett előzetes tájékoztatásokra: „Kaptunk *egy alapvető tájékoztatást*, ami eleinte nem minden kérdést fedett le, *nem minden téren volt egyértelmű*. Viszont mire elkezdődött a kiképzés, ez *kiforrottá vált*, és sikerült végig következetes szabályokat betartanunk és be is tartatnunk.” Ennek az érintőlegességnak az volt az oka, miszerint hetente jelentek meg az újabb változtatások és korlátozások a felsőoktatás kapcsán. Sem mi, sem a vezetőség nem tudhatta, hogy azon szabályok közül, amik a felkészítő héten érvényben voltak, melyek lesznek továbbra is aktuálisak a képzés kezdetén. Abban sem lehattunk teljes mértékig biztosak, hogy az alapfelkészítés augusztus 24-én elindulhat.

A hivatásos kiképzővel készített interjú folyamán kitértem az ő alapfelkészítést megelőző tájékozottságára is, amelyre a következő választ kaptam: „Nagyon nagy teher nehezedett az első évfolyam évfolyamparancsnokára, hisz ő lett megbízva azzal, hogy találja ki a megfelelő tervezetet az alapfelkészítésre egy ilyen mértékű járvány idején. Talán azért is kaptam én több szerepet akkor, amikor az állományt kissé meg kellett hajtani, mert tudták rólam, nem vagyok az a fajta, aki túlpörögne vagy túllépne ebben a kategóriában. Nagyon fontos volt, hogy minden akár hallgatói, akár hivatásos kiképző átértékelje magában az eddig szerzett tapasztalatait. Hiszen egy olyan állományt kaptunk, ahol az emberek *15 méteres kúszás után megsérültek*, pedig köztudott, hogy *ez képtelenség*, hisz egy fiatal és egészséges szervezetnek semmit nem kellene, hogy jelentsen.”

Összességében elmondható, hogy mind a hallgatói, mind a hivatásos kiképzők erős fenntartásokkal viszonyultak a nemsokára bevonuló állományhoz. Lehetetlen volt számba venni minden eshetőséget, hiszen országunk bármely pontjáról érkezhetek felvételt nyert hallgatók, így pontosan ennyi kockázati tényezőt is hordozhattak magukkal, legyen az akár fizikális megbetegedés vagy pszichológiai elváltozás.

7.4. AZ OKTATÓK PREDIKCIÓI

Kutatásom során megpróbáltam minden olyan személy véleményét megismerni, akinek aktív tevékenysége van az alapfelkészítés első öt-hetében, azt megelőzően, valamint annak lezárulta után egyaránt. Így esett a választásom például a Rendészettudományi Kar Testnevelési és Küzdősportok Tanszékének vezetőjére is, hiszen ő és kollégái elengedhetetlen szerepet játszanak a képzés eredményes lebonyolításában. Mint eddig minden ott dolgozótól, így tőle is első körben azt kérdeztem meg, hogy szerinte milyen veszélyekkel járhat, ha a rendvédelmi szervek hallgatói állománya nincs kellőképpen szűrés alá vonva a felvételüket megelőzően. „Úgy gondolom, ez a dolog kettős. Elsősorban egy előre meghatározott követelményt kell teljesíteniük, mely vizsgálatnak a célja annak kiválasztása, hogy ki az, aki fejlesztésre szorul, de alkalmas a pályára, és ki az, aki a legjobb eredményeket éri el. Amikor a hallgatók felvételt nyernek, elindítjuk a 4 évig tartó fejlesztésüket. A másik oldal pedig, ami esetünkben következett be, az az, hogy teljesen elmaradt az alkalmassági vizsgálat. Ez több szempontból is *problémás*. Nem tudjuk, milyen szinten álló hallgatók fogják elkezdni a képzést, valamint ha akadnak köztük olyanok, akik nem tudják teljesíteni, velük szemben ez egy *kiszűrésnek minősül*, hiszen ha előre látta volna a követelményeket, az alapján el tudta volna dönteni, hogy elég felkészült-e erre az iskolára, vagy sem. A rendszer, és a hallgató szempontjából is elengedhetetlen, hogy *nyílt, mindenki számára elérhető* legyen, mi az, *amit elvárunk tőlük*. Van egy harmadik vetülete is a dolognak, az pedig, az egészségügyi része, amely vizsgálatok részben megvoltak, hiszen most is be kellett szerezniük különböző dokumentumokat, amik az állapotukra vonatkoznak. Viszont *ez önmagában nem elég*. A papírokból lehet *csalni*, el lehet hallgatni olyat, ami egy megfelelő fizikai felvételi eljárás szembetűnő lett volna. Ebből kifolyólag, szerintem *elengedhetetlen a három előzetes vizsgálat együttes megléte*.” A tanszékvezető válaszában megjelenik egy általam már taglalt rész is, amely a rendszer, a rendészeti felsőoktatás egyik elengedhetetlen feladatáról szól, arról, hogy mindenki számára átlátható és tiszta képet adjon azokról a követelményekről, amiknek a képzés során meg kell

felelnie a hallgatóknak. 2020-ban a koronavírus-járvány hatásai miatt ez teljesen elmaradt. A jelentkezők csak az online nyílt nap, különböző interneten fellelhető ismertető videók és másoktól hallott legendák alapján tudtak tájékozódni, a gyakorlatban azonban nem próbálhatták ki magukat, ez jelenti a felvételi eljárások hiányát.

Egy másik testnevelés oktató is nagyon hasonlóan vélekedik a vizsgálatok elmaradásának veszélyeiről: „Minden hivatásban, ahova előképzettség kell, nem véletlenül teszik kötelezővé az előzetes szűréseket. Ha a személyek nincsenek kellőképpen megszűrve, akkor potenciálisan *nem lesznek képesek arra, hogy a leendő munkájukat jól, hasznosan lássák el*. Ezen kívül a munkát nem csak jól kell ellátni, mivel ez *egy felelősségteljes szakma*. A tökéletes felkészültséggel nem csak magukat védik, hanem embertársaikat is. Amikor oda kerülnek, hogy dolgoznak, és munkába kell, hogy álljanak, akkor már nem az lesz a fő fontosságú, hogy én fitt legyek, hanem, hogy *kellő eredményességgel elvégezzem a munkám*. Ámbár, ha nem vagyok fitt, akkor bizony nem tudom elég hatékonyan teljesíteni a munkám. Fizikai erőnlét nélkül, az a *stresszes munka*, amit Önöknek csinálnia kell, később nagyon sok *negatív élettani tulajdonságot eredményezhet*.” Ahogyan az az oktató válaszában is olvasható, egy bizonyos szintű fizikai erőnlét előzetes és tartós megléte elengedhetetlen a rendvédelmi pályára lépéshez. Igaz a mondas, miszerint „ép testben ép lélek”. Nem hiába kötik ezeket a hivatásokat különböző kritériumok teljesítéséhez. Mindegyiknek megvan a maga oka és célja, valamint egymással oda-vissza rendeltségi viszonyban állnak. A megfelelően kordában tartott fizikum feltételezi a rendezett pszichés állapotot, amely ugyan így fordítva is megvalósul.

A Testnevelési és Küzdősportok Tanszék munkatársainak feladata volt, hogy kitalálják, milyen módon vonhatják fizikai szűrés alá a 2020-ban jelentkezőket. Ebből adódik, hogy megkértem a tanszék vezetőjét, mondja el, miként jutottak arra a megoldásra, miszerint az utolsó középiskolai év végének eredményét veszik figyelembe, amelynek ötös jegynek kellett lennie az alkalmasság megállapításához. „Ez mindenféleképpen *egy vészhelyzet volt*. Muszáj volt kitalálni valamilyen opciót, nem hagyhattuk el teljesen a hallgatók fizikai állapotának figyelembevételét. Ennek a résznek az átszervezéséért én voltam a felelős. Valamilyen mércét kellett kitalálnom, ami végül *a középiskolában elért testnevelési osztályzat volt*. Szerintem ez még mindig egy *korrektebb megoldás volt*, mintha egy motivációs levelet kellett volna beküldeniük. Sajnos, *hátdala is volt a dolognak*. Tudok konkrétan olyan esetről, ahol kiváló sportoló volt az illető, de valószínűleg az élsportolás miatt kihagyott testnevelés órák miatt, csak négyes osztályzatot kapott az év végén, így nem tudott bekerülni hozzánk. A nagy rendszerek viszont ilyenek. Nem lehet őket eléggé finomítani, hogy mindenkinek megfeleljen.

Van egy kritérium, amit teljesíteni kell. Ezáltal volt olyan, akinek szerencséje volt, és bejutott, pedig nincs olyan állapotban, és volt, akinek ugyan jók voltak az alapjai, de mégsem sikerült bekerülnie. Akármennyire is sajnáltuk ezeket az eseteket, *nem változtathattunk rajta.*”

A tanszék egy másik munkatársának véleményére is kíváncsi voltam, így még biztosabb képet kaphatunk az alkalmassági vizsgálatokra vonatkozóan. A kérdésem felé is hasonló volt, miszerint mi volt a benyomása arra vonatkozóan, hogy a felvételt nyert hallgatóknak csak egy ún. előszűrésen kellett átesniük, szemben az eddig bevett eljárásokkal. Válasza a következő volt: „A körülményekhez mérten *talán ez volt a legjobb dolog, amit lehetett csinálni*. Senki nem akarta *önmagát veszélynek kitenni*, valamint *a felvételizőket sem*. Ebben a helyzetben szerintem nem lehetett volna máshogy megcsinálni a fizikai felvételit. Attól, hogy ezt mondom, ez természetesen nem jelenti azt, hogy nem volt rossz. Inkább úgy fogalmaznék, hogy *az összes rossz közül, ez a tematika volt a legkisebb rossz*. Mindenki ismeri a középiskolai oktatást. Nyilvánvalóan tisztában voltunk vele, hogy csak az nem fog ötös érdemjegyet szerezni testnevelésből, aki nem akar. A fiatalok, akik ide felvételiztek tudták, hogy hozzánk akarnak jönni, ezért megbeszéltek a kollégával, hogy ötöst kapjanak. Ezt mi is jól tudtuk. Az egészségügyi részre 2020-ban is be kellett szerezniük a meghatározott papírokat, így szerintem az nem sokban változott, a pszichológiáról pedig nem tudok beszélni. Viszont úgy gondolom, hogy amíg egy fitsségi profilt viszonylag könnyű fejleszteni, addig *egy pszichológiai profilt sokkal nehezebb*. Én leginkább ezen a téren érzek problémát.” Az oktató egy nagyon jó, „a legkisebb rossz” kifejezéssel él az általuk kitalált megoldásra vonatkozóan. Ők is felismerték, hogy ez a rendszer könnyen kijátszható, sikeressége kétes. Mégsem volt más lehetőségük, a vírushelyzet teljesen ellehetetlenítette a hatékony fizikai felvételi megrendezését. A pszichológiai kérdésekben aggodalmát fejezi ki, viszont az egészségügyi részt a régihez hasonlítja, mellyel csak részben értek egyet. Igaz, 2020-ban is be kellett szerezniük a jól megszokott leleteket, nyilatkozatokat, ám rendőrségi illetékes orvos nem láthatta őket. Ilyenkor alapvetően nem csak a papírokat ellenőrzik, hanem fizikailag is megvizsgálják a felvételizőt, legyen szó például a látásról, gerinc állásáról, vérnyomásról, pulzusról, vagy akár fogazatról. Ezeket a szükséges leletek pedig nem minden esetben fedik le, valamint személyes vizsgálat nélkül, – csekély eséllyel ugyan – azok eredete és igazságtartalma kétségekbe is ütközhet.

A koronavírus okozta korlátozások között jelentős szerepet játszott a fizikai kontaktus és a zárt térben való együttes tartózkodás teljes kizárása. A fizikai felvételi eljárás eddig minden évben nagyszámú jelentkezőcsoportok összevonásával valósult meg, hiszen ilyen sokrétű feladatsort kizárólag ezen a módon lehet hatékonyan lebonyolítani. 2020-ban azonban erre nem

volt lehetőség, így került sor az említett szűrési módozatra, amely szerteágazó problémáknak adhatott teret. Az egyik oldalon ott vannak a diák szubjektív körülményei, amikor a teljesítményét vizsgáljuk. Mi a garancia arra, hogy egy egyébként fizikailag és egészségügyileg teljesen ép tanulónak nem éppen az utolsó középiskolai évében következett be olyan szintű változás az életében, mely miatt legnagyobb akarata ellenére sem sikerült ötös osztályzatot szereznie a tantárgyból? Ez adódhat lelki megterhelés, de akár egy fizikai – természetesen nem maradandó – sérülés szerzéséből is, mely az alapfelkészítés kezdetére már régen nem állna fent. A másik oldal viszont, a diáktól teljesen független, objektív körülmények. Úgy gondolom, mindannyian tisztában vagyunk az oktatás általános problémáival, melyeket e dolgozatban nem kívánok részletezni, egyet mégis kiemelnék. Előfordulhat, hogy a pedagógusok néha akarva-akaratlanul is részrehajlással cselekszenek. Mindenki hallott már olyan esetről, mely során a tanuló a tanárral megromlott kapcsolata folytán nem kapta meg azt az érdemjegyet, mely egyébként a teljesítményét reálisan jellemezné. Ez akár adódhat egyszerűen a szimpátia hiányából, de akár egy kisebb vagy komolyabb összetűzés, vita fennállásából is. Vagy éppen egy jó tanuló diák esetében nem akarják lerontani a kitűnő bizonyítványt egy jó osztályzattal testnevelésből. Számunkra a szubjektív és objektív okok közömbösek. A hangsúlyt arra szeretném helyezni, miszerint korán sem csak önhibából, fizikai felkészületlenségből eredhet az, hogy a személy nem éri el a Rendészettudományi Kar 2020-as feltételeinek szintjét.

Ezzel elérkeztünk a rendészeti alapfelkészítést megelőző időszak ismertetésének végéhez. Kutatásomat az alapfelkészítésen, így főleg annak első öt-hetében, az „intenzív” szakasz során tapasztaltakkal kívánom folytatni.

8. A 2020-AS ALAPFELKÉSZÍTÉS „INTENZÍV” SZAKASZA

Dolgozatom időrendi sorrendben halad, így a 2020-as alapfelkészítést megelőző időszak lezárulta után, a kutatás legmeghatározóbb része következik, az „intenzív” szakasz során tapasztaltak. A felvételizőkből inntől felvett hallgatók válnak, melynek megünneplésére és a beilleszkedés megkezdésére, mint eddig minden évben, a gólyatábor intézménye hivatott. 2020-ban azonban ez szintén elmaradt, a járványügyi korlátozások annak megrendezését nem tették lehetővé, amelynek tényét és az ezzel kapcsolatos problémákat fentebb már részleteztem.

A soron következő alpontokban már a 2020-as „kiképzés” folyamán tapasztaltakról írok, ezt tekintem a kutatás középpontjának, hiszen itt kezdődik a rendészeti utánpótlás első

értékelhető képzése, valamint ez tekinthető hivatásossá válásuk első komoly lépcsőfokának, továbbá az új típusú koronavírus-járvány hatása itt mutatkozott meg leginkább. Változatlanul először az elsős, felvételt nyert hallgatók szemszögét vizsgálom, majd áttérek a hallgatói és hivatásos kiképzőkre, végül pedig az oktatók és a szakemberek tapasztalataira.

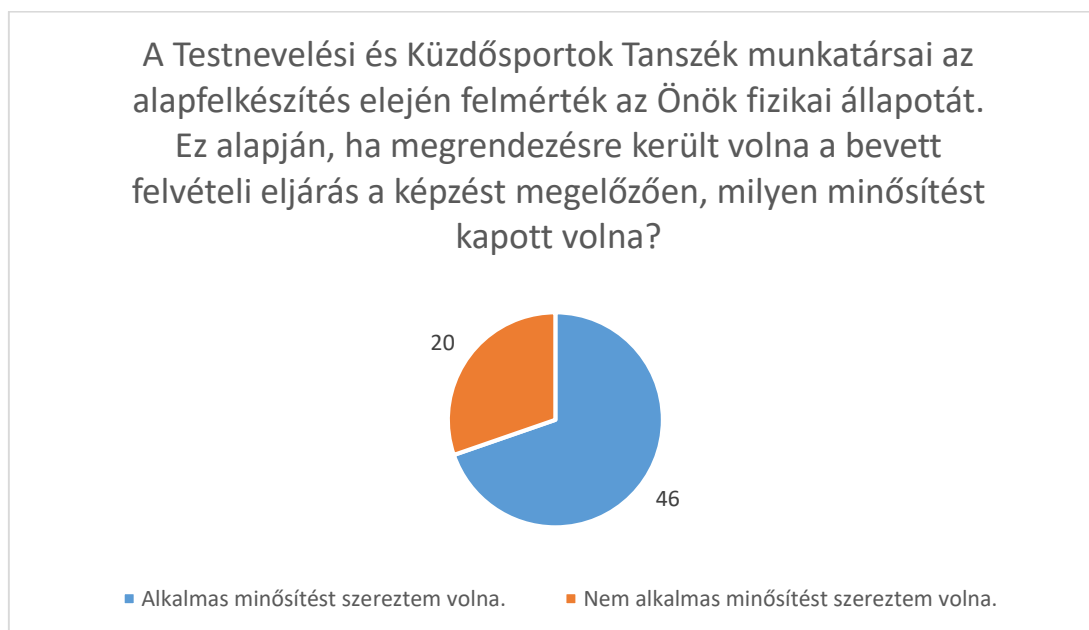
Mint eddig minden évben, így 2020-ban is, az alapfelkészítés első napja a szobák elfoglalásával, az egyenruhák kiosztásával és a beiratkozással telt. Beiratkozás során a hallgatók az Oktatási Épület Magyary Zoltán nagyelőadójába vannak vezényelve, már a hallgatói kiképzők irányítása alatt. Itt ünnepélyes keretek között, hivatásos vezetők jelenlétében történik meg az elsősök köszöntése és a félév megnyitása. Ezután az Országos Rendőrfőkapitányság személyüggyel foglalkozó munkatársai sorban lehívják a hallgatókat, és elkérlik okmányaikat, valamint az előzetesen meghatározott nyilatkozatokat, dokumentumokat. Végül kiosztásra kerül a fentebb már taglalt ösztöndíjszerződés, melynek alapos átolvasása után a jelöltek aláírják azt, így hivatalosan is ún. próbaidős tisztjelöltekké válnak, melyből az alapfelkészítés hat hónapjának lezárulta, és a tisztjelölti vizsga sikeres letétele után, teljes értékű rendőr, pénzügyőr vagy katasztrófavédelmi tisztjelöltek lesznek. Innentől képzésük pedig az évfolyamparancsnok és annak helyettese által elkészített, a Rendvédelmi Tagozat parancsnoka által elfogadott órarend szerint folytatódik.

A 2020-as képzés kezdetén a járványügyi szabályozások még viszonylag enyhék, és kiforratlanok voltak. A maszkviselés minden zárt térben, így a kollégiumban is kötelező volt, de szabadlevegőn az elhagyható volt. A másfél méteres védőtávolság betartására szintén oda kellett figyelni, valamint a fizikai kontaktust is kerülni kellett, de a testnevelés foglalkozások során igénybe vett zárt termek használhatóak voltak.

8.1. ELSŐS HALLGATÓK AZ ALAPFELKÉSZÍTÉS SORÁN

A beiratkozás után megkezdődött az órarendbe foglalt foglalkozások megtartása, melyek első körben leginkább elméleti jellegűek voltak. A tantermekben a maszk helyes és folyamatos használata kötelező volt, a védőtávolságot egy szék kihagyásával oldották meg az oktatók. Az első gyakorlati jellegű tanóra a testnevelés volt. Mint eddig minden évben, az oktatók most is a fizikai alkalmassági vizsgálaton is végrehajtandó feladatok felmérésével kezdték meg az oktatást. Ezt már érdemjegyre teljesítik a hallgatók, melyet az „intenzív” szakasz vége előtt javítani tudnak. Az elmúlt években ez az említett fizikai felmérés teljes mértékben ismétlődő

jellegű volt, hiszen a képzést megelőző alkalmassági vizsgálatokon már teljesítették a hallgatók. 2020-ban azonban ez volt az első alkalom, hogy próbára teheték magukat ebben a kategóriában. Az elsősök által kitöltött kérdőívem talán legérzékenyebb kérdése pontosan erre irányult, azaz arra, hogy a foglalkozás során felmért és szerzett pontjaik alapján, milyen minősítést szereztek volna az előzetes fizikai felvételi eljárás során, ha az megrendezésre kerül.

4. ábra: A felvett hallgatók fizikai alkalmasságának alakulása a képzés elején felmért eredményeik alapján (Forrás: saját szerkesztés)

Az adatok magukért beszélnek. A 66 kitöltő 30,3%-a saját bevallása szerint nem alkalmas minősítést szerzett volna, ha megrendezésre kerül a bevett fizikai felvételi eljárás, és mindössze 69,7% lett volna az, aki a megszokott körülmények között is bejut a Rendészettudományi Karra. A testnevelő oktatók és a kiképzők predikciói, valamint a saját előzetes meglátásom a diagram tanulmányozása alapján egyértelműen beigazolódik. Hallgatói kiképzőként tanúja lehettem az éles felméréseknek a „kiképzés” első pár napjában. Azt kell, mondjam, hogy esetenként félelmetes történéseknek voltam szem- és fültanúja. Az akkor rám bízott szakaszból, a kibernetizáció egyik férfi tagja például minden előjel nélkül esett össze a 2000 méteres futás közben, térdkalácsa pedig láthatóan elcsúszott eredeti helyéről. Mint az saját bevallása és az orvosi vizsgálat után kiderült, egy régi, általa már el is felejtett sérülése újult ki a jobb térdében, mely a következő hétben még a sima gyaloglását is jelentősen megnehezítette. Ennek ténye is a megkérdezett személyek előfeltevéseit bizonyítja, miszerint a fizikai és egészségügyi felvételi hiánya az eltitkolt betegségek „melegágya” lehet. A felmérőkön szerzett pontok kiszámítása után többen is sírásban, könnyekben törtek ki, hiszen most szembesültek először a valós fizikai állapotuk és a rendvédelmi szerveknél elvárt követelmények aránytalanságával. Volt, akin a

javítási lehetőség felajánlása sem segített, szégyellte teljesítményét és társaitól való elmaradottságát. Elmondták nekem, miszerint félnek, hogy sosem lesznek elég jók, és idővel el kell hagyniuk az egyetemet. Ezekre a hallgatókra természetesen fokozott figyelmet fordítottunk hivatásos és hallgatói kiképzőtársaimmal, valamint az oktatókkal egyaránt, mely fizikai felzárkóztatásukban és lelki állapotuk ápolásában mutatkozott meg.

Sajnos pszichológiai és egészségügyi utólagos kollektív vizsgálat nem került megrendezésre, legalábbis az alapfelkészítés „intenzív” szakaszának ideje alatt. A pszichológiai eljárás egyébként pótolva lett, ám csak a tisztjelölti vizsgát közvetlenül megelőzően. Így a „kiképzés” alatt, ezekben a kategóriákban továbbra is homály fedte a felvételt nyert hallgatók lélektani és egészségügyi alkalmasságának alakulását, azonban különböző, később részletesen is taglalt esetek, tapasztalatok jól kivehető képet alkotnak a kialakult helyzetről.

Az új típusú koronavírus-járvány második hulláma napról-napra egyre nagyobb és láthatóbb mértéket öltött a 2020-as alapfelkészítés folyamán. A képzés kezdetén hatályos szabályozások szerint csak a zárt térben való maszkviselés, a másfél méteres védőtávolság megtartása, így a fizikai kontaktus kerülése és a folytonos kézfertőtlenítés volt számunkra irányadó. Azonban a szabályozások és korlátozások szó szerint egyik napról a másikra változtak. Ennek legfőbb oka az volt, hogy egyre több koronavírusra utaló tünetet kezdtek el produkálni a képzésüket frissen megkezdő hallgatók.

Először a rendszeres lázmérést vezették be a különböző épületekbe való belépéskor, majd a tünetekkel rendelkező személyek folyamatos növekedése miatt, kiadták az utasítást a hallgatói kiképzőknek, miszerint minden reggel 5 órakor az egész elsős évfolyamot átfogó lázmérés az első napirendi pont. Így nem csak a kiképzők, de a próbaidős jelöltek is kevesebbet pihenhettek, ám mégis elengedhetetlen volt, hiszen már több hallgató, valamint így azok szobatársai is – lehetséges kontakt miatt – elkülönítésre került a saját kollégiumi szobájában, 14 napra vagy a negatív teszt megérkezésének időpontjáig. Molnár Brigitta, elsős kiberyomozó szakasziparancsnok így vélekedik a rendszeres lázmérés tényéről: „Hát, ami először eszembe jut róla az az, hogy *sokszor elromlottak a lázmérők*. Ez abban nyilvánult meg, hogy lehetetlen értéket mutattak több ember megmérése után is. Így azért *sokat veszített a relevanciájából*. Ilyenkor a kiképzőinknek mindig egy másik, feltehetően jól működő mérőt kellett szereznie valahonnan az egyetem területéről, vagy saját zsebből. Viszont még ez mellett is azt kell mondanom, *volt értelme a testhőmérsékletünk mérésének*. A mért értékek *akár igaznak is bizonyulhattak*, és ezt a kiképzőink is tudták. Ezért akinél lázat mértek, *azonnal*

elkülönítették a többiektől, és elkezdtek azokat a most már bevett, de akkor még újnak számító intézkedéseket, amik elő voltak írva számukra.”

A válaszból is kiderül, miszerint sokan akár több hétre is kimaradtak az „intenzív” szakasz erősen gyakorlati foglalkozásiból, amely lemaradást többeknek nehéz volt feldolgozni. Brigitta erről első kézből tud számunkra tájékoztatást adni, mivel szobatársánál szintén koronavírusra utaló tünetek jelentkeztek, így az ő elkülönítése és tesztelése is elengedhetetlen volt. Először azt kérdeztem meg tőle, tudja-e pontosan, mivel járt a 2020-as képzés során, ha valaki betegség tüneteit produkálja, vagy túl magas értéket mutat a rendszeres lázmérés folyamán, természetesen a működő mérőeszköz által mutatott adatok alapján. Válasza a következő volt: *„Azonnal kiemelték őket a többiek közül, és a saját kollégiumi szobájukban különítették el őket. A karantén idő lejártáig, vagy egy negatív koronavírus teszt megjöveteleig el sem hagyhatták azt. Ebben az időszakban igen csak lemaradtak a tananyaggal, és a szabadulás után történő felzárkózás sem volt egyszerű feladat. A kiképzőink ugyan megtették, amit lehet, gondolok itt a hatástalanított lőfegyverekkel történő gyakorlási lehetőség megteremtésére, vagy az igényeik, szükségleteik kielégítésére, de így is akadtak olyan foglalkozások, amiket a szobában nem lehetett kellő eredményességgel pótolni.”*

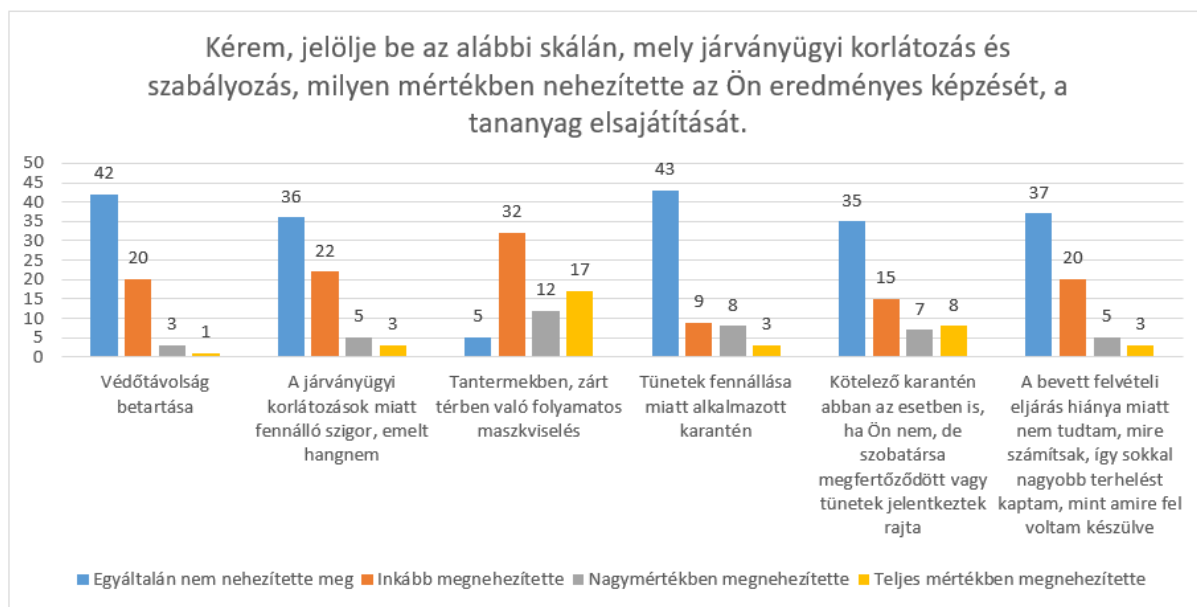
Sokáig nem tudtuk, hogyan biztosíthatnánk legalább egy minimális szintű képzést azoknak a hallgatóknak, akik karanténba kerültek. Ekkor támadt egy ötlete az egyik hivatásos kiképzőnek, miszerint miért ne adhatnánk be nekik hatástalanított PA-63 típusú lőfegyvereket, amikkel gyakorolni tudnak az elméleti tananyagok elsajátítása mellett. Így amikor ezek a hallgatók visszatértek az évfolyam kötelékébe, sokkal kevesebb lemaradást kellett bepótolniuk. A következőkben arra válaszolt, hogy ténylegesen karanténba került-e az alapfelkészítés alatt, valamint, hogy mi volt ennek az oka. *„Igen. Viszont nem megbetegedés miatt, hanem a szobatársaim vírusra utaló tüneteinek megjelenése okán. Mivel közvetlen kapcsolatban voltam velük, feltételezhető volt, hogy én is elkaptam, és tünetek nélkül hordozom a Covid-19-et. Így velük együtt engem is elszeparáltak a kollégiumi szobánkban, és berendelték a koronavírusra való tesztelésemet.”*

A témával kapcsolatos utolsó kérdésem Brigitta felé az volt, hogy miként emlékszik vissza erre az időszakra, hogyan érintette őt a karanténba zárás ténye. *„Számomra ez egy meghatározóan nehéz időszak kezdete volt. Teljesen egészségesnek éreztem magam, ezért igazságtalannak éreztem, hogy ettől eltekintve is kötelezően karanténba kell, vonuljak, és le kell, hogy maradjak a társaimtól. Persze tudatában voltam, hogy a kiképzőimnek sincs más választása. Ez egy lehetetlen helyzet volt, amiből senki sem jöhetett ki igazán jól, így*

megpróbáltam a legtöbbet kihozni belőle. Gyakoroltam a hatástalanított fegyverekkel, figyeltem az alaki foglalkozásokat az ablakomból, és próbáltam kipihenni magam, hogy a szabadulásomkor újult erővel vághassak neki a megpróbáltatásoknak.”

Idővel már nem csak zárt térben, hanem a szabadban való tartózkodás folyamán is elrendelt volt a maszkviselés, az sem számított, ha fizikai igénybevételre került sor. Végül már a zárt termeket sem lehetett használni testnevelés, vagy lövészeti foglalkozás alkalmával, mindent szabadtéren kellett megoldani, mely a speciális képzési igények miatt gyakran magas szintű logisztikát, jó problémamegoldó képességeket igényelt.

Biztos voltam benne, hogy az imént felsorolt, egyre csak szigorodó szabályozás és korlátozás nem csak az oktatók, vezetők és kiképzők munkáját nehezítette meg, hanem az elsősökre és mindennapos munkavégzésükre is negatív hatással volt.

5. ábra: A járványügyi korlátozások és szabályozások hatása az elsősök képzésére és a tananyag elsajátítására (Forrás: saját szerkesztés)

A válaszok alakulását a diagram alapján, sorrendben részletezem. Először a védőtávolság betartásának nehézségeire kérdeztem rá. 42 személynek ez egyáltalán nem okozott problémát a képzés során, de 20 embernek inkább, 3-nak nagymértékben, és 1 hallgatónak teljes mértékben megnehezítette az eredményes képzést és a tananyag elsajátítását. Itt a legnagyobb gondot inkább a testnevelési és intézkedéstaktikai foglalkozások speciális oktatási módja jelentette. Míg az elméleti jellegű tanórákon 1-2 szék kihagyásával egyszerűen megoldható volt a védőtávolság felvétele, addig az említett tárgyak hatékony elsajátítására nem volt lehetőség, hiszen jellegük igényli a fizikai kontaktus felvételét.

Dolgozatom elején már említettem, hogy a járvány megjelenése és hatásai miatt teljesen át kellett értékelnünk minden eddigi látásmódunkat, bevált technikáinkat. Az újonnan megjelent szabályozások és korlátozások sokkal magasabb szintű szigor és fegyelmezett végrehajtást kívántak meg a kiképzőktől, oktatóktól és az elsősöktől egyaránt. Nagyobb kárt okoztunk volna egy-egy megbetegedett hallgatóval, mint néhány emelt hangnemben történő utasítással, például a maszk helyes használata miatt. Többek számára ez a megnövelt szigor azonban nehézségeket szült, mely a diagram alapján is jól kivehető. 36 emberre ez egyáltalán nem volt hatással, 22 személynek viszont inkább megnehezítette a mindennapos munkavégzést, sőt, 5 hallgatónak nagymértékben, 3-nak pedig teljes mértékben gondot okozott az emelt hangnem és a szigor ténye, amely a vírus terjedésének megakadályozása miatt volt szükséges.

A következő, harmadik témakör magasan a legrelevánsabb mindegyik közül. Ez nem más, mint a tantermekben és zárt terekben való folyamatos maszkviselés. Ez a szabályozás az egyik, amely az alapfelkészítés „intenzív” szakaszának legelejétől kezdve, majd utána is egyre szigorodva végig kísérte azt. Az első két hétben csak tantermekben és zárt helyiségekben kellett maszkot viselnünk, majd később, a vírus egyre fokozódó terjedése miatt, azt kiterjesztették a nyílt környezetre is, így teljesen ellehetetlenítve a friss levegő beszívását. Nagyon kevés helyiség volt, ahol levehettük maszkjainkat, ilyen például a kollégiumi szoba (amikor csak a szobában lakók tartózkodtak benne) és az étkezdé. A száj és az orr folyamatos eltakarásával a legnagyobb problémát az jelentette, miszerint az oxigén nem tudott megfelelő mértékben cserélődni a szervezetünkben. Ezt természetesen nem csak az elsős hallgatók, hanem a kiképzők, oktatók is észlelték, ám nekünk korán sem kellett annyi új tudást elsajátítanunk, mint a frissen bekerült állományoknak, akiknek kiemelt szüksége lett volna a friss levegőre, hogy agyuk kellően tudjon működni a megpróbáltatások alatt.

A szabályozással járó negatívumok a diagram alakulásán is jól megfigyelhetők. Szemben az eddigi témakörökkel, itt csupán 5 ember nyilatkozta azt, miszerint egyáltalán nem nehezítette meg a tananyag eredményes elsajátítását és a képzés menetét. 32 személynek viszont inkább megnehezítette, 12-nek nagymértékben, 17-nek pedig teljes mértékben megnehezítette a mindennapos munkavégzést. Ez a gyakorlatban is jól látható volt. A hallgatók érezhetően lassabbak, gyengébbek voltak a gyakorlati foglalkozások és az óráközi szünetek alkalmával, a tanórákon az oktatók sokszor az elsősök elalvására panaszkodtak, figyelmüket fenntartani sokkal nehezebb volt, mint az előző években. A fizikai aktivitást is igénylő feladatoknál többen rosszullette, hányingerre, levegőhiányra hívták fel figyelmünket.

A koronavírusra utaló tünetek fennállása miatt alkalmazott karantént és az abból adódó negatívumokat fentebb már ismertettem. Ebben a témakörben 43 személy nyilatkozta azt, hogy egyáltalán nem okozott nehézséget neki, feltehetően azért, mert szerencsére nem került elszeparálásra társaitól. Azonban 9 embernek inkább, 8-nak nagymértékben, 3-nak pedig teljes mértékben megnehezítette a képzését és a tananyagok eredményes elsajátítását. Ők tartozhattak abba a körbe, akiken az új típusú koronavírusra utaló tünetek jelentkeztek vagy esetlegesen megbetegedtek.

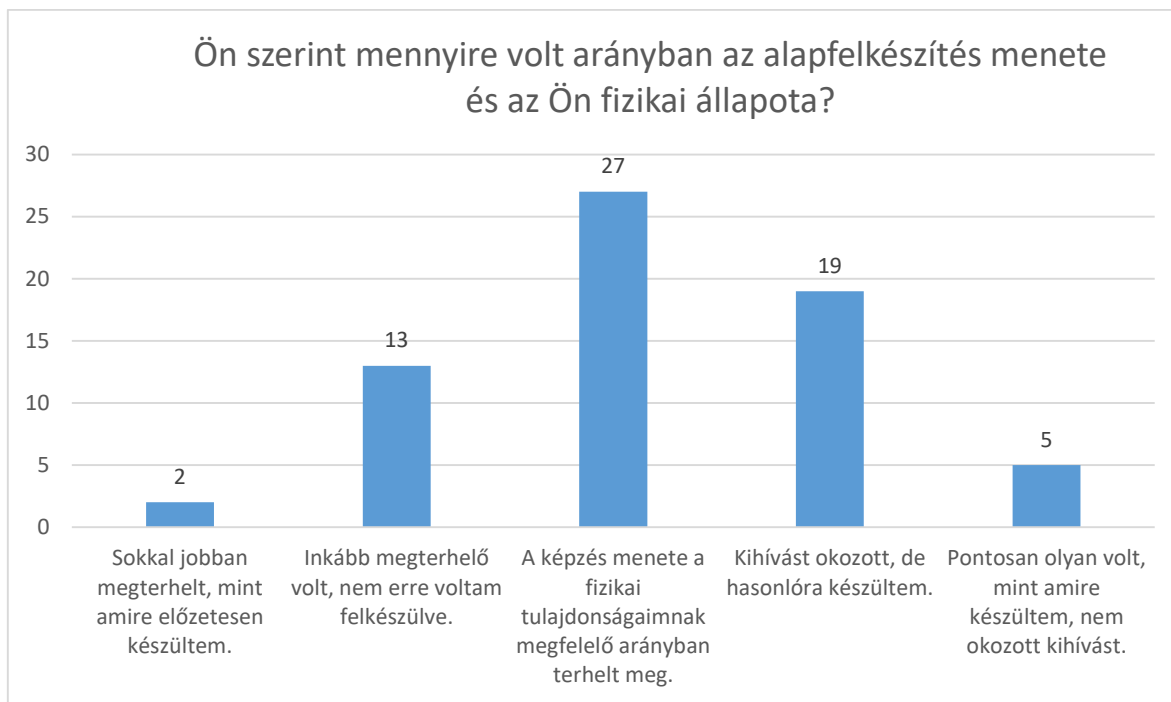
A következő kérdéskör nagyon hasonlíthat az előzőre, azzal kapcsolatban áll, viszont fontosnak tartom szétválasztani a tünetekkel rendelkező személyek és azon hallgatók véleményét, akik valamilyen, egy feltételezett beteggel való közvetlen kontaktus létesítése folytán kerültek elkülönítésre. A téma kettéválasztásának fontossága a válaszok alakulásán is látható. Itt már csak 35 személy érezte úgy, hogy semmilyen negatív módon nem hatott ki a mindennapos munkavégzésére a kontaktus miatti karantén ténye. 15 embernek azonban már inkább, 7 hallgatónak nagymértékben, 8-nak pedig teljes mértékben megnehezítette a képzést. Mint már említettem, Molnár Brigitta is ebbe a körbe tartozott, ezt kérdésemre ő maga is megerősítette. „Egy szerdai nap délelőttjén kerültem karanténba, és a következő hét hétfőjén jöhettek ki onnan, amikor megjött a negatív teszteredményem. Így a hétvégét is fent kellett töltenem, *távol a családomtól*, ami ugyancsak *megpróbáltatásként ért*.” A válaszból kiderül az is, hogy nem csak a tananyaggal való lemaradás okozott nehézséget, lelki megpróbáltatásokat a hallgatóknak, hanem az is, ha a bezártság miatt nem utazhattak haza családjukhoz, barátaikhoz, akik támogathatták volna őket ebben a nehéz időszakban. Azonban a hallgatók is tisztában voltak vele, hogy a vírus terjedése nem játék, így a tapasztaltak alapján rendben, fegyelmezetten viszonyultak az elkülönítéshez.

Azonban az alapfelkészítés időszakában az otthoniakon kívül már más barátokat is szereztek az elsős hallgatók, ezek legtöbb esetben a szakasztársaik voltak. A tőlük való távolság és lemaradás szintén nagymértékű pszichés teher alá vonta a karanténjukat töltő hallgatókat. Brigitta kérdésemre, miszerint miként alakította ez az időintervallum az újonnan megismert társaival való kapcsolatait, a következőt felelte: „Mindenféleképpen *megerősítette a köztünk kialakult kötelékeket*. Ebben az időszakban látszódott igazán, hogy milyen fontos vagyok a szakasztársaim számára. Nem tudták pontosan, mi történt velem, így amint lehetőségük volt, egyből rám írtak, hogy hova tűntem. Volt közülük, aki szintén fent maradt a hétvégén, mert nem akart hazamenni, nehogy magával hordozza a vírust, akár tudtán kívül is. Viszont ő nem volt beteg, és karanténban sem volt, így folyton írt nekem, és amikor boltba ment megkérdezte,

mire van szükségem. Amikor kiszabadultam a szobám fogságából, *a társaim örömmel fogadtak*, mintha egy régen látott barát lennék. Ez hatalmasat *dobott a motivációmon*, úgy éreztem, itt szeretnek és megbecsülnek.” A válaszból végre egy pozitívum is kitűnik, úgy látszik, a karantén Brigitta esetében nem felbontotta, hanem még jobban megerősítette társaival kialakított kötelékét, mely természetesen nem biztos, hogy minden hallgatóra igaz volt.

A feltett kérdéskörök utolsó pontjával kissé visszakanyarodunk az alapfelkészítés előtti időszakra, ott is leginkább a bevett felvételi eljárások hiányával okozott negatívumokra. Összesen 37 hallgató nyilatkozta azt, miszerint az alkalmassági vizsgálatok elmaradása mellett sem tapasztaltak olyan mértékű fizikai vagy pszichés terhelést, amely meglepetésként érte volna őket a képzés során, nem állította nagyobb megpróbáltatás elé őket, mint amire fel voltak készülve. Ezzel szemben 20 hallgatónak inkább megnehezítette azt, 5-nek nagymértékben, 3 személynek pedig teljes mértékben. A 66 fős kitöltői közösségből tehát 28-nak különböző mértékű, negatív irányultságú meglepetést okozott az alapfelkészítésen tapasztalt terhelés mértéke, amely több módon is megnyilvánulhatott, legyen az akár lelki megpróbáltatás vagy fizikai sérülés.

Az imént taglalt témakört a bevett felvételi eljárások hiányából adódó, meglepetésszerűen megnövekedett túlterhelésre hegyeztem ki, azonban a terhelés kifejezést általánosságban használtam, ebből nem derül ki, hogy pontosan milyen terhelésről is beszélünk. Ez lehet fizikai (például szünni nem akaró izomláz, folyamatos ízületi fájdalmak, húzódások, ficamok), pszichológiai (például sírás, pszichoszomatikus tünetek: légszomj, kiszáradás, idegrángás) vagy akár egészségügyi (például betegség tüneteinek fennállása, konkrét betegség megjelenése) jellegű. Ebből adódik, hogy az elsősöknek címzett kérdőívemben létrehoztam 3 különálló témakört a fent említettek alapján, abból a célból, hogy pontosabb, jól átlátható képet kapjunk arról, milyen eredetű túlterhelésről beszélhetünk. Kérdéseimet úgy tettem fel, miszerint mit gondolnak, mennyire volt arányban az alapfelkészítés menete, és a saját, szubjektív véleményük szerinti állapotuk, melyet először a fizikai sajátosságokkal kezdtem.

6. ábra: Az alapfelkészítés menete és a hallgatók fizikai tulajdonságainak aránya (Forrás: saját szerkesztés)

Az összesen 66 fő kitöltőből – számomra meglepően – csak 2 főt terhelt meg sokkal jobban fizikailag a képzés menete, mint amire készült. Meglepettségem abból a tapasztaltból ered, amelyet az alapfelkészítés folyamán láttam, értem itt a számtalan sérülést, húzódást, kismértékű terhelés közbeni összeesést, végkimerüléshez közeli állapotot. 13 fő számára inkább megterhelő volt, amely adat már sokkal jobban illeszkedik a látottakhoz. 27 hallgató szerint a képzés menete és a saját fizikai tulajdonságai megfelelő arányban álltak egymással, 19-nek kihívást okozott ugyan, de hasonlóra készült, 5 személynek pedig egyáltalán nem okozott kihívást.

A következő kérdés az elsősök egészségügyi állapotát volt hivatott felmérni, az alapfelkészítés menetének vonatkozásában. A 2020-as „kiképzés” során ez a pont kiemelt fontossággal bírt, hiszen végig jelen volt a Covid-19 általi megbetegedés lehetősége is, mely teljesen új és szerteágazó teret nyitott a különböző tünetek fennállásának. E téren a válaszok a következők szerint alakultak:

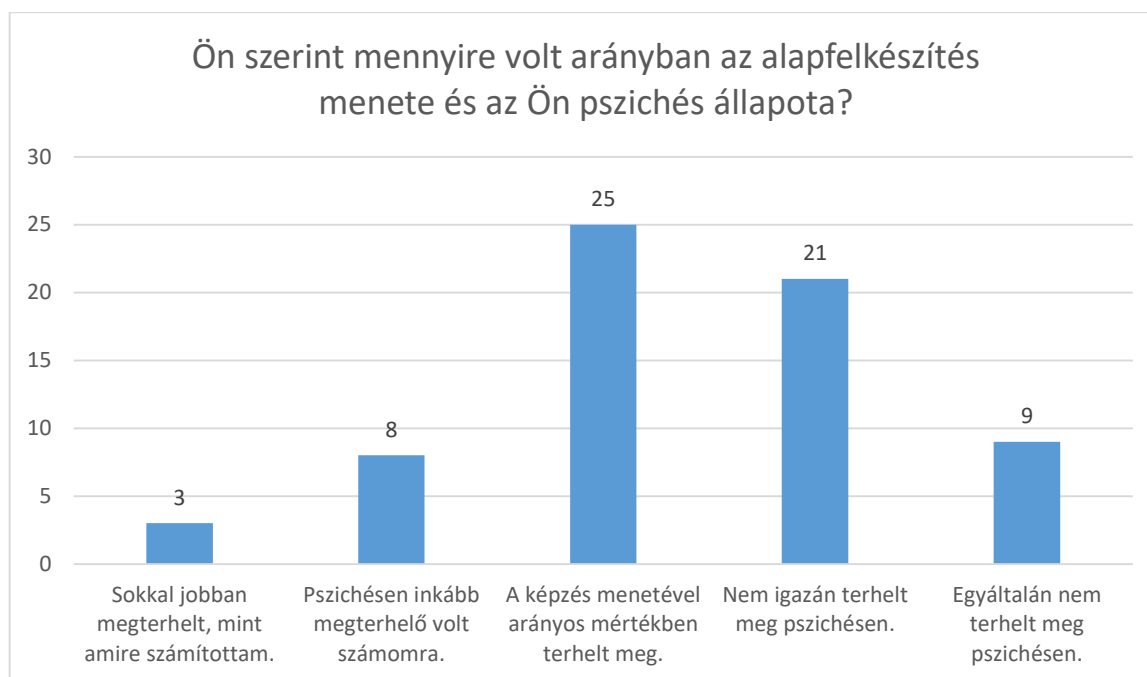

7. ábra: Az alapfelkészítés menete és a hallgatók egészségügyi tulajdonságainak aránya (Forrás: saját szerkesztés)

A kérdésre válaszoló, összesen 66 elsős közül csak 1 személyt terhelt le a képzés olyan szinten, hogy sokat betegeskedett. Azonban 8 hallgató saját bevallása szerint több alkalommal is betegnek érezte magát, 11 csak néhány alkalommal, 23 pedig kizárólag egy alkalommal, azt is rövid ideig. 23 főt egészségügyi szempontból egyáltalán nem terhelt le az alapfelkészítés, szerencsére végig egészséges tudott maradni. A diagramból kiderül, hogy nagyon sok, összesen 45 jelölt legalább egyszer beteg volt vagy annak érezte magát. A hallgatók nagyon különböző tüneteket produkálhattak ilyenkor, a 2020-as alapfelkészítés során volt szó például hányás-hasmenésről, hőemelkedésről, lázról, torokfájásról, köhögésről, megfázásról, gyengeségérzetről, hidegrázásról. A legnagyobb problémát az jelentette, hogy minden egyes imént felsorolt tünet a koronavírussal való megbetegedés okán is kialakulhatott. Azonban ez azt jelentené, hogy a képzésen résztvevők kb. felét karanténba kellett volna zárunk, amely ellehetetlenítette volna az alapfelkészítés eredményes abszolválását. Ezért egy olyan megoldást választottunk, ami természetesen nem volt tökéletes, de az adott helyzetben nem láttunk jobb lehetőséget. Csak azokat a hallgatókat – és azok szobatársait – helyeztük elkülönítés alá, akiknél a reggel 5 órás, vagy más alkalommal végrehajtott testhőmérséklet mérés kiugróan magas értéket mutatott másodszori, pár perccel későbbi mérés után is. A többi hallgatót 1-2 napig pihenni hagytuk, majd újra visszakapcsolódtak a képzésbe.

Végül pedig az elsősök pszichológiai állapota és az alapfelkészítésen tapasztaltak arányosságára vagy aránytalanságára voltam kíváncsi. Mint előző tartalompontjaimban is

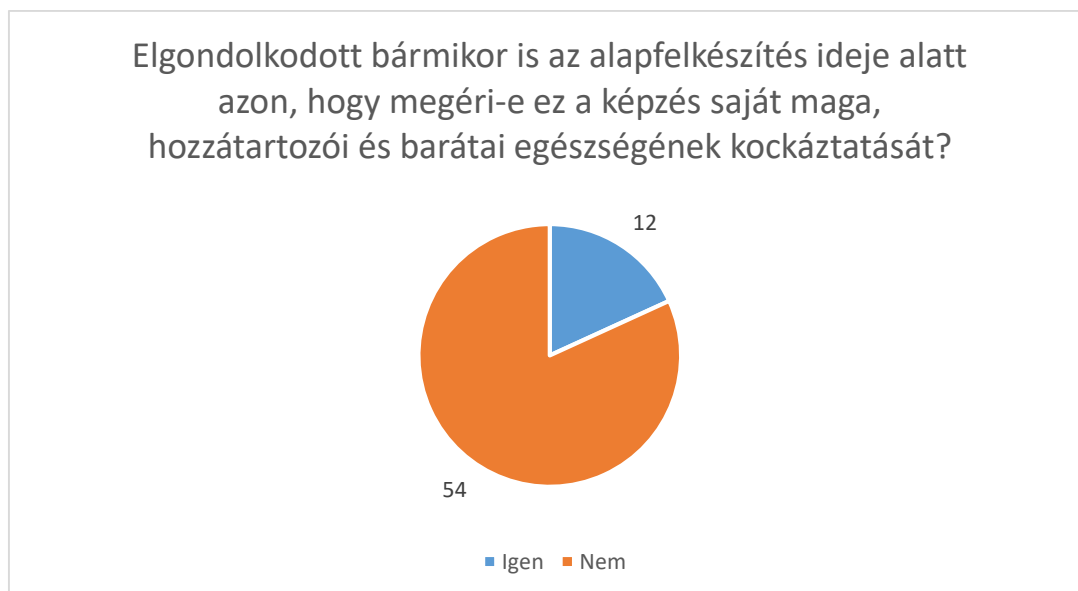
olvasható, ez a terület rendelkezett a legnagyobb kérdésességgel a képzés megkezdése előtt. Számomra magasan ezek, a lélektani sajátosságok jelentették a legnagyobb kihívást az 5 hét folyamán, melyet a hallgatói kiképzők szemszögéből taglalt tartalompontra fogok részletezni. A pszichológiai vonatkozású diagramon a következők figyelhetők meg:

8. ábra: Az alapfelkészítés menete és a hallgatók pszichológiai tulajdonságainak aránya (Forrás: saját szerkesztés)

A 66 fő kitöltőből 3 személy nyilatkozott úgy, miszerint a képzés pszichológiai oldala sokkal jobban megterhelte, mint amire előzetesen számított. 8 hallgatónak inkább megterhelő volt, 25 fő szerint pedig megfelelő arányban álltak a képzésen tapasztaltak és a saját megítélésük szerinti lélektani állapotuk. 21 jelöltek csak kis mértékben, nem igazán terhelte le, 9-et pedig egyáltalán nem. Ugyan nem tűnik soknak, de ez az összesen 11 fő, aki úgy nyilatkozott, hogy különböző mértékben, de negatívan hatott rá a képzésen tapasztalt pszichés terhelés, így is jóval több a kelleténél. Ahogyan azt korábban már jómagam és az egyik megkérdezett hivatásos kiképző is kifejtette, ezeken az alapfelkészítéseken meglehetősen minimális pszichológiai megpróbáltatást kapnak a hallgatók. Példának itt az emelt hangnemet, a hierarchikus rendszer elfogadását, az utasítások betartását, a szoros, kötött napirendet tudnám felhozni. Azonban a 2020-as alapfelkészítés során nem csak imént felsorolt lélektani esetleges nehézségek voltak jelen, hanem az új típusú koronavírusról való félelem is. Már ismert volt az a tény, miszerint nem csak az idősebb, de a fiatalabb korosztályra is erősen negatív hatással lehet a betegség hordozása. Ez viszont a kisebb probléma volt, hiszen a hallgatók a harmadik hétvégétől kezdve haza mehettek családjukhoz, barátaikhoz, akik közül minden esetben voltak

idősebb, veszélyeztetett korú egyének is. Akarva-akaratlanul felmerülhetett az emberben a gondolat, hogy akár tünetmentesen hordozhatja is a vírust, amit így az otthoniaknak könnyű szerrel haza vihet. Ez a félelem nagyban befolyásolhatja a hallgatók gondolatait, motivációját, hiszen döntés elé állítja, hogy kockáztat és hazamegy, vagy a kollégiumban marad, de akkor nem kapja meg azt a szintű lelki segítséget, amit családja és barátai nyújtani tudnának. Imént említett tényezők miatt az alapfelkészítés során – eltérve az eddig bevett gyakorlattól, ahol minden héten kizárólag kétszer rendelt – folyamatosan jelen volt a Rendvédelmi Tagozat pszichológusa a képzés első két hetében, majd azután a régi rendszer szerint, hetente kétszer. Az elsősök, de akár a kiképzők is, bármilyen lélektani problémával fordulhattak hozzá, kérhettek segítséget. A szakember folyamatos jelenléte nagyon pozitív hatást gyakorolt a frissen felvett hallgatókra, de a mi munkánkat is könnyítette, mivel az ő véleménye alapján hatékonyabban tudtuk folytatni a vizsgált egyének rendészeti szocializációját. Ám a fent említett negatív gondolatok e folyamatos segítség előtt, valamint az mellett is felmerülhetnek az elsős hallgatókban, így a képzésükre is hatással lehet. Ennek felmérhetősége végett hoztam létre kérdőívemben azt a kérdést, miszerint elgondolkodott bármikor is az alapfelkészítés ideje alatt azon, hogy megéri-e ez a képzés saját maga, hozzátartozói és barátai egészségének kockáztatását.

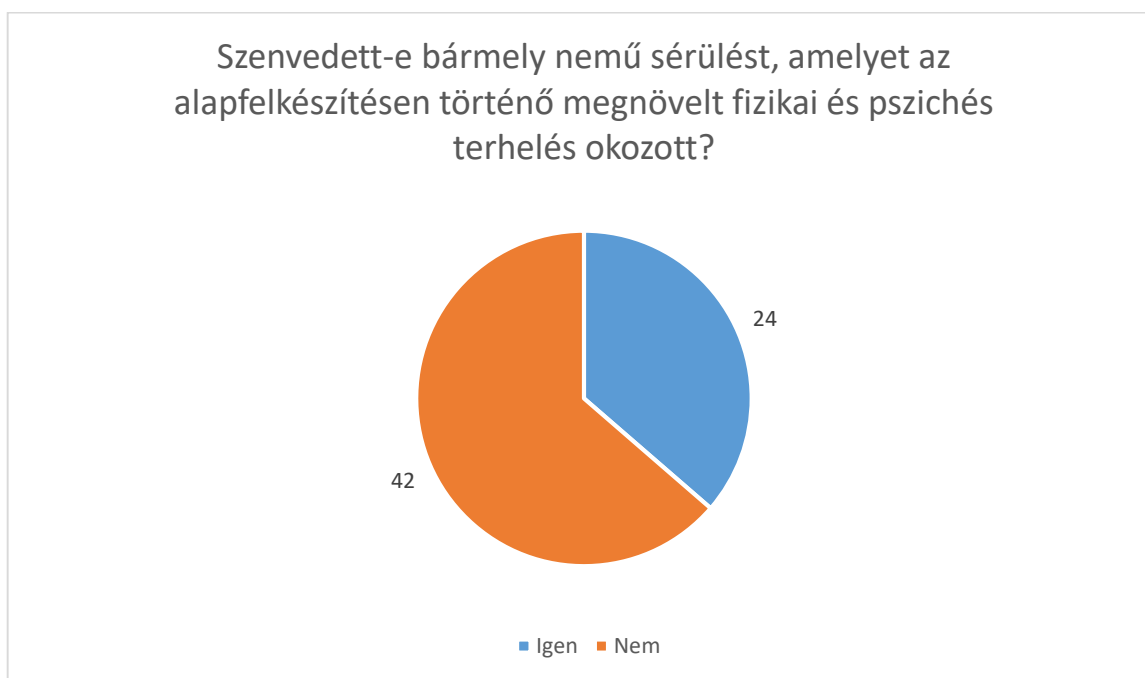

9. ábra: Az elsős hallgatók gondolatai családjuk, barátaik egészségének kockáztatásáról (Forrás: saját szerkesztés)

A fent látható diagram alapján elmondható, hogy az összes, 66 fő kitöltő közül 54 nem gondolkodott el, nem okozott lelki megpróbáltatást az a tény, miszerint egy ekkora közösségben bármikor elkaphatja, és jó eséllyel haza is viheti a vírust szeretteinek. 12 személyre viszont ennek tudata igenis befolyással volt. Ők elgondolkodtak rajta, hogy vajon megéri-e ez a képzés

saját maguk és családjuk, barátaik egészségének kockáztatását, amely egy plusz negatív lélektani faktorként volt jelen a képzésük alatt.

Az előbb taglaltak során megismerhettük az elsős hallgatók állapota, és az alapfelkészítésen tapasztalt terhelés mértékének kapcsolatát, azonban azt nem tudtuk meg, milyen negatív hatásai lettek a gyakorlatban ezeknek az esetleges aránytalanságoknak. Ennek pontosabb mérésére hoztam létre kérdőívet azon kérdését, melyben kíváncsi voltam az elsősök válaszára, hogy vajon szenvedtek-e bármilyen nemű sérülést, melyet az alapfelkészítésen megnövelt pszichológiai és fizikai terhelés okozott. A válaszok a következőképpen alakultak:

10. ábra: Az alapfelkészítés "intenzív" szakasza során keletkezett sérülések a megnövelt fizikai és pszichés terhelés miatt
(Forrás: saját szerkesztés)

A diagram nagyon hasonlóan alakul az imént említett, előző kérdéskörhöz. Összesen 42 személy nyilatkozta azt, miszerint semmilyen nemű sérülést nem szenvedett a megnövelt pszichés és fizikai terhelés miatt. 24 hallgató azonban már nem volt ennyire felkészült vagy szerencsés. Összehasonlítva az egyik korábbi diagram utolsó elemzett pontjával, az adatok arra engednek következtetni, hogy a 28 főből, akik a bevett felvételi eljárások hiánya okán nem tudták, mire számítsanak, így különböző mértékben ugyan, de nagyobb terhelést kaptak a vártnál, csak 4 személy volt, akik nem szenvedtek bármilyen nemű sérülést az alapfelkészítés „intenzív” szakasza folyamán.

Kérdőívemben arra kértem a résztvevőket, hogy az újonnan bevezetett, általam konkrétan megnevezett szabályozások és korlátozások képzésükre gyakorolt hatásának

felmérése után fejtsék ki, pontosan miért is a választott témakör volt számukra az, ami a legnagyobb kihívással járt. Kérdésemre összesen 52 válasz érkezett, melyekből néhányat itt kívánok ismertetni. Az egyik elsős hallgató például ezt írta a témához kapcsolt válaszában: „A *maszkviselés*, illetve a *védőtávolság betartása*, hiszen úgy gondolom, hogy a társaimmal mégjobban el voltunk „szeparálva” egymástól, így sokkal *katonásabbra* sikerült az alapfelkészítés. A maszkviselés sokszor fullasztó volt, nehéz volt nem bealudni egy-egy órán, normálisan koncentrálni. Én karanténba is kerültem társaimmal együtt, azon a héten, (2.) amikor hazamehettünk volna a családjához. Lelkileg biztosan nagyon jót tett volna, s reménykedtünk is, hogy lehetséges, csak a teszt eredménye 11 nap után sem jött meg, tehát a 3. héten nem is tudtunk részt venni. Lemaradtunk lőképzésből is, fizikai teherbírást tekintve azért *vissza is fejlődöttünk*, mert ugyan edzettünk a szobában, de nem olyan intenzitással, mint a kiképzésen. *Lelkileg sem volt egy könnyű folyamat*, mert nagyon szívesen csináltuk volna azt, mint a többiek, nem volt jó móka egész nap a szobában lenni.”

A hallgató nagyon jól ismerteti egy elsős szemszögét az alapfelkészítés során, amikor a koronavírus-járvány miatt bevezetett korlátozásokat, szabályozásokat taglaljuk. Beszél például a védőtávolság okán kialakult „katonásabbságról”, megnövelt szigorrról, valamint a maszkviselés folytán lecsökkent oxigénhiány negatív hatásairól is. Karanténba zártsága miatt ő sem utazhatott haza családjához, barátaihoz, ami szintén egy erős lelki megpróbáltatásként érte. Ezen kívül kifejti azt is, hogy nem csak a társaitól való lemaradás és távolság ténye volt megterhelő, hanem a fizikai visszafejlődés is. Mint ahogy azt a testnevelőtanárok is elmondták, az alapfelkészítés kezdetén azonnal megindítják a hallgatók fejlesztését, ami a 2. hétre már jól látható szokott lenni a teljesítményükön. Sajnos sokaknak, mint ahogyan a választ adó elsősnek is, ez a folyamat megszakadt, a különböző okokból történő elkülönítés miatt.

Egy másik választ adó hallgató is nagyon hasonlóan fogalmazta meg azt a szabályozást, ami a leginkább megnehezítette képzésének menetét. „A legnehezebb az volt, hogy a legtöbb helyen *maszkot kellett végig viselni*, ami nagyban *megnehezítette a koncentrációt*, az éberséget és az amúgy is feszes tempóban még erre a plusz dologra is oda kellett figyelni. Valamint a tantermekben való *védőtávolság megtartása* miatt nehezebb volt, hogy segítsük egymást, ha valaki esetleg lemaradt.” A lemaradás pedig sajnos nagyon jellemző volt a 2020-as alapfelkészítés folyamán, hiszen az amúgy is fáradt hallgatók a friss levegő hiánya mellett többször elbóbiskoltak, de figyelni biztos nem tudtak kellőképpen. Az ilyen elsősöknek nagyon jól jöhetett volna padtársuk segítsége, de a védőtávolság betartása miatt erre sem volt lehetőség.

Az 52 válaszoló közül legtöbben a maszkviselés miatt kialakult problémákra térnek ki, melyet a következő kettő frissen felvételt nyert jelölt válasza jól jellemez. „*Maszkviselés a tantermi órákon, mivel az amúgy fárasztó fizikai feladatok után az oxigén hiánya a fedett térben, és a maszk korlátozó hatása együttesen nehéz koncentrációt eredményeztek, az oktatók rugalmassága ellenére is.*” A másik hallgató így ír a témáról: „Számomra a legmegterhelőbb kihívás a korlátozásokból adódóan a *maszkviselés* volt. Nagyon nehéz volt kibírni a meleg, fűledt tantermekben órákon keresztül figyelni és bármilyen tananyagot megtanulni. És később, mikor már fáradtabbak, kimerültebbek voltunk, az ébren maradás is nehezebben ment a maszkokban.”

A kérdésre választ adó személyek tehát legtöbb esetben a maszkviselés és a védőtávolság miatt kialakult kihívásokra hívták fel a figyelmet. Azonban volt egy harmadik témakör is a válaszok között, amely a kötelező karantén volt. Az ezt megfogalmazó hallgatók következőképpen vélekednek erről a szabályozásról: „A szobatárs általi *karanténszituáció* nehezített az alapfelkészítés elméleti részének elsajátításában.” A mondat olvasása után meglepettséget éreztem, hiszen úgy gondoltam, hogy a kollégiumi szobában történő elkülönítés nem hátráltatja az elméleti anyag megtanulását, csak a gyakorlatit. Viszont a válasz szembe megy ezzel a megállapításommal, úgy látszik volt, akinek így az írott anyag elsajátítása is nehezebbre esett, melyet jómagam a motiváció hiányára vezetek vissza vagy esetleg lehet arra is gondolni, hogy a tanulási technikái nem megfelelőek. A következő és egyben utolsó válaszadó egy nagyon érdekes témára hívja fel a figyelmet: „Legnagyobb korlátozás *a karantén volt*, mivel nem vettem részt a kiképzés nagy részében. (azonban *nagymértékben könnyítette a kiképzés "túlélését"* számomra, mivel könnyebb volt a karanténban lenni, mint a kiképzésen)” A hallgató az alapfelkészítés könnyebb végrehajtásának pozitívumát emeli ki a karantén tartóssága miatt. Biztos vagyok benne, hogy nem csak ő vélekedik így, hiszen a „kiképzés” elsős szemszögből legtöbb esetben nem egy jó élmény, az csak később, annak abszolválása után szépül meg.

8.2. HIVATÁSOS ÉS HALLGATÓI KIKÉPZŐK AZ ALAPFELKÉSZÍTÉS ALATT

A járvány és az abból adódó szabályozások, korlátozások nem csupán a rendészeti utánpótlásra, hanem az őket felkészítő egyetemi dolgozókra, felsőbb éves hallgatókra is nagy hatást gyakoroltak. Ilyenek például a hivatásos kiképzők is, akik nagyon aktívan részt vesznek az alapfelkészítések lebonyolításában. Egyik interjúalanyom pontosan ilyen beosztást töltött be a 2020-as képzés során is, így az ő gondolatai jól összefoglalják a hivatásos kiképzők szemszögét. Kíváncsi voltam, hogy melyek voltak azok a szabályozások és korlátozások, amelyek számára a legtöbb megpróbáltatással jártak az alapfelkészítés folyamán. A kiképző válasza a következő volt: „Én személy szerint nem voltam ott az állománnyal a nap 24 órájában, mint maguk, így nem is láthattam bele annyira abba, miként hatnak az új korlátozások és szabályozások a mindennapos munkavégzésre. Láttam a *maszkviselést*, láttam a *távolságtartást* és a *rendszeres lázmérést* is, de ezek betartatásával szerencsére nem nekem kellett foglalkozni. Az én szemszögemből a dolgunk *a felvételi eljárás hiánya nehezítette meg*. Nem lettek megszűrve, így minden, az *ilyen munkára nem alkalmas személy is felvételt nyerhetett*. Valamint még akkor voltak problémák, amikor *a fertőzés elkezdett terjedni közöttük*. Itt nem feltétlenül a koronavírusra gondolok, de sajnos ebben az időszakban *minden annak volt titulálva*, még az is, ha valaki egy kicsit köhögött, vagy magasabb volt a testhőmérséklete az átlagosnál. Ezek a hallgatók *egy jó időre kiestek a képzésből*, lemaradtak a tananyaggal, és a mi feladatunk volt a karantén lejárta vagy a pozitív teszt kézhez vétele után felzárkóztatni őket. Ez rendkívül *le tudta lassítani az eredményes munkavégzésünket*. Sok mindent át kellett értékelnem magamban. Én olyan ember vagyok, aki azt vallja, háborúban nincs vasárnap. Aki sajnálatos módon megbetegedett, lemaradt több nap vagy akár hét képzési idejéről is, annak köszönjük szépen az eddigi munkáját, viszontlátásra. A sérültekről ugyanez a véleményem. Megsérült, pihentetésre szorul több napig vagy hétig, lelkes volt, szerette volna csinálni, de sajnos nem tudja. Nem pátyolgatjuk, tőle is el kell búcsúznunk. Lehet, hogy ez nagyon arrogáns gondolkodásmódnak tűnik, de az élet is így működik. Később sem fogom tudni azt mondani nekik, hogy most vasárnap van, úgyhogy nyugalom, nem lőnek le. Nem azt kellene szem előtt tartani, hogy minél több hallgató bent maradjon, hanem, hogy aki megsérült, lebetegedett, az ne maradjon ki legalább abból a minimális képzésből, ami számukra meg van határozva. Éppen azért, mert *ez később vissza fog ütni*. Lehet, hogy negyedévben fog rájönni, ő ebből nem kér.”

A hivatásos kiképző sokkal inkább a bevett felvételi eljárások hiányára és a karanténba került vagy megsérült hallgatókra hegyezi ki a probléma forrását, mintsem a járvány egyéb

szabályozásaira, korlátozásaira, mellyel inkább a hallgatói kiképzők szembesültek. A hivatásos és hallgatói kiképzőknek, oktatóknak mindig el kell hinni, ha valaki betegség, sérülés tüneteit produkálja, hiszen nem az ő feladatuk kideríteni ennek igazságtartalmát. A 2020-as alapfelkészítésen fokozottabban oda kellett figyelni a koronavírus-járvány miatt keletkezhettek fizikai panaszokra, hiszen még csak azt sem tudhattuk pontosan, milyen tünetekben nyilvánul meg a betegség. Korábbi tapasztalataim szerint a 2020-as évet megelőző „kiképzések” egyik sarkalatos problémája a betegség, sérülés színlelése volt. Ezt régen könnyebb volt kiszűrni, hiszen egy idő után feltűnő volt ki az, aki kissé túlságosan is sokat betegeskedik. Ezt az ún. színlelést a hallgatók azért csinálják, hogy az általuk nehéznek tartott alapfelkészítés idejéből minél többet a kollégiumi szobájukban pihenhessenek. 2020-ban úgy gondolom, hogy a vírus pedig „melegágyat” adott ennek a jelenségnek, hiszen, mint említésre is került, mindenkinek el kellett hinnünk a tünetek fennállását, sőt, 14 napra még el is kellett különítenünk.

Véleményemet osztotta a megkérdezett hivatásos kiképző is, aki azzal kapcsolatban, hogy vajon hogyan viszonyultak az elsősök a pandémia miatt megjelent szabályozásokhoz, korlátozásokhoz, a következőt kívánta megfogalmazni: „Nagyon sok olyan elsős hallgató volt, aki rájött, hogy beteg. Én azt gondolom, hogy *a betegséget mindig el kell hinni*. De nem azért kell kitalálnom, hogy rosszul érzem magam, hányingerem van, mert éppen egy olyan tanóra vagy foglalkozás következik, amiben nem szeretnék részt venni. Ha ez egyszer előfordul, én azt mondanám neki, rendben, a következő ilyennél elköszönünk. Eljön a második alkalom, és ténylegesen elengedném a kezét. Nem pedig a bevett gyakorlat alapján, amely során ezek az alkalmak akár öt egymást követőre is felkúsznak. Ha az előbb említett módon viszonyulnánk a helyzethez, senki nem merné eljátszani a betegséget. Sajnos ez is egy emberi gyengeség. Mindig csak a kikapukat keressük, hogy hogyan tudjuk átlébecolni a megpróbáltatásokat. Ezek az emberek akarva-akaratlanul kitűnnek a többiek közül. Látszik, ha valaki csak megúszeni akarja az egész képzést. Legyen az akár a munkája, hozzáállása vagy viselkedése. A 2020-as alapfelkészítés ennek pedig *melegágyat biztosított*. Sokkal könnyebben hittük el valakiról a betegséget, valamint kezdeni sem tudtunk vele mást, minthogy karanténba helyezjük, és pihenni hagyjuk. Ezen kívül, a többi elsős hallgató szerintem *jól viszonyult az új szabályozásokhoz*. Jó évfolyamparancsnokot és kiképzőket kaptak, ami nagyban meghatározta a fejlődésüket. *Tanulni akartak, ezért tanítva is lettek*. Amiket ezen az 5 hetes képzésen megszereztek, az már az övéjük, senki sem veheti el tőlük. Vannak köztük, akik a mai napig keresik a társaságom, járnak az edzéseimre, lelkesek, és akarják, annak ellenére is, hogy sokszor

úgy érzik magukat, meg vannak bélyegezve. Néhányan lenézik őket, amiért nem volt fizikális és pszichés szűrésük sem. Viszont én azt gondolom, hogy a nagy részük, aki bent maradt, ők igazán odatették magukat, és még *a pandémia ellenére is megmutatták, hogy itt a helyük.* Viszont itt újra meg szeretném említeni, hogy azért is lett volna szükség az alkalmassági vizsgálatokra, hisz akkor a tőlünk távozó vagy az alapfelkészítést ellébecoló emberek száma is kevesebb lett volna. Ezáltal bejuthattak volna olyan emberek, akiknek lehet, kevesebb felvételi pontjuk van, de ennek ellenére jó rendőr válhatna belőlük.”

Érdekes összevetni a hivatásos kiképző meglátásait a 2020-ban hallgatói kiképzőként tevékenykedő felsőbb évesekével. Ők egy teljesen más szemszögből látták a képzés menetét, hiszen feladataik több módon is eltérőek voltak a hivatásosokétól. Herendi Krisztiántól, aki 2020-ban a közlekedésrendészeti szakirány szakaszpárancsnokaként tevékenykedett, kérdésekre, miszerint melyek voltak számára azok a korlátozások és szabályozások, amelyek a legjobban megnehezítették a mindennapos munkavégzését, a következőt felelte: „A legnagyobb problémát és nehézséget talán egy kissé téves meghatározás jelentette, mely a *lázméréseknél* volt észlelhető. Ezt úgy értem, hogy jobban is definiálható lett volna a *láz* fogalma számunkra. Sok esetben *túlzottan is elővigyázatosak voltunk*, mivel a megnövelt fizikai terhelés is emeli a testhőmérsékletet, mely nem egyenlő *láz* fennállásával.” Krisztián már sokkal inkább a vírus miatt, a képzés során bevezetett szabályozásokra, korlátozásokra helyezi a hangsúlyt. A hallgatói kiképzők feladata volt minden ilyen jellegű, új szabály betartatása, amely elméletben sokkal inkább működött, mint a gyakorlatban. Voltak azonban más változások is a 2020-as alapfelkészítésen, amelyek szintén naponta kihívás elé állították a hallgatói kiképzőket. Ennek konkrét megnyilvánulását egyikük így részletezi: „Szerintem mindkét fél, az elsősök, és a kiképzők munkáját is megnehezítette. Mint korábban már említettem, azokat a személyeket, akiknél felmerült a *láz* vagy bármely más tünet fennállása, el kellett különíteni, és a saját kollégiumi szobájukban töltötték az izolációjukat. Ez a kiképzőknek nyilvánvalóan *plusz feladatokkal járt*, hiszen meg kellett oldani a napi háromszori étkeztetésüket, mely számukra járandóság. Ezen kívül a *képzésük sem állhatott meg*, így hatástalanított fegyvereket adtunk be nekik, amivel kárt ugyan nem tudnak okozni, de az alapvető állásokat, fogásokat, tűzkésszé tételt és célzást tudták gyakorolni. Az ezekhez szükséges oktatóvideókat interneten keresztül juttattuk el nekik. Illetve figyelni kellett arra is, hogy a *felmerülő igényeik*, mint például a bevásárlás ki legyen elégítve, melyet szintén a kiképzőknek kellett végezni. Végül pedig az ezzel járó *adminisztratív feladatok*, amik ugyancsak a mi vállunkra nehezedtek.” A válaszból tiszta képet kaphatunk a hallgatói kiképzők szemszögéről, az elsősök karanténba zárásának

vonatkozásában. Míg a frissen felvett jelöltek korábban már elmondták, milyen sok, főként lélektani akadály elé állította őket az elszigetelés időszaka, addig a kiképzők számára ez sokkal inkább plusz feladatot, logisztikát, munkát igényelt.

Mint ahogyan azt a hivatásos kiképzőnél is tettem, Krisztiánt is megkérdeztem arról, hogy szerintem hogyan viszonyultak az elsősök a sok új, betartandó szabályozáshoz és korlátozáshoz. Válasza a következő volt: „Úgy láttam, hogy mivel egy új közegbe csöppentek, *ösztönös módon be akartak illeszkedni*, meg akartak felelni mindenkinek. Ebből kifolyólag *pozitívan álltak hozzá*, és minden tőlük telhetőt megtettek, hogy maradéktalanul betartsák a szabályozásokat. Akadtak természetesen hibák, botlások, de úgy gondolom, hogy ezeket is inkább a feledékenység szülte, mintsem a nem akarásuk.” Ő már sokkal fényesebben látja a helyzetet, mint ahogyan azt a hivatásos előzőekben kifejtette. Nem tér ki a „színlelésre”, mely érthető, hiszen a koronavírus-járvány miatt mindenkinek el kellett hinnünk, hogy beteg, a bizalmatlankodásnak pedig nem volt helye, a vírus jellemzőinek túlzott ismeretlensége és veszélyessége miatt.

Saját, hallgatói kiképzői mivoltomból fakadó véleményem, tapasztalataim sokkal inkább a hivatásos kiképzőére hasonlítanak. Mint már említettem, a 2020-as alapfelkészítés „intenzív” szakaszán én nyertem el az újonnan induló, eddig nem látott szakirány, a kiberyomozó szakasz szakaszparancsnokának beosztását. A képzés kezdetekor összesen 8 főt számláltunk, mely a „kiképzés” végére 6 főre csökkent. A 8 hallgatóból 4 személy volt, akivel rendszeresen kellett látogatnom karunk pszichológusát, különböző okokból kifolyólag. Az első, talán legelhanyagolhatóbb eset az volt, mikor a hallgató minden, akár nagyon alacsony állóképességet igénylő feladat közben lemaradt társaitól, sírásban tört ki és kiszáradásra panaszkodott, okát viszont nem tudta megmondani. Ennek az esetnek a rendszeres fennállása folytán kísértem el őt a Kar pszichológusához, aki patológiás elváltozást nem vélt felfedezni, így folytathatta a képzést, mely során folyamatos figyelem alatt volt tartva, valamint megkapta tőlünk azt a plusz motivációt, amelyre szüksége volt, hogy felzárkózhasson társaihoz.

A második ilyen hallgató esete már kissé nehezebbnek bizonyult. Először csak visszabeszéléssel, zárt alakzatban való mozgolódással kezdődött, melyben generációs sajátosságai miatt semmi különleges sincs. Ami aggodalomra adott okot, hogy a fegyelme nem fejlődött, mint társainak, sőt egyre kirívóbb magatartást tanúsított. A probléma akkor mutatkozott meg igazán, amikor egyik este, a 22 órás takarodó után két hallgatói kiképző talált rá a kollégium alakulótére felett húzódó függőfolyosón, melynek vaskorlátjait rángatva, a hallgató könnyek között, idegesen magában beszélt mások megveréséről. A kiképzők ugyan

oda mentek segíteni és megnyugtatni, de a beszélgetés elején velük szemben is agresszív verbális magatartást tanúsított, komolyabb negatív kimenetele azonban nem lett a dolognak. A hallgatót ezután rendszeres pszichológusi támogatást kapott. A folyamatos szakember általi segítség, valamint a hallgatói kiképzők megértő, törődő bánásmódja eredményeképp az érintett hallgató eredményesen tudta abszolválni az 5 hetes időszakot.

A harmadik hallgató csakúgy, mint az elsőként említett, folyton lemaradt társaitól a rövid vagy hosszabb kocogások során, sírásban tört ki, kiszáradásra panaszkodott. Azonban néhány motiváló, mélyebb hallgatói kiképzőkkel történő beszélgetés után ebben fejlődést mutatott, így egyelőre nem éreztük szükségét a szakember igénybevételének. A probléma akkor tetőzött, amikor közvetlenül az éles maroklőfegyver lövészet előtt az érintett hallgató, a lövészetvezető kérdésére, miszerint hogy érzi magát közölte, hogy mentálisan instabilnak érzi magát. Ennél több nem is kellett, nem vehetett részt semelyik éles lövészetben sem, hiszen túl nagy kockázatot jelentett volna önmagára és társaira egyaránt, az oktatóknak felelősséget nem lehetett vállalni érte. A pszichológussal történő beszélgetés után az Országos Rendőrfőkapitányság szakembereihez lett küldve, akik ott is meghallgatták, a vizsgálaton első- és másodfokon egyaránt nem alkalmas minősítést szerzett, így el kellett hagynia a képzést.

Az általam taglalt utolsó hallgató esete kissé eltér a többitől. Ezt éreztük magasan a legveszélyesebbnek, melyet a hivatásos kiképző egyik kérdésemre adott válaszában már említett is. A jelölt lassabban tanult társainál, főleg az alaki mozdulatok elsajátítása esett nehezebbre. Elméletben azonban kiemelkedő volt, nagyon szorgalmasan tanult, a feltett kérdésekre majdnem mindig helyesen válaszolt. Egy alkalommal az Oktatási Épületből vonultunk át velük a kollégiumba, át kellett öltözniük testnevelés ruházatba, mert ilyen órájuk következett. A hallgatónak a vonulás során újra problémái akadtak az alaki fogásokkal, esetünkben a lépéstartást nem tudta felvenni ritmusra a többiekkel. Miután átértünk, és fel lettek küldve átöltözni, az érintett jelölt nem jelent meg a testnevelés óra előtti sorakozón, így megkérdeztem szobatársait, mit tudnak róla. Elmondták, hogy a mosdóba zárkózott, társai kérésére nem válaszolt és ki sem jött onnan. Több nem is kellett, azonnal felrohantam a körletébe, ahol többszörös kopogtatás és kérlelés után kinyitotta a mosdóajtót, és zokogva kijött onnan. Ezt követően rádión keresztül értesítettem a hallgatói és hivatásos kiképzőket az esetről, akik nyomban megjelentek a helyszínen. Kérdésünkre elmondta, miszerint nem érzi úgy, hogy valaha is fel tudna zárkózni az évfolyamhoz a gyakorlati foglalkozások vonatkozásában, valamint arra is fény derült, hogy főként szülői nyomásra jelentkezett egyetemünkre. A hosszas beszélgetés eredményeképp a hallgató a képzés elhagyása mellett döntött.

Az esetek fokozatosan nyitották fel a szemünket arra vonatkozóan, hogy a 2020-ban beérkezett állomány – a koronavírus rendészeti felsőoktatásra gyakorolt hatásai miatt – mennyire más, mint az eddigiek, mennyivel különbözőbb, különlegesen bánásmódot, odafigyelést igényel.

8.3. AZ OKTATÓK TAPASZTALATAI AZ ALAPFELKÉSZÍTÉS SORÁN

A fentiek alapján megismerhettük, hogyan élték meg az elsős, próbaidős tisztjelöltek, valamint a hallgatói és hivatásos kiképzők a 2020-as alapfelkészítést. Ám nem csak ők voltak azok, akikre a pandémiás időszak, valamint annak korlátozásai, szabályozásai hatást gyakoroltak. Az oktatók egyaránt elengedhetetlen szerepet játszanak a képzés eredményes lebonyolításában, így az alábbiakban megtudhatjuk, pontosan milyen változásokat kellett eszközölniük, milyen negatív és pozitív irányultságú tapasztalatokat szereztek, az ebben az évben megrendezett „kiképzés” folyamán.

Mint ahogy már említésre is került, az elméleti tananyagot oktató tanárookra nem volt akkora hatással a vírus megjelenése, hiszen az előadások, szemináriumok egyszerűen megtarthatók voltak, feltételük csupán a folyamatos maszkviselés és a védőtávolság megtartása volt. Ezzel szemben viszont ott vannak a gyakorlati foglalkozásokért felelős oktatók, ilyenek például a testnevelőtanárok. Az általuk adott képzés teljességgel gyakorlatorientált, az önvédelmi ismeretekhez a fizikai kontaktus létesítése pedig elengedhetetlen. Jogosan merülhet fel a kérdés, miszerint akkor vajon hogyan tudtak egy eredményes, hatékony képzést összehozni a vírushelyzet alatt, ha ez egyáltalán sikerült. A Testnevelési és Küzdősportok Tanszék vezetője korábbi tartalomponthoz már taglalta a helyzettel kapcsolatos előzetes meglátásait, valamint az alkalmassági vizsgálatok megváltoztatásának okát. Ezzel kapcsolatban most megkérdeztem tőle, beigazolódtak-e a predikciói, amikor a 2020-as alapfelkészítés kezdetét vette, és megismerkedtek a beérkezett állománnyal. Válaszát így fogalmazta meg: „Nekem, és a tanszék munkatársainak is sokéves tapasztalata van már. Ez alapján már az elején látjuk, milyenek azok a hallgatók, akik bekerültek hozzánk. A 2020-ban tanulmányait megkezdő társaság *nagyon heterogén volt*. Voltak gyengébbek és jobb képességűek is, de összességében azt láttam, hogy *motiváltak voltak, csinálni akarták*. Akinek nem feltétlen voltak meg a szükséges képességei, ő is odatette magát és próbálkozott. Sajnos a csinálni akarás, viszont nem minden esetben elég hatékony. Egy időzített bombához tudnám hasonlítani a jelenlegi elsős évfolyamot. Amikor robban a

bomba, azaz eljön az éles alkalmassági vizsgálat felmérése a testnevelő tanárok által, ki tudja, hogy sikerül teljesíteniük azt. Valamint, a járványhelyzet miatt az alapfelkészítés után nem is volt egy teljes évük jelenléti oktatásban, így nem is láthattuk, ki az, aki kétséges, mire is képesek valójában. *Nem tudjuk mi lesz a vége*, de még többet foglalkozunk velük, személyre szabottan. Fontos viszont, hogy ez csak azzal szemben működik, aki egészséges és teljesíteni tudja a követelményeket.” A tanszékvezető tapasztalatai szerint a frissen beérkező állomány motivált volt, csinálni akarta, azonban ez nem minden esetben sikerülhetett, hiszen sajnos több olyan hallgató is bekerült, akik a bevett alkalmassági vizsgálatok során nem alkalmas minősítést szereztek volna, így a képzésen tapasztalt terhelés túl nagy megpróbáltatásnak bizonyult számukra.

A beérkezett állomány megismerése után tisztán kivehető volt, hogy az eddig bevett és alkalmazott képzési módok ebben az évben nem használhatók, sokrétű változtatást igényelnek. Ezekre a konkrét változtatásokra voltam kíváncsi, amikor a szóban forgó tanszék egy másik munkatársával beszélgettem. Válasza a következő volt: „A feladatunk itt a Testnevelési és Küzdősportok Tanszéken kettős. Egyrészt, a fizikai állapot fejlesztése, másrészt pedig küzdősportos technikák oktatása. Az, hogy utóbbi teljesen kiesett a járványügyi helyzetre való tekintettel, például a kontaktus tilalma miatt nem lehetett judo jellegű technikákat oktatni az eséseken és tompításokon kívül, *teljességgel lebutította az egész képzést*. Nagyon *szerencsétlen helyzetnek* tartom, hogy úgy ment végig egy egész évfolyam, hogy az alap judo sportági ismeretek kimaradtak nekik. Ezen kívül nehézséget jelentett még, hogy úszni sem tudtunk elmenni velük. Az arénában lévő termeket csak létszámkorláttal tudtuk használni, így főként a szabadban kellett tevékenykednünk. Viszont a nyári tűző napsütés és meleg csakugyan nem könnyítette meg a dolgunkat. Az imént felsorolt hátrányok miatt *sokkal kevesebb terhelés fért bele az órák kereteibe*.” Mint olvasható, nagyon sok fontos elem kimaradt a képzésből, mindez a pandémia hatásainak köszönhetően. A megtartható részek folyamán is megpróbáltatások elé kellett állniuk, hiszen a termek csak létszámkorlátozással voltak igénybe vehetők, azonban az évfolyam nagy, és az oktatók alacsony létszáma által egyben kellett tartaniuk őket, a szabadban tapasztalt meleg idő viszont növelte a sérülések, rosszullétek kockázatát és számát is.

A tanszékvezetőt szintén megkérdeztem, kellett-e változtatni a foglalkozások menetén, a terhelés fokán, a vírushelyzetből adódó korlátozások és az alkalmassági vizsgálatok elmaradása miatt. Válasza így hangzott: „Igen, *nagymértékben* kellett. Alapvetően már a járványügyi szabályok miatt is. Kisebb csoportokban kellett dolgozni, minden alkalommal,

minden testnevelőtanárra szükség volt, figyelni kellett a távolságtartásra, valamint sok társas gyakorlat kimaradt a képzésből. A másik ok, a társaság heterogenitása volt. Aki nem volt alkalmas fizikai állapotban, nagyon oda kellett figyelni rá, hogy ne sérüljön meg. Sokkal *differentiáltabban kellett őket fejleszteniünk*. Volt, akinél működött, de vannak hiányosságok, amiket nem lehet kellőképpen pótolni. Mint említettem, ez egy *időzített bomba*. Ha egyszer végre végigmegy egy félév jelenléti oktatásban, akkor derül ki, hogyan is sikerült a fejlesztésük, amit nem tudtunk teljes értékben végezni, rendesen megmérni.” A tanszékvezető válasza nagyon hasonlít a másik oktató korábban kifejtett meglátásához, az előbbi válaszban azonban hozzáadódik még a képzés differenciálása. A testnevelési oktatók jól látták, kik azok a jelöltek, akik nem érik el a képzés fizikai követelményeinek minimumát. Ezáltal őket külön, több odafigyeléssel és alacsonyabb elvárásokkal próbálták fejleszteni, főként a sérülés elkerülése végett. Ez az elkülönítés azonban nem minden esetben volt lehetséges, a már említett létszámi aránytalanságok és az alapfelkészítés intenzivitása, feszített tempója miatt. Ilyenkor a jobb, megfelelő fizikummal rendelkező hallgatók hátrányba kerültek, mivel a terhelést sokkal inkább a gyenge teljesítményű jelöltek szintje felé kellett differenciálni.

Azt, hogy ez az említett differenciálás pontosan miben és hogyan nyilvánult meg, nagyon jól részletezi az a válasz, amelyet a tanszékvezető a következő kérdésemre adott. Arra voltam kíváncsi, hogy milyen gyakorisággal fordultak elő sérülések a 2020-as alapfelkészítés „intenzív” szakaszán, valamint ez hogyan viszonyul a korábbi években tapasztaltakhoz. „Talán *nem volt gyakoribb*, mint az előző években, de ez csak annak köszönhető, hogy mindent nagyon *lelassítottunk*. Körültekintőbbek voltunk, a terhelést sokkal lassabban húztuk fel. Ebből adódóan *nem is tudtunk eljutni a megfelelő szintre*, amire eddig igen. Nem voltak egyformán terhelhetők, és nem volt egy alapszint, amiből kiindulhattunk volna. Ezért sokkal többet foglalkoztunk az *alapozással*. Sokat nyújtottunk, próbáltuk kialakítani a megfelelő izomegyensúlyt. Nem az állóképességet fejlesztettük elsősorban, hanem inkább a *lemaradásokat próbáltuk kompenzálni*. A törzset, a csípőt, a combokat erősítettük. Szóval ez az oka annak, hogy nem volt annyi sérülés, de nem is jutottunk odáig, ameddig kellett volna. A 2020-as alapfelkészítésen történő testnevelés órákat inkább *rehabilitációnak, prevenciónak* nevezném, mint rendes felkészítésnek.” Az oktatók felkészültsége és jó problémamegoldó képessége lehetővé tette, hogy ne forduljanak elő gyakrabban sérülések, mint az előző évek alapfelkészítésein. Azonban ez a minőség rovására is ment, mint az olvasható. Sokkal inkább megelőző jellegű képzést kellett folytatniuk, mint tényleges fizikai fejlesztést.

A Testnevelési és Küzdősportok Tanszékének vezetője látja át talán leginkább az alkalmassági vizsgálatok eredményeinek alakulását, így következő kérdésemet csak hozzá tettem fel. Kíváncsiságom arra terjedt ki, hogy miután elindult a 2020-as alapfelkészítés, és a tanárok felmérték az eddig szokásosnak mondható, a fizikai felvételi eljáráson is megjelenő gyakorlatokat, miként teljesítettek ezen a hallgatók. „Voltak, akik egész jól teljesítettek, de nem néztük meg az alkalmas és nem alkalmas minősítések arányát, egyszerűen az miatt, mert *nem mertük*. Körülbelül *a hallgatók 40%-a nem tudta volna teljesíteni a felvételi fizikai követelményeit*. Viszont ezzel próbáltunk nem foglalkozni, mert az önbizalmukat akartuk építeni. El kellett hinniük, hogy ők ezt igenis meg tudják csinálni, és akkor hátha jobb eredményt érnek el.” Az általa említett hozzávetőlegesen 40%-os arány az elsősök által kitöltött kérdőívemben fellelhetőket igazolja. Mint ott kiderült, a 66 fős kitöltői gárdából 20-an, azaz annak 30,3%-a szerzett elégtelen érdemjegyet a felmérés során. Mint korábban említettem, az alapfelkészítést teljesítő jelöltek létszáma 92 fő volt, így összesen 26 személy hiányzik a kitöltők közül. Ha őket is bele vesszük, valószínűsíthető, hogy a tanszékvezető által említett körülbelül 40%-os bukási arány egy teljesen reális, ám aggodalomra okot adó szám, ha a rendészeti utánpótlás helyzetét taglaljuk a koronavírus-járvány alatt.

9. A 2020-AS „INTENZÍV” SZAKASZ LEZÁRÁSÁT KÖVETŐEN

A 2020-as rendészeti alapfelkészítés „intenzív” szakaszát szeptember 25-én, az alaki szemlével hivatalosan is lezártuk. Sokan boldogan hagyták maguk mögött ezt az időszakot, ám biztos vagyok benne, hogy akadtak olyanok is, akikben vegyes érzelmek keringtek, hiszen 5 hétig egy felejthetetlen élményt tapasztalhattunk meg mind mi, mind pedig az első éves, frissen felvett hallgatók. Ám felmerül a kérdés, sikerült-e eredményesen zárni a „kiképzést”, elértük-e azokat a célkitűzéseket, amelyeket meghatároztak nekünk, valamint milyen mértékben tudtuk gátolni, megfékezni a koronavírus terjedését kis közösségünkben, a képzés során.

Az alábbi tartalompontokban ugyan azt a metódust követem, mint a kutatás első és középső része során. Első körben az „intenzív” szakaszt sikeresen teljesített hallgatók véleményét, tapasztalatait taglalom az 5 hét vonatkozásában, valamint részben az azt követő időszakában, amely mint említettem, még mindig a rendészeti alapfelkészítés része. Ezután a hallgatói, valamint hivatásos kiképzők meglátásaira térek ki, ugyanezen a téren. Nem teszem ezt másképp a harmadik tartalompontban sem, melyben az oktatók tapasztalataira voltam

kíváncsi, kiegészítve ezt a Belügyminisztériumban dolgozó, pszichológus végzettségű szakember véleményével.

Azonban a kutatás folytatása előtt fontos megemlítenem egy sarkalatos változást, amely az alapfelkészítés „intenzív” szakasza után, de a tisztjelölti vizsga előtt következett be. Az 5 hét leteltével mind az elsős jelöltek, mind a hallgatói kiképzők és oktatók visszatértek normál kerékvágásukba, a tanulmányok jelenléti oktatás keretei között voltak folytathatók. Azonban október közepétől kezdődően hazánkban az új típusú koronavírus-járvány újra fellendülni látszott. A megbetegedések és az elhalálozások száma egyre csak nőtt, kezdetét vette az ún. második hullám. Ebből kifolyólag egyetemünk rektora, Dr. Koltay András 2020. november 9-ei hatállyal kiadta a 48/2020. számú rektori utasítást, melyben 2020. november 10. és 14. között oktatásmentes napokat rendelt el.⁵⁰ Ez az időszak azért volt szükséges, hogy az egyetemi oktatók, vezetők felkészülhessenek az online oktatási munkarendre történő átállásra. Ezt követően, 2020. november 11-én rektori intézkedés formájában jelentette be a járványügyi biztonsági intézkedések szigorítását, mely alapján 2020. november 16-tól a szorgalmi időszak végéig az oktatás Microsoft Teams alkalmazás keretein belül, online kerül folytatásra, valamint a kollégiumokban 2020. november 16. 00 óra 01 perctől visszavonásig az ott tartózkodás nem megengedett.⁵¹

Ez az említett nagymértékű változás pedig az elsős, alapfelkészítésük „intenzív” szakaszát frissen elvégzett hallgatókra volt leginkább negatív hatással. Ennek oka a tisztjelölti vizsga letételének február hónapban való esedékessége volt, mely vizsga két részből áll. Az első ilyen az elmélet, amihez kidolgozandó tételeket kapnak, amiket meg kell tanulniuk. Erre a részre így a járványügyi intézkedések szigorítása nem igazán hathatott ki, az anyagokat otthon is el lehet sajátítani. Más kérdés azonban a vizsga második fele, mely a gyakorlati rész. Itt elengedhetetlenek a jelenléti foglalkozások, hiszen a tételek között szerepel fegyverkezelés, bilincselés, más kényszerítőeszköz alkalmazása, különböző intézkedési technikák, taktikák bemutatása. Ezeket pedig kizárólag a Rendészettudományi Kar területén tudják megtanítani a

⁵⁰ Dr. Koltay András (2020): 48/2020. számú rektori utasítás a 2020/2021. tanév időbeosztásáról szóló 16/2020. számú rektori utasítás módosításáról 1. § 1. bekezdés
<https://dokutar.uni-nke.hu/document/intranet-uni-nke-hu/48-2020.sz.rektori-utasitas-a-2020-2021.-tanev-idobeosztasarol-szolo-16-2020.-szamu-rektori-utasitas-modositasarol.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 08. 24.

⁵¹ Dr. Koltay András (2020): Rektori intézkedés a hallgatói és kollégiumi járványügyi biztonsági intézkedések szigorításáról
<https://digioktatas.uni-nke.hu/2020/11/11/rektori-intezkedesa-hallgatoi-es-kollegiumi-jarvanyugyi-biztonsagi-intezkedesek-szigoritasarol/> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

szakképzett kiképzők, oktatók, amelyről véleményüket, saját meglátásaikat alábbiakban fejtem ki.

9.1. AZ „INTENZÍV” SZAKASZT TELJESÍTETT ELSŐS HALLGATÓK

Kutatásomat azokkal az első éves hallgatókkal folytatom, akik sikeresen elvégezték a 2020-as rendészeti alapfelkészítés első 5 hetét. Ugyanúgy, mint a képzés előtti időszakot vizsgáló tartalompont alatt, kérdőívem első ide tartozó kérdése az volt, miszerint elkapták-e a koronavírus az „intenzív” szakasz alatt.

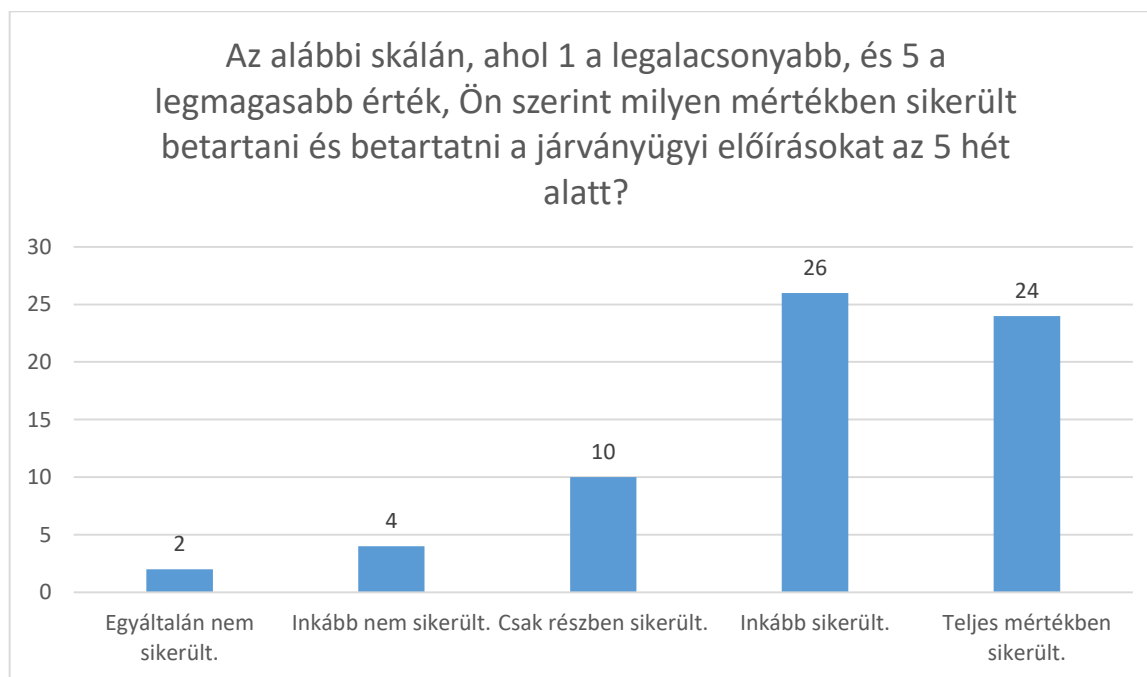

11. ábra: Koronavírus fertőzéssel/tünetek jelentkezésével érintettek a 2020-as alapfelkészítés során (Forrás: saját szerkesztés)

Ahogy az az összesen 66 fő első által kitöltött kérdőív diagramja is mutatja, saját bevallása szerint senki sem kapta el a koronavírus, legalábbis igazoltan. Ezt jómagam is alátudom támasztani, hiszen minden karanténba került személynek elrendeltük a hatóság általi tesztelését, mely minden esetben negatív eredménnyel zárult. Nagyon kisszámú növekedés figyelhető meg a tünetekkel rendelkező egyéneknél. A válaszadók közül az alapfelkészítés 5 hete alatt mindössze 6 személy nyilatkozta azt, miszerint betegség tüneteit vélte felfedezni önmagán. Ehhez képest persze sokkal több hallgató volt, aki elkülönítésre került, de mint említettem, ennek oka az egy kollégiumi szobában való tartózkodás volt. A diagram nagyon pozitív adatokat mutat a képzés eredményességére tekintettel, kirajzolódni látszik, hogy a vírus elleni védekezést sikeresen zártuk, ezt igazolja az első hallgató, Molnár Brigitta véleménye is:

„Olyanról, aki igazoltan elkapta volna, nem tudok. Többen is karanténba kerültek rá utaló tünetek fennállása miatt, és le is tesztelték őket, de legjobb tudomásom szerint *közülük senkinek nem lett pozitív az eredménye.*”

A közölt információk pontosabb ismertetése végett ebben a témában is megkérdeztem Molnár Brigittát, a kibernyomozók szakasziparancsnokát. Kérdésem az volt felé, miszerint mit gondol, hiánytalanul sikerült-e betartanunk és betartatnunk a koronavírus miatt kialakult szabályozásokat, korlátozásokat. Válasza a következő volt: „Szerintem *hiánytalanul* sikerült betartani őket. Ha voltak is hibák, én nem vettem őket észre. *Szervezettséget és profizmust* láttam töleket és a hivatásos kiképzőktől egyaránt.” Érdekes megfigyelni, hogy az elsős hallgató semmilyen hibát nem vélt felfedezni, melynek ténye pozitív, hiszen a célunk is ez volt. Ha akadtak is problémák, a frissen felvett jelöltek ezt nem láthatták, hiszen a szervezetlenség látszata csak még több nehézséget szül, akár félelmet is kelt a hallgatókban. Nyilvánvalóan, mint hallgatói kiképző tudom, hogy az említett profizmus nem mindig mutatkozott meg, ezt későbbiekben kiképző társaim is jól ismertetik. Kérdőívemben felkértem az elsősöket, hogy skálán ismertessék véleményüket arról, milyen mértékben sikerült betartanunk a már említett szabályokat, korlátokat.

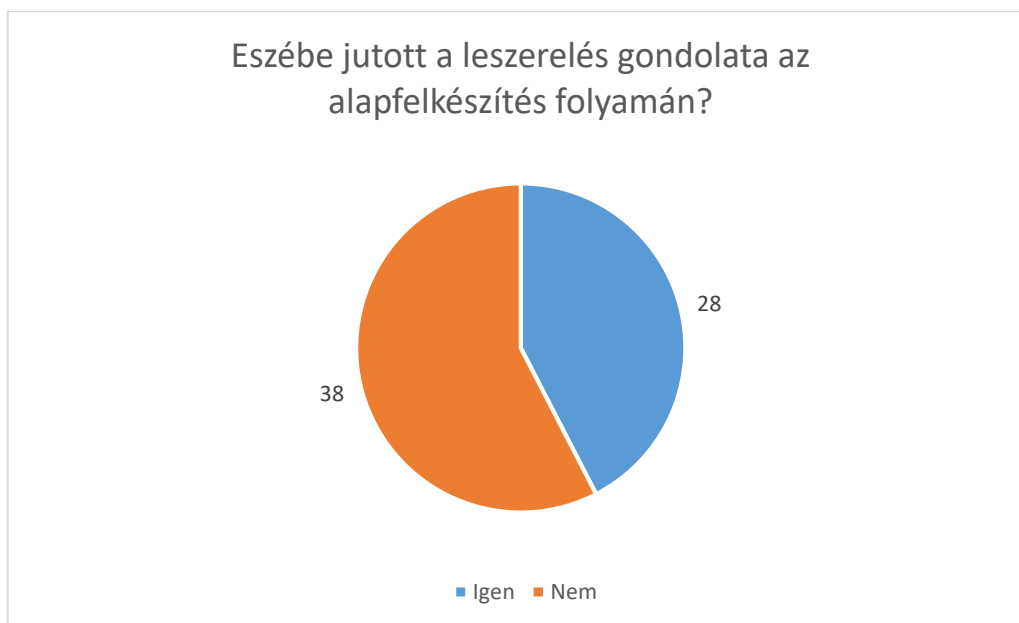
12. ábra: A járványügyi korlátozások, szabályozások betartásának, betartatásának mértéke (Forrás: saját szerkesztés)

A 66 fő kitöltőből mindössze 2 személy nyilatkozta, hogy a korlátozásokat egyáltalán nem sikerült betartanunk. 4 hallgató szerint nem igazán sikerült, 10 fő szerint pedig sikerült ugyan, de több téren akadtak hiányosságok. Azonban 26 jelölt gondolja úgy, hogy inkább, 24

pedig, hogy teljes mértékben sikerült betartatni és betartani az említett tevékenységeket. A diagram adatai pozitív irányba haladnak, a kitöltők nagy része megfelelőnek értékeli a képzésen tapasztaltakat, melyek az elsős hallgató korábbi választát jól igazolják.

Brigitta elé tárt következő kérdésem úgy hangzott, hogy a korlátozások, szabályozások közül melyeknek volt és melyeknek nem volt valós haszna, szerepe a korona vírus elleni védekezés fogatosításában. „A kiképzés alatt *a kézfertőtlenítés sokkal nagyobb hangsúlyt kapott*, mint a mindennapjainkban. Alapesetben biztos nem figyeltem volna oda, hogy minden étkezés előtt és után is kezet mossak. Ez a *megemelt szintű higiénia* egy nagyon fontos részt képezett a vírus elleni védekezésben. Hátráltató korlátozást nem tudok megemlíteni. *Mindegyik hozzá tett, - ha csak egy kicsit is - a Covid-19 visszaszorításához.*” Az egyéni higiénia sokkal nagyobb figyelmet fordítottunk, mint az előző években, hiszen nem volt más választásunk. Az alapos kézfertőtlenítés sokszor lassította, megnehezítette a napirendi pontok időben való betartását, de ez megérte, mivel így nem csak a vírus terjedését akadályoztuk, hanem egy fontos, alapvető mozzanatot égettünk bele az állomány mindennapjaiba, ami a későbbi életük során is nagy jelentőséggel bír.

A tartalomponthon belüli utolsó témakörhöz értünk, amely a rendészeti utánpótlás alapfelkészítésen való számának csökkenése és a vírus okozta nehézségek kapcsolatát hivatott vizsgálni. Kérdőívemben megkérdeztem az elsősöket, eszükbe jutott-e a leszerelés gondolata az alapfelkészítés folyamán.

13. ábra: Eszébe jutott-e az elsős hallgatóknak a leszerelés gondolata az alapfelkészítés folyamán (Forrás: saját szerkesztés)

Összesen 38 főnek még csak eszébe sem jutott a leszerelés lehetősége az 5 hetes képzés során, azonban egy jelentős számnak, 28 hallgatónak igen. Ennek oka nagyon sokrétű lehet, amely nehezen mérhető. Egy személyben akár több ok is közre játszhat, így leghatékonyabban megint csak Brigittán keresztül tudom szemléltetni, mennyire lehetett köze ezeknek a gondolatoknak a koronavírus-járvány képzésre gyakorolt hatásához. Arra voltam kíváncsi, szerinte volt-e olyan évfolyamtársa, aki a pandémiából adódó korlátozások, szabályozások miatt hagyott itt minket idő előtt. „Szerintem sokaknak ez is egy *plusz stresszfaktor volt*. Alapból sem könnyű beilleszkedni egy alapfelkészítésen, kiváltképp *ilyen szintű korlátozások és szabályozások mellett*. Ebből kifolyólag az a véleményem, hogy *biztosan akadtak olyan hallgatók, akik ennek okán hagytak ott minket idő előtt*. Konkrét esetről, ahol kijelentették, hogy ők a korlátozások miatt szerelnék le, személy szerint én nem tudok.” Következő, hozzá intézett kérdésem nagyon hasonló volt. Arról beszéltünk, volt-e olyan évfolyamtársa, aki a vírustól, megfertőződéstől való félelem okán szerelt le. „Konkrét esetről itt sem tudok nyilatkozni, viszont *teljes mértékben elképzelhetőnek találom*. Amíg nálunk javában folyt a jelenléti alapfelkészítés, addig más egyetemeken már rég *hibrid vagy távoktatást vezettek be*. Mindannyian tudatában voltunk, hogy *sokkal inkább ki vagyunk téve a vírus okozta fertőzési veszélynek, mint esetleg más iskolák tanulói*.” Annak száma, miszerint milyen mértékben hatott negatívan a rendészeti utánpótlás mennyiségére a koronavírus-járvány, pontosan nem mérhető, de a diagram, valamint az elsős hallgató részletes válasza megfelelően ismerteti, hogy a Covid-19 potenciális veszélyforrást, lehetőséget jelentett a tisztjelöltek számának csökkenésében.

9.2. HIVATÁSOS ÉS HALLGATÓI KIKÉPZŐK AZ 5 HETET KÖVETŐEN

Alábbiakban a hallgatói, valamint hivatásos kiképzők álláspontját, tapasztalatait, meglátásait taglalom a rendészeti alapfelkészítés „intenzív” szakaszának lezárását követően. A hivatásos kiképző felé intézett kérdésem az alapfelkészítés „intenzív” szakaszának eredményességét vizsgálta. Megkértem, mondja el, szerinte sikerült-e elérnünk azt a célt, ami a képzés előtt kitűzésre került. „Azt gondolom, hogy *végeredményben igen, elérte*. Ehhez viszont nagyon sok értelemben *le kellett csökkenteni a színvonalat*. Újra visszatérnék ahhoz, hogy erre azért volt szükség, mert *nem voltak megfelelően felmérve* a hallgatók. Még ha a kezünkben lett volna egy percre pontosan megtervezett alapfelkészítési menetrend is, - ami, mint említettem eddig sem volt – akkor sem tudtuk volna alkalmazni ezt a 2020-as kiképzés kapcsán. Nem tudtuk őket kellőképpen megterhelni, hisz *nem volt viszonyítási alapunk*. Nem tudtuk mihez mérni az

erőszintjüket, a pszichés állapotukat. Az, hogy igazán eredményes volt-e, majd amikor ők lesznek annyi idősök, mint most maguk, meglátjuk. Megnézzük, addigra hányan maradnak, milyen problémák lesznek velük.”

Ezután kíváncsi voltam, mit gondol, összességében fel volt-e készülve az egyetem, a kar, és a kiképzői, oktatói állomány egy eredményes alapfelkészítés lebonyolítására, egy ilyen méretű pandémiás helyzet alatt. „A kezdetekben biztosan nem. Viszont azt kell mondanom, hogy ahogy az alapfelkészítés előre haladtával folyamatosan jöttek az újabb és újabb szabályok és utasítások, *úgy alkalmazkodtunk mi is*. Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hiszen az egyetemünkön dolgoznak olyan hivatásos kiképzők is, akiknek van akkora szakmai múltja, hogy ha kell, *azonnal váltsanak*, és egy teljesen új képzési rendszert rakjanak össze. *Mindent meg kellett változtatni* a vírus miatt. Aktualizáltuk a képzéseket, blokkokat állítottunk fel, ahol a gyakorlati részt valósítottuk meg. Ez működött is egy ideig, aztán amikor az alapfelkészítés után *megszűnt a jelenléti oktatás*, akkor voltunk a legnagyobb bajban. *Gyakorlatot nem lehet online tartani*, az alapfelkészítésen pedig – a járványügyi korlátozásokból kifolyólag is – *nem bírtuk kellően felkészíteni az állományt* a februári tisztjelölti vizsga sikeres elvégzésére. Viszont kiharcoltuk, hogy egy *tömbösített hétre* feljöhessenek a hallgatók, ahol emelt óraszámú intézkedéstaktikai órákat tartottunk nekik. Szerintem sikerrel vettük mi is, és az elsősök is az akadályokat, amiket a távoktatás okozott. Összesen egy hallgató bukott meg a vizsgán, ami *nagyon jó arány*, főleg egy ekkora pandémia idején.” A hivatásos kiképző véleményében megjelenik az „intenzív” szakasz lezárása után tapasztalt legnagyobb probléma, mely már említésre került. Ez pedig a távoktatás bevezetésének ténye nem sokkal az alapfelkészítés 5 hete után, novemberben. Ám válaszából kivehető az is, hogy még ennek az óriási hátránynak mondható változás kapcsán is sikerült megoldást találniuk olyannyira, hogy mindössze egy hallgató bukott meg a tisztjelölti vizsgán.

Nagyon hasonló kérdéskörökben beszélgettem az egyik hallgatói kiképzővel, Herendi Krisztiánnal is. Első körben szintén arról kérdeztem, szerinte elérte-e célját a 2020-as alapfelkészítés „intenzív” szakasza. „Minden kiképzésben vannak hiányosságok. Mindig van, amit másképp és jobban lehetett volna csinálni, főleg utólag visszagondolva. Viszont szerintem a nemrég lezajlott tisztjelölti vizsgájuk is azt mutatja, hogy *egy kiváló állományt sikerült formálni belőlük*.” A tisztjelölti vizsga sikerességét Krisztián szavai is igazolják, hiszen az elsősök jól teljesítettek, valamint nem volt több bukás sem, mint az előző években.

Megkérdeztem, mit gondol, az egyetem, a kar és a kiképzők fel voltak-e készülve arra, hogy egy ilyen méretű pandémia idején lebonyolítsanak egy értékelhető alapfelkészítést. „Úgy

gondolom utólag megítélve, hogy *nem voltunk teljesen felkészülve*. Több tervezést igényelt volna a bevonulás pillanata, amikor sok ember relatív kis területen kellett mozogjon. Illetve a kiértékelés a járványügyi szabályozásokról is késői volt, ugyanis a tudomásom szerint napokkal a kiképzés megkezdése előtt kaptak a leendő hallgatók információt, hogy mire számíthatnak. Az egyetem nem biztosított nekik saját maszkot, de ezen kívül minden más védekezéshez szükséges eszköz beszerzésében partner volt, ilyen például a fertőtlenítőszer beszerzése és kihelyezése is.” Mint hallgatói kiképzők, leginkább nekünk kellett foglalkozni a szabályok, korlátozások betartatásával, hiszen a tanórákon kívül mi tartoztunk értük felelősséggel. Így ezeket a kis hibákat mi érzékeltük először és leginkább.

Krisztiánhoz intézett következő kérdésemben felvetettem, szerintem sikerült-e hiánytalanul betartanunk és tartatnunk a járványügyi szabályozásokat. Válasza a következő volt: „Hiánytalanul betartani *nem sikerült*. Ez adódhat egyrészt abból, hogy elméleti síkon minden sokkal könnyebben történik, mint a gyakorlatban. A szabályok betartatása nagyobb feladat a gyakorlatban, mint azok megírása. Másrészt az imént elmondott információk *késői közlése* is szerepet játszott ebben, például nekünk kiképzőknek is csak az alapfelkészítés megkezdődése előtt pár nappal sikerült egységes maszkot beszerezniünk.” Érdekesség, hogy az elsős hallgató, Brigitta válasza mennyire eltér Krisztián szemszögétől. A két választ összevetve a célt elértük, hiszen a próbaidős tisztjelöltek nem érzékelték hibáinkat, viszont természetesen sok olyan nehézség volt, amit nem tudtunk hiánytalanul leküzdeni.

A továbbiakban visszatérek a hivatásos kiképzővel folytatott beszélgetésemhez. Ahogy már fent leírtam, azok száma, akik a koronavírus vagy az ebből adódó változások okán hagytak itt minket idő előtt, nehezen mérhető, valamint őket megkérdezni sem volt lehetőségem. Így nem csak az elsős hallgatót, hanem a kiképzőket is megkérdeztem, szerintük volt-e olyan jelölt, aki rendészeti tanulmányait a koronavírus és az ezzel járó változtatások miatt hagyta abba idő előtt. A hivatásos kiképző így válaszolt: „Szerintem, a pandémiás helyzet miatt kialakult szabályozások és korlátozások *túlságosan újak voltak még ahhoz, hogy bármelyik elsős hallgató ennek okán szereljen le*. Aki idő előtt elment közülünk, az azért tette, mert *nem bírta magára erőszakolni a sok szabályt, amit elvártunk tőle*. Persze, ezek a szabályok 2020-ban kibővültek a koronavírus járvány okozta korlátozások miatt, de mellette ugyan úgy megmaradt a jellegzetesnek mondható fegyelem és szigor elvárása is. Amikor leérettségiztek, hozzászórtak, hogy ők a legnagyobbak az iskolában. Az alapfelkészítés kezdetével pedig be kellett látniuk, hogy egy olyan közegbe csöppentek, ahol a szavuk egyelőre semmit sem ér. Van, aki nem bírja ezt, főleg, ha otthon sem ehhez szokott.” Szemben Molnár Brigittával, ő nem

gondolja úgy, hogy bárki ilyen ok miatt szerelhetett volna le. Ám úgy gondolom, korábban ismertetett diagramom, mely azt méri fel, eszükbe jutott-e a képzés folyamán, hogy bármikor haza vihetik a vírust családjuknak, barátaiknak tiszta képet ad arról, hogy e tény fennállása potenciálisan kihathatott az elsős állomány képzésére.

Herendi Krisztiánt is meginterjúvoltam a témában, kérdésem teljesen azonos volt. Ő következőképp fogalmazta meg gondolatait: „Úgy tudom, hogy leginkább eleinte voltak olyan hallgatóink, akik azt látták, hogy a kiképzés megvalósíthatósága okán bevezetett szabályok és korlátozások *jóval szigorúbbak voltak, mint az akkori általános, a társadalom egészére vonatkozó szabályozások*. Ez mindenképp *hozzájárult néhány személy leszereléséhez*. Volt konkrétan több olyan hallgató, aki elmondta, hogy szívesebben lenne most a barátaival, barátnőivel, családjával kötetlenebb körülmények között, mint ott a kiképzésen, szigorúbb korlátok között.” A 2020-as alapfelkészítés sokkal kötöttebb, szigorúbb volt elődeinél, hiszen itt a képzést jellemző szigor kiegészült az új korlátozások, szabályok betartatásával is. Krisztián szerint a vírus ilyen téren nagy valószínűséggel kihatott a rendészeti utánpótlásra, hiszen ennyi korábban ismeretlen kötelesség teljesítése nem mindenkinek való.

Tartalompontomat egy másik hallgatói kiképző gondolataival zárom. Kérdésem az volt, miként vélekedik arról az elsős évfolyamról, akik teljesítették a rendészeti alapfelkészítés első 5 hetét, valamint közülük kerültek-e be olyanok, akik kizárólag a járvány miatti változások miatt voltak képesek a képzés abszolválására. A válasz így hangzott: „*Igen, kerültek*. Róluk ugyan nem tudhatjuk, hogy később miként állják meg a helyüket ezen a pályán. Viszont szemben velük ott vannak azok a hallgatók, akikre *büszkék lehetünk*, és minden körülmények között jól teljesítettek volna. Az viszont egységesen elmondható mindkét csoportról, hogy *nehezebb dolguk volt*, mint a korábbi kiképzésekben, ami abból adódhatott, hogy nekik is el kellett fogadniuk azt az esetleges *félelmet, ami a saját maguk, barátaik és családtagjaik veszélynek való kitevésében nyilvánult meg*. Ez mindenképpen egy *erősebb akaratra, eltökéltségre* utalhat. Ennek ellenére biztos voltak olyan elsősök is, akik ezeket a szabályozásokat *kihasználva*, megtalálták a lehetőségét, hogy a kötelező feladataik alól *kibújjanak*, és nem vagyok biztos benne, hogy korábbi kiképzéseket végig tudtak volna csinálni ennek hiányában.”

9.3. AZ OKTATÓK MEGLÁTÁSAI A „KIKÉPZÉS” UTÁN

Kutatásom utolsó pontjához érkeztünk, melyben a rendészeti alapfelkészítéseken aktívan részt vevő oktatók utólagos meglátásait taglalom. Már említésre került, miszerint a Testnevelési és Küzdősportok Tanszék óriási szerepet kap a „kiképzéseken”, hiszen a hallgatók fizikai fejlesztésért az itt dolgozó munkatársak felelősek. Először a tanszék vezetőjét kérdeztem meg arról, mit gondol, az egyetem és a kar vezetése, a kiképzők, valamint az oktatók fel voltak készülve egy eredményes alapfelkészítés lebonyolítására, egy ilyen szintű pandémiás helyzet idején. Válaszát következőképpen fogalmazta meg: „Szerintem *ennél jobban nem lehetett volna kihozni ezt*. A mai napig napról napra születnek a különböző járványhelyzet okozta döntések és változtatások. Nekünk folyamatosan terveznünk kell ez alapján, viszont nem csak egy tervezetet hozunk létre, hanem próbálunk minden lehetséges helyzetre előre kitalálni valamit. Így *felkészültebbek vagyunk*, ha valami változás következik be, és ez meg is történik napról napra. Nagyon komoly *szervező munka* van az egyetem részéről ebben a dologban, és a helyzethez képest szerintem mindig *a legjobb lehetőségeket sikerül választani*. Meg kell próbálni megadni a hallgatóknak azt a képzést, amit a pandémia nélkül is kapnának. Szóval összességében a többi egyetemet elnézve, mi *maximalizáltuk* ezt a történetet. Például legutóbb 1-1 hétre berendeltük a hallgatókat, ami szintén óriási szervezést és felelősséget igényelt. A minisztérium ezt engedélyezte, viszont a lehető legtöbbet kellett kihozni belőle, ami szerintem sikerült is. A 2020-as alapfelkészítésen is körülbelül így nézett ki a történet, ha a sok szervezést és felelősséget nézzük. Most viszont, amikor elkezdett beállni ez az 1 hetes rendszer, már *harmadjára kell lemondanunk az összevonásokat*, hiszen látjuk mi is, hogy ebben a helyzetben nem szabad behívni a hallgatókat.” A tanszékvezető csakúgy, mint a hivatásos kiképző, megemlíti, milyen sokat jelentett az az 1 hét, amelyre a tisztjelölti vizsga előtt fel tudták hívni a hallgatókat, és értékelhető gyakorlati képzést, fejlesztést tudtak tartani nekik. Ő is alátámasztja, hogy azzal a szintű logisztikával, amit mindez tőlük és az egyetem vezetésétől igényelt, sikerült maximalizálni az elsős hallgatók felkészítését, természetesen a helyzet sajátosságaihoz mérten.

A Testnevelési és Küzdősportok Tanszék egy másik munkatársával is beszélgettem a témában. A kérdés azonos volt, azaz az egyetem, a kar, a kiképzők és az oktatók felkészültsége az eredményes képzésre, egy ekkora járványhelyzet idején. Ő így fogalmazott: „Úgy gondolom, hogy *a vezetőség nem tudott túl sok mindent csinálni*. Elmondta, hogy mik a jelenlegi járványügyi intézkedések, amelyeket be kell tartani. Elmondta mit lehet, és mit nem lehet

csinálni. Az én álláspontom az, hogy *felesleges akadályokat nem állítottak elénk*. Én nem látok oda fel hozzájuk, nem tudom, mennyi plusz munkát kellett nekik ebbe az egészbe belefektetni. Ami viszont számomra pozitívum, hogy nem éreztem magam feleslegesen leterhelve általuk. A működőképesség pedig, a végrehajtói állománynak köszönhető. A tanszékek, oktatók és a kiképzők munkája, rugalmassága volt az, ami eldöntötte, hogy ez végsősoron sikerülhet-e, sikeres lehetett-e. Ha a hallgató összeesik a napszúrástól, az nem a vezetők, hanem a tanárok, a végrehajtók hibája. Azonban *a védekezés területén nem igazán készültek fel*. Például maszkokat nem tettek elérhetővé, az elsősöknek erről maguk kellett, hogy gondoskodjanak, ami kis dolognak hangzik, de ebben a helyzetben meglehetősen fontossággal bírt.” Ugyan a vezetőség feladata a pontos, mindenki számára érthető szabályok meghatározása, de végső soron a végrehajtói állomány az, akiknek ezt be kell tartani és tartatni. Ha pedig ebbe hiba csúszik, a felelősség szintén a végrehajtókat terheli. Mint már említésre került, sajnos maszkokat tényleg nem biztosított az egyetem, ami szükséges lett volna, azonban minden másban partner volt, ami a védekezés elősegítését szolgálta.

Visszatérek a tanszékvezetővel folytatott beszélgetésemhez. Azt kérdeztem tőle, hogy miként látja, kellően eredményes volt-e az elsősök fizikai felkészítése ahhoz, hogy későbbi tanulmányaikat, valamint hivatásukat megfelelő mértékben tudják végezni. Válasza a következő volt: „Ahhoz, hogy megfelelően fejlődhessenek, ez *az alapfelkészítés és az utána következő időszak korán sem volt elegendő*. A terhelés és a pihenés megfelelő arányban kell, hogy álljon. Az edzéseknek rendszereseknek kell, hogy legyenek. Amikor a hallgatók bekerültek, *elkezdtünk egy szisztematikus munkát, de ez, mint tudott, félbeszakadt*. A testnevelés nem olyan, mint egy elméleti tantárgy, ahol könyveket kapnak, és abból készülnek, *itt folyamatos, kihagyás nélküli készülésre van szükség*. Mi most *online órákat tartunk*, megpróbálunk mindenkivel kapcsolatot tartani, de ez a testnevelés óra jellegéből adódóan *nehezen működik*. A tanárnak óriási szerepe van itt, a hallgatók motiválásában, a helyes végrehajtásban. Az online órák pedig sokkal inkább *a hallgatótól függnék*, ő dönti el, mennyi energiát tesz bele, mennyire veszi komolyan, hiszen heti egy alkalom korán sem elég. Meg kell érteniük, hogy fogadják el a javaslatainkat, amiket órán adunk nekik, mert ha önszorgalmából nem eddzenek, később gondjaik fognak adódni az egyetemi tanulmányaik, és akár a munkájuk során.” Az elsős hallgatók fizikai fejlesztése megkezdődött ugyan, de a vírus terjedése és az ebből adódó online oktatás bevezetése miatt megszakadt. Így mondhatni, hogy minden a hallgatók önszorgalmára lett bízva, ilyen például a saját fizikai állapotuk fejlesztésének felelőssége is.

Pontosabb ismertethetőség és összehasonlítási alap végett meghallgattam a Testnevelési és Küzdősportok Tanszék másik oktatóját is, azonos kérdéskörben. Nála is arra voltam kíváncsi, mit gondol, kellően eredményes volt-e az elsősök fizikai állapotának fejlesztése ahhoz, hogy később egyetemi tanulmányaikat, majd hivatásukat kellően el tudják látni. A testnevelőtanár válasza így hangzott: „Úgy gondolom, hogy ezt *hallgatója válogatja*. Ezt nem tudjuk egy vákuumban vizsgálni. Vége volt az alapfelkészítésnek, majd bejött az online oktatás, ezzel *a testnevelés órák is tönkrementek*. Még ha sikerült is volna az 5 hetes „intenzív” szakasz alatt egy fizikailag fejlett csapatot csinálni belőlük, akkor is az elkövetkezendő másfél év *teljesen elvághatta azt*, aki egyébként az ereje fejlesztését nem tartja fontos szempontnak. Ha ezt tudjuk, *eleve máshogy építettük volna fel a kiképzést*. Ezt egy teljes módszertani váltással érhattük volna el. A hallgatókat nem fizikailag felhúztuk, hanem *megtanítottuk volna, hogy a saját környezetükben hogyan tudják magukból kihozni a maximumot*. Olyan foglalkozást tartottunk volna nekik, amelyben rávilágítunk, hogy a saját fejlődésüket miként tudják biztosítani. Itt főként edzésmódszertani kategóriákra gondolok, legyen szó itt például a pihenőidőről és annak fontosságáról, az izmok egymáshoz való aránylásáról. Ez az alapfelkészítés *teljes átfordítását jelentené*. Azonban ez továbbra is a „*mi lett volna, ha...*” kategóriában marad, hiszen nem tudhattuk előre, hogy ilyen hirtelenséggel fog megszűnni a jelenléti oktatás.” Tisztán kivehető, miszerint nem csak a tisztjelölti vizsga esedékessége miatt volt hatalmas probléma a vírus terjedése és az ezzel járó online oktatásra átállás. Mint azt korábban a szakemberek is elmondták, a rendvédelmi szervek hivatásos tagjai nem hiába vannak felmérve a felvételüket megelőzően. Ez természetesen nem csak a pszichológiai sajátosságokra, hanem a fizikai állóképességre, erőszintre is kiterjed. Így fogják tudni hiánytalanul, kellő eredményességgel ellátni majdani szolgálatukat. A 2020-ban bevonult elsős hallgatók pedig nem rendelkeztek ezzel a felméréssel, így az alapfelkészítésen kellett fejleszteni őket. A fejlődés lassan, rehabilitáció jelleggel megindult, ám a távoktatással jó időre megszakadt. Ez mindenkit váratlanul ért, így a próbaidős jelöltek nem lettek felkészítve arra, hogy otthon, saját önszorgalmukból fejlesszék magukat, ami probléma, hiszen motiváció és megfelelő ismertetek hiányában sajnos sokan nem fordítanak kellő figyelmet egészségükre.

10. BEFEJEZÉS

Dolgozatomban arra kerestem a választ, miként hatott az új típusú koronavírus-járvány a rendészeti utánpótlásra, annak mennyiségére, valamint a tiszti pályára lépés első komolyabb lépcsőfokára, az alapfelkészítésre. Milyen kihívásokkal kellett szembenéznie a hallgatói és hivatásos kiképzőknek, az oktatóknak, valamint a frissen beérkezett elsős évfolyamnak képzésük „intenzív” szakasza előtt, alatt és után. Mit gondolnak a kommunikációtudománnyal, lélektanilag foglalkozó szakemberek erről a teljesen új, ismeretlen helyzetről. Végül pedig hogyan sikerült megoldanunk ezeket a mindennapos problémákat, sikerült-e egy eredményes képzést zárnunk.

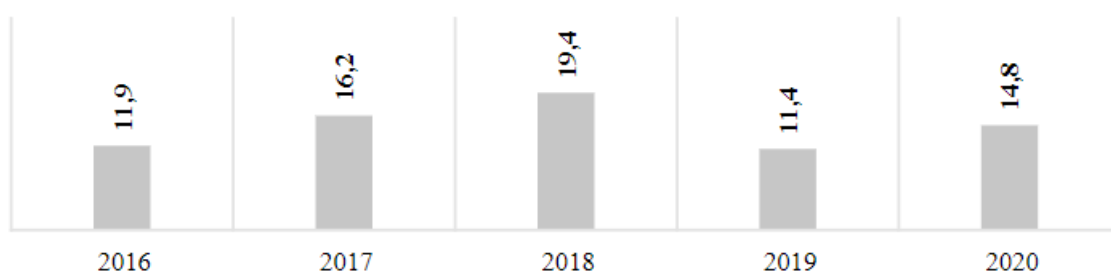
Nagyon érdekes volt megismerni, pontosan miről is szólnak a pszichológiai eljárások. Mindig is tudtam, hogy talán a legfontosabb vizsgálatról beszélünk a rendvédelmi szervek hivatásos állományának körében, viszont ezidáig nem ismertem, mi is ennek a legfőbb oka, melyet a szakemberekkel való beszélgetésem tökéletesen pótol. Ugyanez vonatkozik azokra a veszélyekre is, amelyek egy szüretlen állomány esetében fennállhatnak. Azt is megismerhettem, milyen tulajdonságokkal kellene rendelkeznie egy lélektanilag megfelelően terhelhető jelöltnek, mely információt a 2021-es alapfelkészítésen fel is használtam, próbáltam kialakítani a hallgatókban azokat a sajátosságokat, amiket a két interjúalany részletesen is kifejtett. Érdekes volt továbbá, hogy azok a veszélyek, amelyeket a szakemberek megjósoltak, milyen jól megmutatkoztak a gyakorlatban is, egyes hallgatóknál.

Beleláthattam, miként kezelték az elsősök a képzés megkezdése előtti időszakot, ezzel pedig a bevett felvételi eljárások hiányát. Örömmel tapasztaltam, hogy sokan továbbra is motiváltak maradtak, és folytatták a felkészülésüket, mely meglepetésként is ért, azt gondoltam, többségük inkább lecsökkentette vagy teljesen abbahagyta azt. Megerősítést nyert továbbá, amit már a 2020-as alapfelkészítés során is észrevettem, ez pedig a folyamatos maszkhasználatból adódó fáradékonyság, rosszullét, amely a legnagyobb kihívásként állt az elsősök előtt. Megismertem azt is, hogyan élték meg a friss jelöltek a karanténba zárás tényét, ami mint kiderült, nagyon nehéz időszak volt számukra. Ám meglepetésként ért, hogy évfolyamtársaik mennyire pozitívan álltak ezekhez a szerencsétlennek mondható hallgatókhoz, és milyen könnyen visszafogadták őket az elkülönítés lejárta után. A gólyatáboruk elmaradt, mégis sikerült összekovácsolódniuk a „kiképzésen”, mely a kiképzők, előjárók, oktatók munkájának, valamint az elsősök fegyelmezett, megértő hozzáállásának köszönhető. Érdekes volt látni, mennyire „tökéletesnek” látták a szabályozások, korlátozások betartását. Ez főleg

hallgatói kiképzőként volt meglepetés, hiszen a képzés során mi ezt teljesen máshogy, nem ilyen fényesen éltük meg. Ám mégis visszaigazolást nyert, hogy a védekezés eredményes volt. Nyilatkozataik szerint senki sem lett igazoltan fertőzött az 5 hét alatt, valamint csak pár személlyel nőtt azok száma az alapfelkészítés előtti időszakhoz képest, akiken betegség tünetei voltak felfedezhetők.

Megismerhettem a hivatásos, valamint hallgatói kiképzők és oktatók gondolatait a rendészeti alapfelkészítés előtt, alatt és után egyaránt. Ezek alapján megtudtam, nem csak én láttam ilyen veszélyesnek és homályosnak a 2020-ban fennálló helyzetet, valamint nem csak nekem lettek negatív tapasztalataim a képzés során, nem csak nekem igazolódtak be félelmeim néhány esetben. Azonban mint volt hallgatói kiképzőjük elmondhatom, hogy az 5 hét végére egy összetartó, pszichológiai sajátosságokat nézve túlnyomórészt megfelelő, terhelhető állományt sikerült kiadnunk a kezünk közül. Nagy részük fizikai fejlesztésre szorul ugyan, de szemben a lélektani sajátosságokkal, ezek viszonylag hamar felhozhatók. Az „intenzív” szakasz lezárása után én már nem láttam bele aktívan az elsősök mindennapi képzésébe, így nagyon érdekes volt megismerni, hogyan is nehezítette tovább a járvány terjedése a hatékony munkavégzésüket, valamint hogyan sikerült még ilyen körülmények mellett is egy eredményes tisztjelölti vizsgát összehozniuk, amely mint kiderült, főként az oktatók, vezetők, előljárók rugalmasságának és logisztikájának volt köszönhető.

A 2020-as rendészeti alapfelkészítés első 5 hetében tapasztalt leszerelési arányok számadatai szintén pozitív képet mutatnak, az előző évekhez viszonyítva is.

14. ábra : A rendészeti alapfelkészítés intenzív szakaszában (alapkiképzés) leszerelő tiszt-jelöltek aránya a bevonulók számához viszonyítva %-ban (2016–2020)⁵²

A feltüntetett ábrán jól kivehető, nem mutatkozott kiugróan magasabb érték a rendészeti alapfelkészítés „intenzív” szakaszában leszerelő, valamint a bevonuló állomány számának

⁵² Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12), 11-42. oldal <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

aránya között, mint a korábbi években. Az adatok, valamint kutatásom megismerése után elmondható, miszerint a rendészeti utánpótlás mennyiségére a koronavírus nem volt jelentős hatással, legalábbis a „kiképzés” vonatkozásában. Úgy gondolom, azoknak a hallgatóknak a nagyrésze, akik kizárólag a bevett alkalmassági vizsgálatok hiányából adódóan nyertek felvételt, a képzés első 5 hetében sikeresen megszűrődtek. Ez megnyilvánulhatott akár saját döntésükön alapuló leszerelésükben, szakember által „nem alkalmas” minősítés megszerzése utáni leszereltetésükben, valamint társaikhoz való felzárkózásukban egyaránt. Így vagy úgy, de végül az évfolyam összes tagja rájött arra, hol is van a lehető legjobb helye, amely lehetett akár otthon, akár közöttünk, a Rendészettudományi Karon is.

Úgy gondolom, kutatásom során minden előzetesen felvetődött kérdésemre hiánytalanul választ kaptam. Előzetes hipotéziseim tévesnek bizonyultak. Ahogy dolgozatom terjedelme nőtt, úgy bővültek az ismereteim arra vonatkozóan, mit éltek át az egyetem és a Rendészettudományi Kar dolgozói, valamint, hogy hogyan alakította a rendészeti utánpótlást a pandémiás helyzet fennállása. Egy hatékony és eredményes rendészeti alapfelkészítést sikerült zárunk 2020-ban, az akadályokat mi, valamint az elsős évfolyam sikerrel leküzdöttük. Büszke vagyok a friss tisztjelöltekre, valamint társaimra, előjáróimra és tanárainra egyaránt, ugyanakkor hálás is vagyok, hogy részem lehetett egy ilyen összetartó és segítőkész évfolyam kialakításában és az új típusú koronavírus terjedésének visszaszorításában.

Kutatásom készítése közben számos új ötlet eszembe jutott, amellyel még mélyebb betekintést nyerhetnénk a rendészeti utánpótlás helyzetébe a pandémiás időszak vonatkozásában. Én például kizárólag a tiszti utánpótlásra és felsőoktatásra helyeztem a hangsúlyt, ám érdekes lenne meghallgatni más rendészeti végzettséget adó iskolák tanulóinak, tanárainak, kiképzőinek álláspontját, így megvizsgálhatnánk az egész magyar rendészeti (tiszti és tiszthelyettesi) utánpótlás helyzetét a járvány alatt. Jó ötlet lenne még továbbá nem csak a végrehajtói állományt, hanem az egyetem vezetői karát megkérdezni arról, ők hogyan élték meg ezt a meglehetősen szokatlan, nehéz helyzetet, mellyel még szélesebb körű rálátást szereznénk a témára. Ezen kívül különböző tervezetek, módszerek is megfogalmazódtak bennem arra vonatkozóan, mit kellene, lehetne tenni abban az esetben, ha a vírus fellángolása miatt megismétlődne a 2020-as helyzet, mely a Delta-variáns megjelenése után korán sem kizárható. Ebben az esetben az egyetem és a Rendészettudományi Kar vezetésének az alájuk beosztott, végrehajtói állománnyal és a hallgatói kiképzőkkel karöltve, közösen kellene egy rendészeti alapfelkészítés-tervezetet kialakítania a 2020-ban tapasztaltak alapján, már jóval a képzés megkezdése előtt. A tervezetben szó esne a maszkhasználat eseteiről, védőtávolságról, a

láz mérés, tesztelés és az elkülönítések végrehajtásáról, melyet az adott állapot szerint állítanak össze, de kidolgoznak benne azokat az eshetőségeket, amikor a vírushelyzet fokozódik, valamint amikor enyhül. A kialakított tervezetet mindenki számára érthetően fogalmaznánk meg, és előzetesen a felvett elsősöknek is megküldenénk azt. Így mindegyikünk egy konkrét és egységes terv alapján tudna dolgozni, mely megkönnyítené és felgyorsítaná az aktuális helyzethez való alkalmazkodást. Ezen kívül az egyetem biztosíthatna maszkokat és Covid-teszteket, mellyel szintén hatékonyabbá tennék a védekezést. A felvételt nyert hallgatók kizárólag védettségi igazolvány birtokában léphetnének be a Kar területére, mely kártya származhat oltásból vagy tesztelés eredményéből.

Dolgozatomat a Belügyminisztérium, Személyügyi Helyettes Államtitkárság Közszolgálat-fejlesztési és Stratégiai Főosztály főtanácsadójával folytatott beszélgetésemből kiragadott mondattal zárom, amely tökéletesen összefoglalja a 2020-ban bevonult rendészeti utánpótlás helyzetét, a koronavírus-járvány alatt:

„Az a fajta érintetlenség, ami egyébként jellemző volt a fiatalokra, tehát, hogy a világ félt, mi jót bulizunk, mi sose leszünk betegek, nem érhet el bennünket semmilyen gond, nagyon sok ember, így a fiatalok esetében is megsérült. Ebből a szempontból már nem olyan érintetlenek voltak, mint ahogy egyébként szoktak lenni, és muszáj volt mozgósítaniuk a megküzdési mechanizmusokat ezekben a helyzetekben. Ez a globális vírushelyzet tud nekünk segíteni abban, hogy kiválogassa, előhúzza azokat a képességeket, amelyek egy krízishelyzet kezeléséhez szükségesek. Sokkal jobb lett volna persze, ha nem történik meg, de már megtörtént, viszont nagyon sok helyzetben ebből a szempontból segíteni tud nekünk, hogy lássuk azt, hogyan is kezelik az ilyen problémákat azok, akik jelentkeznek hozzánk, valamint, hogy meg tudják-e tanulni azt. Muszáj mozgósítani ezeket a képességeiket, és lehet, hogy ez is látszik a 2020-as évfolyamon, hogy nekik már más, új helyzetekhez kellett alkalmazkodniuk. Egészen más dolgokat követelt meg az élet tőlük, mint korábban.”

11. IRODALOMJEGYZÉK

11.1. VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról

2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról

2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról

20/2016. (VI. 9.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tisztjelöltjeiről és a tisztjelölti szolgálati jogviszonyról

4/2016. (V. 10.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek egyenruhaellátásra jogosult személyi állományának ruházati és öltözködési szabályzatáról, valamint a különleges foglalkoztatási állomány ruházati, fegyverzeti, kényszerítőeszköz- és világítástechnikai felszereléséről

44/2013. (X. 8.) NGM rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagjainak Öltözködési Szabályzatáról és a szolgálati igazolványokról, valamint a szolgálati jelvény rendszeresítéséről

484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről

Országos Rendőr-főkapitányság Ösztöndíjszerződés

11.2. RENDELKEZÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről. Magyar Közlöny, 2020, 242.
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/e35363d964683da1d1a8b57aa9220fe36dfb5f7f/megtekintes> Utolsó letöltés: 2021. 07. 11.

A 2020. évben azonosított új koronavírus (SARS-CoV-2) okozta fertőzések (COVID-19) megelőzésének és terápiájának kézikönyve. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2020.
<https://mdosz.hu/hun/wp-content/uploads/2021/01/magyar-koronavirus-kezikonyv-20-12-18.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 28.

A rendészeti alapfelkészítés intenzív szakaszának tantárgyai és óraszámai <https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/alapkikepzes-1.original.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 27.

Dr. Koltay András (2020): 48/2020. számú rektori utasítás a 2020/2021. tanév időbeosztásáról szóló 16/2020. számú rektori utasítás módosításáról <https://dokutar.uni-nke.hu/document/intranet-uni-nke-hu/48-2020.sz.rektori-utasitas-a-2020-2021.-tanev-idobeosztasarol-szolo-16-2020.-szamu-rektori-utasitas-modositasarol.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 08. 24.

Dr. Koltay András (2020): Rektori intézkedés a hallgatói és kollégiumi járványügyi biztonsági intézkedések szigorításáról <https://digioktatas.uni-nke.hu/2020/11/11/rektori-intezkedesa-hallgatoi-es-kollegiumi-jarvanyugyi-biztonsagi-intezkedesek-szigoritasarol/> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

Dr. Koltay András (2020): Rektori intézkedés az Egyetem 2020/2021. tanév őszi félévének működési és képzési rendjével kapcsolatban (2020. szeptember 1-jei állapot) <https://digioktatas.uni-nke.hu/2020/09/01/rektori-intezkedes-az-egyetem-2020-2021-tanev-oszi-felevenek-mukodesi-es-kepzesi-rendjevel-kapcsolatban-2020-szeptember-1-jei-allapot/> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

Dr. Koltay András (2020): Rektori intézkedés az egyetemi járványügyi védelmi korlátozások 2020. május 18. napjától hatályos enyhítéséről https://koronavirushu.uni-nke.hu/Rektori%20int%C3%A9zked%C3%A9s_0518_hallgat%C3%B3i.pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

Dr. Koltay András (2020): Koronavírus: intézkedések az NKE-n https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/Rektori%20T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%A1s_%C3%BAj%20koronav%C3%ADrus_2020.03.10.pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

Dr. Koltay András (2020): Tájékoztatás a vizsgák, záróvizsgák, szakmai gyakorlatok, szakdolgozat-értékelések rendjéről https://koronavirusinfo.uni-nke.hu/document/koronavirusinfo-uni-nke-hu/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3_vizsga_z%C3%A1r%C3%B3vizsga_szakdolgozat_2020.04.20..pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

Dr. Kovács Gábor (2021): Dékáni köszöntő <https://rtk.uni-nke.hu/karunkrol/bemutakozas> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

ELTE járványügyi operatív koordináló testület tájékoztatója a korona-vírus járvány terjedése miatti kormányzati intézkedések végrehajtásáról (2020) <https://www.elte.hu/dstore/document/4605/ELTE-JOKT-2020-03-11.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

Közlemény az országos tisztifőorvos által kiadott, a 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos járványügyi és infekciókontroll szabályokról szóló eljárásrendről. Hivatalos Értesítő, 2021, 22. <https://www.nnk.gov.hu/attachments/article/567/Elja%CC%81ra%CC%81srend%20a%202020.%20e%CC%81vben%20azonosi%CC%81tott%20u%CC%81j%20koronavi%CC%81russal%20kapcsolatban.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 28.

Lőrincz Kornél (2020): Tisztjelöltek a határvédelemben <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/04/20/tisztjeloltek-a-hatarvedelemben> Utolsó letöltés: 2021. 10. 14.

Ösztöndíjszerződés tervezet 2020. http://www.police.hu/sites/default/files/03_ostondijszerzodes_tervezet.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

T/3783. számú törvényjavaslat a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról (2015) <https://www.parlament.hu/irom40/03783/03783.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

11.3. FELHASZNÁLT IRODALOM

Borszéki Judit (2021): Képzési és kimeneteli követelmények (KKK), tanulási eredmény alapú tantervfejlesztés, 21. századi kompetenciák a rendészeti felsőoktatásban. Belügyi Szemle, 69(5) <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/6133/4802> Utolsó letöltés: 2021. 06. 26.

Császár Tibor Imréné – Gárdián Lajos – Szikszai Katalin (2020): Z generáció és a rendvédelem aspektusai. Rendőrségi Tanulmányok, 2020, 4. https://www.bmtt.hu/rtt/assets/letolt/rt/202004/01_csaszar_gardian_szikszai.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 24.

Christián László – Erdős Ákos (2020): Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. Belügyi Szemle, 68(12) <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5065/4006> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

dr. Tamás Réka Borbála - dr. Perczel-Forintos Dóra - dr. Máté Orsolya - dr. Gyenge Zsuzsanna (2020): Szomatizációs zavarok kezelése gyermekkorban: bizonyítottan hatékony pszichoterápiás módszerek. Orvosi Hetilap, 161(25) https://www.researchgate.net/publication/342078903_Szomatizacios_zavarok_kezelese_gyermekkorban_bizonyitottan_hatekony_pszichoterapias_modszerek Utolsó letöltés: 2021. 07. 18.

Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Szabó Andrea (2019): Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. Magyar Rendészettudományi Társaság https://www.researchgate.net/publication/334307668_Uj_generacio_a_rendeszeti_felsooktatásban Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

Erdős Ákos (2019): A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. Új Pedagógiai Szemle, 69(1-2) http://real.mtak.hu/117077/1/Erdos_Arendeszettiszttevalaselsonehezsegei2019.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 26.

Finszter Géza – Korinek László (2021): A tények makacs dolgok... Annál rosszabb a tényeknek?! Belügyi Szemle, 69(4) <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/5775/4522> Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

Ghayth Jarad (2020): Application of the 4Cs marketing mix in the digital environment. International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24(10) https://www.researchgate.net/publication/341457089_Application_of_the_4Cs_marketing_mix_in_the_digital_environment Utolsó letöltés: 2021. 07. 10.

Hunyadi Bulcsú - Molnár Csaba (2020): A koronavírus-járvány gazdasági és társadalmi következményei Józsefvárosban. Friedrich-Ebert-Stiftung – Political Capital <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/16522.pdf> Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

Kerezsi Klára (2020): A rendőrség militarizálódása: áldás vagy átok? Magyar Rendészet, 20(3) http://real.mtak.hu/117839/1/MR_2020_3_09_Kerezsi.pdf Utolsó letöltés: 2021. 06. 25.

Londhe B. R. (2014): Marketing Mix for Next Generation Marketing. Procedia Economics and Finance 11 https://www.researchgate.net/publication/263931048_Marketing_Mix_for_Next_Generation_Marketing Utolsó letöltés: 2021. 07. 11.

Skorka Tamás (2020): Rendőrség a koronavírus ellen. Magyar Rendészet, 20(4) http://real.mtak.hu/123235/1/MR_2020_4-13_Skorka_173-192.pdf Utolsó letöltés: 2021. 07. 08.

Tóth Krisztina - Hódi Ágnes (2013): A mérőeszköz-bővítéstől a tesztelési folyamat vizsgálatáig: számítógépes tesztelés nagymintás nemzetközi vizsgálatokban. Iskolakultúra, 23(9) <https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/iskolakultura/article/view/21422/21212> Utolsó letöltés: 2021. 07. 10.